

บันทึกข้อความ

กรมธนารักษ์
เลขที่ 2121
วันที่ 16 ต.ค. 2550
เวลา.....น.

ส่วนราชการ กรมบัญชีกลาง สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง กลุ่มพัฒนาและบริหาร โทร.0 2271 0686-90 ต่อ 4644

ที่ กค0406.2/26635

วันที่ 16 ตุลาคม 2550

เรื่อง คู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

กลุ่มงานกฎหมาย

เรียน อธิบดีกรมธนารักษ์

ที่.....
 วันที่ 17 ต.ค. 2550
 เวลา.....น.

ตามที่แจ้งว่า กรมธนารักษ์มีความประสงค์ขออนุญาตที่จะสแกนคู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยเผยแพร่ในระบบ Intranet ของกรมธนารักษ์ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ทั่วประเทศ ตามหนังสือกรมธนารักษ์ที่ กค 0317/4434 ลงวันที่ 10 เมษายน 2550 นั้น

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วอนุญาตให้กรมธนารักษ์ดำเนินการเผยแพร่คู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ในระบบ Intranet ของกรมธนารักษ์ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ทั่วประเทศต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ถึง กลุ่มงานกฎหมาย

รท. หัวหน้าฝ่ายฯ
16 ต.ค. 2550

(นายมนัส แจ่มเวหา)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

[Handwritten signature]

- กลุ่มกฎหมายและระเบียบ 2 -

[Handwritten signature]

17 ต.ค. 2550

สำเนาฉบับ บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมธนารักษ์ กลุ่มงานกฎหมาย โทร. 0-2618-6355 โทรสาร 0-2270-1479

ที่ กค 0317/ 4434 วันที่ 10 เมษายน 2550

เรื่อง คู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ตามที่กรมบัญชีกลางได้จัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ จำนวน 1 เล่ม ไปให้กรมธนารักษ์ใช้เป็นคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ นั้น

กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเห็นว่า คู่มือดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่จะทำให้การปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงใคร่ขออนุญาตที่จะสแกนคู่มือดังกล่าวเพื่อนำลงเผยแพร่ในระบบ Intranet ของกรมธนารักษ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ทั่วประเทศสามารถเข้าถึงข้อมูลตามคู่มืออันจะเป็นประโยชน์โดยรวมกับทางราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้กรมธนารักษ์สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

๓๐๓
10 เม.ย. 50

(นายประสิทธิ์ สืบชนะ)
รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมธนารักษ์

ส่งกรมบัญชีกลางแล้ว

10 เม.ย. 2550

9 เม.ย. 2550
K ๒๖.๕๕

กรมอนามัย
4934
- 9 ส.ค. 2550
เวลา.....น.

ที่ กค 0406.2/ 778

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

๒๘ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง คู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
เรียน อธิบดีกรมอนามัย

กลุ่มงานกฎหมาย
ที่ 92
วันที่ 2 ส.ค. 2550
เวลา.....น.

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่จำนวน 1 เล่ม

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการแล้วให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยกรมบัญชีกลางได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจากการที่กรมบัญชีกลางได้ทำหน้าที่ตรวจสอบสำนวนดังกล่าว พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดยังไม่เข้าใจหรือไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดไว้ ตลอดจนการวินิจฉัยยังมีความคลาดเคลื่อนไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ กรมบัญชีกลางยังได้รับการร้องขอจากหน่วยงานของรัฐให้จัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และสอดคล้องกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด กรมบัญชีกลางจึงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ส่ง กลุ่มงานกฎหมาย
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

- 9 ส.ค. 2550

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 1999

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาลี แจ่มจรรยา)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

เรียน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย
มีชื่อโปรดทราบก่อนเขียนให้ข้าราชการ
และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานกฎหมายทราบ

๒ ส.ค. 2550

คู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กรมบัญชีกลาง

คู่มือปฏิบัติงาน

ด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กรมบัญชีกลาง
(สงวนลิขสิทธิ์)

คำนำ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการแล้วให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยกรมบัญชีกลางได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจากการที่กรมบัญชีกลางได้ทำหน้าที่ตรวจสอบสำนวนดังกล่าวพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดยังไม่เข้าใจหรือไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดไว้ ตลอดจนการวินิจฉัยยังมีความคลาดเคลื่อนไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ กรมบัญชีกลางยังได้รับการร้องขอจากหน่วยงานของรัฐให้จัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง (นายมนัส แจ่มเวหา) ในฐานะผู้กำกับดูแลงานของสำนักความรับผิดทางแพ่ง จึงได้มอบหมายให้สำนักความรับผิดทางแพ่งดำเนินการรวบรวมขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในรูปแบบของคำอธิบายและสรุปขั้นตอนเพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังได้จัดทำสรุปคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดและหน่วยงานของรัฐ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการ โดยสามารถสืบค้นได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

สำนักความรับผิดทางแพ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งกรมบัญชีกลางได้รวบรวมขึ้นมานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและขอขอบคุณ รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง (นายมนัส แจ่มเวหา) ที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนให้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ทางเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางด้วย

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กรมบัญชีกลาง

12 กุมภาพันธ์ 2550

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ 1	ความเป็นมาและเจตนารมณ์	1
1.1	ความเป็นมา	1
1.2	เจตนารมณ์	1
บทที่ 2	สาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	3
2.1	สาระสำคัญในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ	3
2.1.1	ขอบเขตการบังคับใช้	3
2.1.1.1	หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด	3
2.1.1.2	เจ้าหน้าที่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด	6
2.1.1.3	ผู้เสียหาย	8
2.1.1.4	ความรับผิดกรณีเจ้าหน้าที่ที่ไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐ	9
2.1.1.5	วันที่กฎหมายเริ่มใช้บังคับ	9
2.1.2	หลักความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	10
2.1.2.1	กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก	10
2.1.2.2	กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ	13
2.2	สาระสำคัญในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ	13
2.2.1	การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	13
2.2.2	การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ	13
2.2.3	กรณีเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชดใช้เงินได้ในคราวเดียว	13
2.2.4	การดำเนินคดีในศาล	13
2.2.5	อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน	14
บทที่ 3	ขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	15
	หมวด 1 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ	
3.1	การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด	15
3.2	การพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด	27
3.3	การวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง	28
3.4	การตรวจสอบสำนวนของกระทรวงการคลังและการแจ้งผลให้หน่วยงานของรัฐทราบ	29

	หน้า
3.5 การอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	36
3.6 การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง	39
3.7 การชดใช้ค่าเสียหาย	41
หมวด 2 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก	
3.8 การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก	42
3.9 การไล่เบียด	43
3.10 การดำเนินคดี	43
สรุปขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539	44
บทที่ 4 การทำสำนวนการสอบสวนเพื่อจรรยาบรรณความรับผิดทางละเมิด	55
4.1 ประเภทสำนวนการสอบสวนเพื่อจรรยาบรรณความรับผิดทางละเมิด	56
4.2 ข้อมูลรายละเอียดและตัวอย่างการทำสำนวนแต่ละประเภท	56
4.2.1 ทุจริตทรัพย์สิน	56
4.2.2 ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ	57
4.2.3 คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย	58
4.2.4 อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้	58
4.2.5 ยานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ	59
ภาคผนวก	
1. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	93
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	97
3. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0530.8/ว 75 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2544 เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย	105
4. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0518.1/ว 97 ลงวันที่ 26 กันยายน 2545 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางการเงินกรณีปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม	107
5. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.3/ว 115 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2545 เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่	110
6. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0418.7/ว 105 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2545 เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การติดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด	113
7. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.4/ว 118 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2545 เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก	115

	หน้า
8. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด	120
9. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.4/ว 245 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2546 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด	122
10. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.3/ว 332 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2546 เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ	124
11. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 139 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547 เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด	133
12. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 9 ลงวันที่ 18 มกราคม 2548 เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ	137
13. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 48 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2548 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย	145
14. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 60 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2548 เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	147
15. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 64 ลงวันที่ 1 เมษายน 2548 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง	150
16. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 98 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2548 เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ	152
17. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/15595-15597 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2548 เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	158
18. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 44 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2549 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง	160
19. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 336 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549 เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ	163
20. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 1 ลงวันที่ 8 มกราคม 2550 เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบ ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	165

ความเป็นมาและเจตนารมณ์

1.1 ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ถูกเสนอโดยคณะรัฐมนตรีพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. โดยคณะรัฐมนตรีมีเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ตามที่ได้ปรากฏตามคำแถลงต่อรัฐสภาว่า เนื่องจากในขณะเสนอร่างได้นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้เป็นหลักในเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งแม้เจ้าหน้าที่จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หากมีข้อผิดพลาดบกพร่องไปบ้าง ก็จะต้องรับผิดไปทุกกรณีและทางราชการสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยได้เต็มจำนวน นอกจากนี้ยังมีเรื่องลูกหนี้ร่วมซึ่งเป็นไปตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คณะรัฐมนตรีในขณะนั้นเห็นว่าหากเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติราชการเจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ไม่ต้องรับผิดโดยรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการเอาหลักมาจากกฎหมายต่างประเทศ เมื่อรัฐต้องการให้เจ้าหน้าที่ทำงานอย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน รวดเร็ว หากเจ้าหน้าที่กระทำโดยสุจริตและมีข้อผิดพลาด เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ไม่ต้องรับผิด แต่จะรับผิดต่อเมื่อเจ้าหน้าที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง สำหรับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกิดกับบุคคลภายนอก รัฐจะต้องเป็นผู้ชดเชยค่าเสียหายให้กับบุคคลภายนอก ส่วนเรื่องหลักของลูกหนี้ร่วมจะไม่นำมาใช้ หากเจ้าหน้าที่ผู้ใดทำผิดส่วนไหนก็ควรรับผิดเพียงเท่านั้น ไม่ต้องรับผิดเต็มจำนวนเหมือนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้อยู่ในขณะเสนอร่าง โดยร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. คณะรัฐมนตรี มีความมุ่งหมายเพื่อให้ระบบการบริหารราชการดีขึ้น โปร่งใสและอธิบายได้

1.2 เจตนารมณ์

หลังจากร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 113 ตอนที่ 60 ก ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2539 และเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ตามที่ปรากฏท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้นหาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่างๆ เป็นการ

เฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่เข้าไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใด ก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้รับเงินครบโดยไม่คำนึงถึงความ เป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วยจนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใดๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา 8 และมาตรา 10 สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้ โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย คณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 113 ตอนพิเศษ 39 ง ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2539 โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวได้ยกเลิกระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นร 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 และบรรดา ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คณะรัฐมนตรี รวมทั้งหนังสือเวียนของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และให้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวแทน

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2.1 สาระสำคัญในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ

2.1.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

2.1.1.1 หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด

ตามนัยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัตินิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดย พระราชบัญญัติหรือ พระราชกฤษฎีกา และให้ความหมายรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

โดยที่พระราชบัญญัตินี้เน้นถึงการทำงานแทนรัฐในลักษณะหน่วยงานของภาครัฐโดยตรง ดังนั้น หน่วยงานของรัฐตามคำนิยามดังกล่าวจึงหมายความถึง

1) ราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม

2) ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ

3) ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา

4) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจดังต่อไปนี้

ก. รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นนิติบุคคล เช่น โรงงานยาสูบ ต้นสังกัดคือกระทรวงการคลัง

ข. รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด เนื่องจากจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชน

5) หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ ปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐกำหนดให้หน่วยงานดังต่อไปนี้เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด

(1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

(2) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

- (3) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- (4) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- (5) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- (6) องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- (7) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (8) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (9) สถาบันพระปกเกล้า
- (10) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- (11) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- (12) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (13) สำนักงานศาลปกครอง
- (14) สำนักงานศาลยุติธรรม
- (15) สำนักงานปฏิรูปการศึกษา
- (16) สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (17) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- (18) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
- (19) โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)
- (20) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
- (21) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
- (22) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- (23) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (24) สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ
- (25) แพทยสภา
- (26) บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
- (27) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (28) สภาเภสัชกรรม
- (29) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- (30) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- (31) ทันตแพทยสภา
- (32) สภาการพยาบาล
- (33) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- (34) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ
- (35) องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน
- (36) มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับ

ของรัฐ

- (37) สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม
- (38) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์
- (39) ครูสภา
- (40) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา¹

โดยกรณีใดจึงจะถือว่าเป็นหรือไม่เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดได้มีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยไว้เป็นแนวทางดังนี้

ก. ความรับผิดทางละเมิดในเรื่องความเสียหายต่อทรัพย์สิน หน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้กล่าวคือ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น หน่วยงานของรัฐในราชการส่วนภูมิภาคจึงหมายถึงจังหวัดซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แต่ไม่หมายความถึง สถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนราชการประจำจังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอ และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ข. องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) มีบทบัญญัติให้เป็นองค์กรของรัฐ ตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. 2540 ทุนทั้งหมดของ ปรส. เป็นของรัฐ และการดำเนินงานของ ปรส. ย่อมมีทั้งกำไรหรือขาดทุนได้ ปรส. จึงมีสถานะภาพเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ดังนั้น ปรส. จึงเป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ค. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ แต่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาล ตามบทบัญญัติมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ. 2541 ดังนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จึงมิได้เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (ก่อนมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นส่วนราชการเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539)

ง. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มิใช่รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาและมีหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด ดังนั้น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จึงมิได้เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

จ. การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 ได้แปรรูปตามนโยบายของรัฐบาลโดยแบ่งเป็นบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 เมื่อ กสท. แปรรูป

¹ พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ... (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ... (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2544 ... (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ... (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2546 ... (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2546 ... (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2546 ... (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2547 ... (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2548 ... (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2549 และ ... (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2549

4) คำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด และคำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามข้อ 4 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หมายถึง บรรดาบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานแก่หน่วยงานของรัฐ ดังนั้น เมื่อ “พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น “พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” จึงเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539³

5) เทศบาลมีหน้าที่จัดให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำในเขตเทศบาลนั้นๆ ตามมาตรา 53 (8) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งเรียกว่า “สถานธนาอนุบาล” ตามข้อ 3 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมและดำเนินงานสถานธนาอนุบาลของหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2516 โดยในการจัดตั้งสถานธนาอนุบาลนั้น เทศบาลเมืองจะต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 เงินทุนหมุนเวียนรับจำนำในเริ่มแรกให้เทศบาลดังกล่าวกู้ยืมจากกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำสถานธนาอนุบาลในตำแหน่งผู้จัดการสถานธนาอนุบาล สำนักงานคณะกรรมการจัดการสถานธนาอนุบาลของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (จ.ส.ท.) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จะเป็นผู้จัดส่งมาปฏิบัติหน้าที่ ส่วนพนักงานในตำแหน่งอื่น เทศบาลจะดำเนินการสอบแข่งขันและคัดเลือกเอง และในการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นการปฏิบัติงานประจำ การบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทนและค่าจ้างการดำเนินการทางวินัย การเกษียณอายุ การดำรงตำแหน่ง เป็นไปตามระเบียบสำนักงาน จ.ส.ท. ว่าด้วยพนักงานสถานธนาอนุบาล พ.ศ. 2523 และให้ถือว่าเป็นพนักงานเทศบาลด้วย ดังนั้น “พนักงานสถานธนาอนุบาล” จึงเป็น “เจ้าหน้าที่” ในราชการส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539⁴

6) นาย อ. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้เป็นประธานในการเจรจากับราษฎรที่ร้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติงานตามโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จึงถือได้ว่า นาย อ. กระทำการในฐานะ “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัตินี้

คณะทำงานซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยประธานการเจรจา (นาย อ.) เพื่อปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจของกระทรวงฯ ดังนั้น “คณะทำงาน” จึงเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539⁵

7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงเป็นข้าราชการในสังกัดของมหาวิทยาลัยมหิดล ปฏิบัติหน้าที่รักษาฟันคนไข้ จึงเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539⁶

³ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ 186/2544

⁴ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ 485/2543

⁵ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ 351/2545

⁶ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ 491/2546

8) ลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัตินี้ได้นั้นจะต้องอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ การที่จะพิจารณาว่าลูกจ้างคนใดเป็น “เจ้าหน้าที่” หรือไม่นั้น อาจพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลในสังกัดออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. ลูกจ้างที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานประจำและต่อเนื่อง มีการกำหนดอัตราเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับ เช่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ หรือระเบียบว่าด้วยลูกจ้างประจำหรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างประเภทนี้มีฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัตินี้และความรับผิดในมูลละเมิดของลูกจ้างประเภทนี้ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้

ข. ลูกจ้างที่หน่วยงานของรัฐได้ว่าจ้างให้ปฏิบัติงานเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน ไม่ว่าจะมิใช่สัญญาจ้างเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างดังกล่าวกับหน่วยงานที่ว่าจ้างย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากลูกจ้างกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ความรับผิดทางละเมิดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กรณีองค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) ทำสัญญาจ้างลูกจ้างเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน โดยระบุเงื่อนไขไว้ว่า “หากลูกจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ แก่นายจ้าง ลูกจ้างยินยอมชดใช้ค่าเสียหายแก่นายจ้างโดยสิ้นเชิง โดยลูกจ้างยินยอมให้หักเอาจากเงินต่างๆ ที่ลูกจ้างพึงได้จากนายจ้าง หากไม่เพียงพอ ลูกจ้างจะต้องชดใช้ให้ครบถ้วนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายจ้าง” กรณีจึงเป็นการจ้างลูกจ้างเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน ไม่ใช่การบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของ ร.ส.พ. ดังนั้น นิติสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างดังกล่าวกับ ร.ส.พ. ย่อมเป็นไปตามข้อตกลงในสัญญา รวมทั้งความรับผิดทางละเมิดซึ่งจะต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ

2.1.1.3 ผู้เสียหาย

บุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีชื่อหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐคนอื่น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะสังกัดหน่วยงานเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือไม่ก็ตาม เช่น กรณีนาย ส. ลูกจ้างชั่วคราวตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์บรรทุกน้ำ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และนาย ป. ลูกจ้างประจำตำแหน่งคนงานทำน้ำที่รดน้ำต้นไม้ริมถนน ในระหว่างการขับรถบรรทุกน้ำออกไปปฏิบัติหน้าที่ได้เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลอย่างกะทันหัน นาย ส. จึงห้ามล้อรถยนต์บรรทุกน้ำอย่างแรงทำให้รถยนต์บรรทุกน้ำ พลิกคว่ำได้รับความเสียหาย นาย ส. ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ส่วนนาย ป. ได้รับบาดเจ็บสาหัส กรณีดังกล่าวถือว่า นาย ส. พนักงานขับรถยนต์บรรทุกน้ำซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของ กทม. กระทำละเมิดต่อ นาย ป. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของ กทม. เช่นกัน เมื่อนาย ป. มิได้มีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดและเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของนาย ส. นาย ป. จึงเป็น “ผู้เสียหาย” และมีสิทธิเรียกร้องให้ กทม. ต้นสังกัดของนาย ส. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้

กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด มาตรา 11 นี้ได้ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายที่จะเลือกใช้วิธียื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ แทนที่จะใช้วิธีฟ้องคดีซึ่งอาจต้องใช้เวลาพอสมควร เนื่องจากการนำคดีไปสู่ศาลนั้นเป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชนที่ถูกกระทำละเมิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยหากมีการยื่นคำร้องหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องพิจารณาโดยไม่ชักช้า แต่ถ้าเป็นเรื่องซับซ้อนก็กำหนดให้ใช้ระยะเวลาไม่เกิน 180 วัน ถ้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของตนกระทำละเมิดจริงก็กำหนดค่าเสียหายไปด้วยและส่งคำสั่งนั้นให้กับผู้เสียหายที่ยื่นคำร้องแต่ถ้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของตนหรือหน่วยงานไม่ต้องรับผิด ก็ให้ยกคำร้องและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ ซึ่งหากผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ผู้เสียหายก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง (เดิมเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย จะเห็นได้ว่าประชาชนหรือบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายสามารถได้รับการเยียวยาหรือได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้โดยไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลหรือค่าธรรมเนียมใดๆ และไม่ต้องเสียเวลาในการใช้สิทธิทางศาลตามปกติ

สำหรับความรับผิดของหน่วยงานของรัฐต่อผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกในกรณีที่เกิดการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ยังคงเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 425 426 หรือ 427 แล้วแต่กรณี ได้แก่

- เจ้าหน้าที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อให้บุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย หน่วยงานของรัฐจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก
- หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดหากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ และ หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

2.1.1.4 กรณีเจ้าหน้าที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดกระทำละเมิด

ผู้เสียหายสามารถเรียกค่าเสียหายจากกระทรวงการคลัง ผู้เสียหายบางรายยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนกรณีผู้กระทำความเสียหายอยู่ในรูปคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการ ปปช. หรือ คณะกรรมการจัดรูปที่ดิน ว่าคณะบุคคลดังกล่าวไม่สังกัดหน่วยงานใดจึงได้มายื่นคำขอให้กระทรวงการคลังชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งที่ถูกต้องแล้วคณะกรรมการเกือบทุกชุดจะมีหน่วยงานของรัฐที่เป็นต้นสังกัด ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ประกอบกับคณะกรรมการดังกล่าวได้รับเงินค่าตอบแทนจากหน่วยงานของรัฐ แห่งนั้น กรณีจึงถือว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคณะกรรมการเหล่านั้นมีสังกัดเป็นหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใด นั้นๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการ ปปช. หรือกรมที่ดิน เป็นต้น

2.1.1.5 วันที่กฎหมายเริ่มต้นใช้บังคับ

กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 ซึ่งจะมีผลต่อเหตุการณ์กระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกิดก่อนหรือเกิดหลังวันใช้บังคับนี้ เนื่องจากหากเหตุละเมิดเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ กฎหมายในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ฐานความผิด การแบ่งส่วน ความรับผิดและอายุความฟ้องคดี ต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่หากเหตุละเมิดเกิดขึ้น

¹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ 393/2543 และ 637/2549

นับตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 เป็นต้นไป กฎหมายในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ฐานความผิด การแบ่ง ส่วนความรับผิดและอายุความฟ้องคดี ต้องบังคับตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่อาจกระทำละเมิดในเวลาเดียวกัน แต่หน่วยงานของรัฐอาจตรวจสอบพบการกระทำผิดในภายหลัง หากมีบทเฉพาะกาลให้ ความรับผิดหรือการดำเนินการในส่วนของกฎหมายสารบัญญัติต่างกันแล้ว จะมีผลให้เจ้าหน้าที่ซึ่งพบการกระทำ ละเมิดในภายหลังพ้นจากความรับผิดอันจะทำให้เป็นข้อได้เปรียบและเกิดความไม่ยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย ละเมิด

แต่อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะการกระทำละเมิดจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 ขึ้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติก็ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2.1.2 หลักความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

2.1.2.1 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

1) หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตน ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ขับรถยนต์ของทางราชการไปติดต่องานราชการแล้วไปชน รถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไล่จับผู้ร้ายแล้วเกิดการยิงต่อสู้กันกระสุนปืน พลาดเป้าหมายไปถูกประชาชนได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต กรณีเช่นนี้ หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัดอยู่ เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในผลแห่งละเมิดนั้น บุคคลภายนอกหรือประชาชนผู้ได้รับความเสียหายสามารถร้องขอ ให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ แต่จะฟ้องร้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ทำนองเดียวกันกับกรณีเจ้าหน้าที่ ไม่สังกัดหน่วยงานใด ผู้ได้รับความเสียหายก็สามารถร้องขอให้กระทรวงการคลังชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ แต่จะฟ้องร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้โดยตรงไม่ได้

2) เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดเป็นการเฉพาะตัวต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดของ เจ้าหน้าที่ที่มีใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มีใช้การกระทำในการปฏิบัติ หน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้เป็นการเฉพาะตัว เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีได้อยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ราชการได้ไปทะเลาะวิวาทแล้วทำร้ายร่างกายประชาชน ก็ต้องถือว่าเป็นการกระทำละเมิดส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ ผู้นั้นเนื่องจากมิใช่กิจการในการปฏิบัติหน้าที่ราชการอันอยู่ในบังคับของกฎหมาย ว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด เช่น กรณีหัวหน้าส่วนการคลังได้เขียนเช็คเบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินในฎีกาตั้งเบิกและนำเอกสารไปเบิกเงิน จากธนาคาร หรือกรณีเจ้าหน้าที่รับเงินจากราษฎรที่นำมาชำระภาษีและค่าธรรมเนียมแล้วไม่นำเข้าบัญชีเงินฝาก ของ อบต. แต่เบียดบังเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว เดิมคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าการกระทำดังกล่าว ทั้งสองกรณีเป็นการกระทำทุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ซึ่งเป็นการกระทำผิดทางอาญา อันเป็นการ อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งถ้าผู้บังคับบัญชาหรือ เจ้าหน้าที่อื่นมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการกระทำ ความผิดดังกล่าว ก็ต้องรับผิดชอบในส่วนที่เป็นมูลละเมิดร่วมกับ เจ้าหน้าที่ผู้กระทำทุจริตอย่างลูกหนี้ร่วมตามนัยมาตรา 432 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๕

^๕ ปัจจุบันมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เป็นการละเมิด ในการปฏิบัติหน้าที่ (ดูหน้า 35-36 ประกอบ)

แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นไม่ได้มีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว แต่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย การจะเรียกให้ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดนั้น ให้พิจารณาจากยอดเงินที่ไม่อาจบังคับให้ผู้ทุจริตใช้ได้ ซึ่งเป็นความเสียหายที่แท้จริงที่หน่วยงานของรัฐได้รับ ตามนัยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

3) การไล่เบียดเอาแก่เจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ก. หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะไม่ต้องรับผิดโดยตรงต่อผู้เสียหายก็ตาม แต่ก็มิได้พ้นความรับผิดไปทั้งหมด กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ที่จะมีความรับผิดเพียง 2 ระดับเท่านั้น คือ กรณีจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากรณีเจ้าหน้าที่กระทำโดยประมาทเลินเล่อไม่ถึงขั้นร้ายแรงหน่วยงานของรัฐไม่สามารถไล่เบียดจากเจ้าหน้าที่ได้อีกต่อไป เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายไปแล้ว ความรับผิดตกเป็นพับแก่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นไม่สามารถไล่เบียดเอาจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้ แต่หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหน่วยงานของรัฐยังมีสิทธิไล่เบียดจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวต่อไป

การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือไม่นั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบหรือศาลส่วนอย่างไร เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไป ซึ่งความประมาทเลินเล่อนั้นเป็นการกระทำที่มีโทษโดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือยอมนิ่งเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายเกิดขึ้นได้ หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้นอาทิ

- กรณีเจ้าหน้าที่โรงงานของกรมธนารักษ์เผาเศษปอริมถนนหลวงทำให้มีควันดำปกคลุมถนนจนมองไม่เห็นทางข้างหน้า เป็นเหตุให้มีรถยนต์ประหลอบอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกัน ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เคยเกิดขึ้นมา 2-3 ครั้งแล้ว แต่โรงงานของกรมธนารักษ์นั้นก็ปล่อยปละละเลยไม่เปลี่ยนวิธีการเผาเศษปอ ถือเป็นกรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เผาปอกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถยนต์คันที่ได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุรถชนดังกล่าว

- กรณีสำนักงานธนาคุณเคราะห์จ้างบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและประเมินราคาทรัพย์สินที่จำหน่าย มาเป็นผู้จัดการสถานธนาคุณเคราะห์แต่ละแห่ง กรณีจึงถือได้ว่าผู้รับจำหน่ายต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพนี้ หากผู้รับจำหน่ายประเมินราคาทรัพย์สินที่รับจำหน่ายผิดพลาด พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ข. จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้หรือไล่เบียดพิจารณาโดย

- การคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี เช่น การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายเป็นเงินจำนวน 100 ล้านบาท เจ้าหน้าที่ที่ยอมนไม่มีเงินเพียงพอที่จะชดใช้เต็มจำนวนของความเสียหายได้อย่างแน่นอน หรือกรณีพนักงานขับรถยนต์ชนบุคคล

ภายนอกต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนจำนวน 500,000 บาท แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีเงินเดือนเพียงเดือนละ 5,000 บาท หากจะให้ชดใช้เงินเต็มจำนวนที่ทางราชการจ่ายไปย่อมต้องมีการพิจารณาจำนวนเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

- การคำนึงถึงความผิดหรือความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม เช่น เจ้าหน้าที่นำรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนรถยนต์ของบุคคลภายนอกเนื่องจากระบบเบรกของรถราชการไม่ทำงานอันสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้จัดให้มีการบำรุงรักษารถยนต์คันดังกล่าว ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติ หรือในกรณีระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการบกพร่องทำให้ได้คนที่ไม่มีคุณภาพเข้ามารับราชการ หรือระบบการฝึกงานของหน่วยงานบกพร่องโดยส่งเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ไปปฏิบัติงานในขณะที่ยังมิได้จัดให้มีการฝึกงานอย่างเพียงพอให้ปฏิบัติงานได้ในระดับหนึ่ง หรือระบบการจัดเก็บสารเคมีของหน่วยงานบกพร่องโดยมิได้แยกประเภทให้ชัดเจนวางปะปนกันทำให้มีการหยิบวัตถุเคมีอันตรายไปใช้งานผิดประเภท เป็นต้น โดยหน่วยงานของรัฐต้องหักส่วนแห่งความรับผิดและความบกพร่องดังกล่าวออกด้วยการพิจารณาว่าการละเมิดเกิดจากส่วนใดมากกว่ากัน และควรกำหนดสัดส่วนต่อกันเท่าใด

- หากความเสียหายที่เกิดขึ้นมีส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม เมื่อได้หักส่วนความรับผิดดังกล่าวออกจากค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่จะต้องชดใช้แล้ว ค่าเสียหายที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมดังกล่าวถือเป็นความรับผิดของหน่วยงานของรัฐตามนัยมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงตกเป็นพับแก่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ค. กรณีการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่เดิมก่อนกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่บังคับใช้ หากการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนเจ้าหน้าที่ทั้งหลายนั้นต้องร่วมกันรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมิได้รับความเป็นธรรม เช่น กรณีผู้ได้บังคับบัญชากระทำการทุจริตนำเงินของทางราชการไปใช้ส่วนตัวจำนวน 900,000 บาท แล้วบุคคลนั้นถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาหรือหลบหนีไปทางราชการไม่สามารถเรียกร้องให้บุคคลดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายได้ ทางราชการก็จะไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจเป็นผู้บังคับบัญชาของบุคคลทุจริตดังกล่าว โดยหากมีผู้เกี่ยวข้องจำนวน 3 คนก็ต้องร่วมกันรับผิดชดใช้เงินจำนวน 900,000 บาททั้งสามคน จนกว่าทางราชการจะได้รับการชดใช้เงินครบ 900,000 บาท แม้ว่าคนใดคนหนึ่งจะชำระแล้วจำนวน 300,000 บาทก็ตาม ก็ยังต้องผูกพันต่อไป หรืออาจต้องชดใช้เงินเต็ม 900,000 บาทเพียงคนเดียว แล้วจึงไปไล่เบี้ยจากอีก 2 คนที่เหลือต่อไป ซึ่งโดยข้อเท็จจริงเป็นการยากที่จะได้รับชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวคืนจากผู้ร่วมกระทำละเมิดส่วนที่เหลือ แต่ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดฉบับนี้ ให้ความเป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจมีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดแต่เป็นเพียงผู้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ชดใช้แต่เฉพาะในส่วนของตนเองเท่านั้น เช่น ในฐานะผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยอาจต้องรับผิดชดใช้เพียงอัตราร้อยละ 60 ของค่าเสียหายเท่านั้นก็เป็นได้ หรือหากอยู่ในฐานะที่ยากแก่การควบคุมดูแลบุคคลดังกล่าวอาจไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายเลยหรือชดใช้ในอัตราน้อยที่สุดก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป

2.1.2.2 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

1) ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้นำบทบัญญัติกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มาใช้บังคับโดยอนุโลม

2) ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

ก. ต้องรับผิดชอบเมื่อกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ

ข. ต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนความเสียหาย

ค. กรณีการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนให้ร่วมกันรับผิดชอบ

ลูกหนี้ร่วม

2.2 สารสำคัญในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติ

2.2.1 การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

- 1) ให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่โดยตรง
- 2) กรณีหน่วยงานของรัฐพิจารณาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของตนกระทำละเมิดจริงให้กำหนดค่าเสียหายและส่งคำสั่งนั้นให้แก่ผู้เสียหายที่ยื่นคำร้อง
- 3) กรณีหน่วยงานของรัฐพิจารณาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของตนไม่ต้องรับผิดชอบก็ให้ยกคำร้องและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ
- 4) หากผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ให้มีสิทธิฟ้องศาลปกครอง (คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เดิม) ได้ภายใน 90 วัน

2.2.2 การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ

- 1) หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน
- 2) กรณีเจ้าหน้าที่ไม่ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด หน่วยงานของรัฐมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามนัยมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

2.2.3 กรณีเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชดใช้เงินได้ในคราวเดียว

ให้เจ้าหน้าที่ผ่อนชำระเงินได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยให้พิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสม และต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายหากการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นมิได้เกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่

2.2.4 การดำเนินคดีในศาล

- 1) ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ผู้เสียหายต้องฟ้องเจ้าหน้าที่โดยตรงแต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้
- 2) ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ผู้เสียหายต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐโดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

3) ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีอยู่นั้นเรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณีเข้ามาเป็นคู่ความในคดีได้

2.2.5 อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

1) หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

2) กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวง การคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

3) ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิจะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตน ให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

4) บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายมีสิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ภายในกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือภายในกำหนดอายุความ 10 ปี นับแต่วันทำละเมิด

ขั้นตอนการปฏิบัติ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที พ.ศ. 2539

ขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ
2. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

หมวด 1 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

เมื่อเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งนั้นจะเป็นผู้กระทำหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นเป็นผู้กระทำจนทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้าโดยให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้นแล้วให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ตามนัยข้อ 7 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

3.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐแห่งใด ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่เกิดขึ้น ซึ่งการดำเนินการตามระเบียบนี้ เป็นการดำเนินงานเพื่อติดตามให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามที่กำหนดไว้ ในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จึงหมายถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย ส่วนการพิจารณาว่าหน่วยงานใดเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายนั้นในทางปฏิบัติให้ถือว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งเรื่องทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้แล้ว บันทึกของคณะกรรมการร่างกฎหมาย (ที่ประชุมใหญ่) เรื่องหารือเกี่ยวกับอำนาจฟ้องสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มีอำนาจฟ้อง แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน¹

¹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เรื่องเสร็จที่ 307/2541

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่า อำนาจในการแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ทำให้ระบบ ราชการมีลักษณะรวมศูนย์อยู่ที่การบริหารส่วนกลางและอาจทำให้เกิดข้อขัดข้องในการบริหารราชการได้ เพื่อผ่อนคลายและกระจายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบราชการบริหารส่วนกลางอาจมีการมอบอำนาจในเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการได้ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวน เพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงเบื้องต้นว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาข้อเท็จจริงใน เบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุอันควร เชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด แต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวทราบเพื่อให้ ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณีพิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ต่อไปหรือไม่?

หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ทรัพย์สินได้รับความเสียหายไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดโดยใช้ดุลพินิจที่ส่งไปในทางที่ไม่สุจริต หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นต้องรับผิดชอบ ต่อผลเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการในภายหลัง ความเสียหายที่ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำ ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวตัวอย่าง เช่น ขับรถไปปฏิบัติราชการแล้วกระเจกบังลมเกิดแตก้าวขึ้นเอง ภัยธรรมชาติที่ ไม่สามารถป้องกันได้ เป็นต้น

กรณีเกิดความเสียหายแก่ส่วนราชการ และเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ แต่ยังมีได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ภายหลังมีการโอนกิจการ ระหว่างส่วนราชการให้ส่วนราชการที่รับโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้สินและภาระ ผูกพันเป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือหากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิดโดยส่วนราชการเดิมแล้ว ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งดำเนินการสอบสวนต่อไปให้แล้วเสร็จและ ส่งผลการสอบสวนให้ส่วนราชการที่รับโอนฯ ดำเนินการวินิจฉัยสั่งการแล้วส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ²

การพิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป.ป.ช.ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เป็นการสอบข้อเท็จจริงเพื่อชี้มูล ความผิดทางวินัยและความผิดทางอาญา มิได้มุ่งหมายสอบสวนเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ในรายงานการ สอบสวนจึงไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่ามีกรกระทำ ละเมิดหรือไม่ จึงต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 8 ของระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539³

² คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 91/2541

³ หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0518.1/ว.97 ลงวันที่ 26 กันยายน 2545

⁴ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/ว.237 ลงวันที่ 25 กันยายน 2546

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องพิจารณาให้ได้ความจริงว่า มีผู้ใดต้องรับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นจะต้องชดใช้มีจำนวนเท่าใด หากไม่ดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าว การสอบสวนก็ไม่สมบูรณ์ อาจจะต้องมีการย้อนสำนวนให้ไปทำมาใหม่

ตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับนั้น จะต้องแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ⁵

1. ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในทางละเมิด สิทธิไต่เบียด ความรับผิดอย่างถูกนี้ร่วม ฯลฯ เป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องละเมิดซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่มีการทำละเมิด(ไม่มีการแบ่งส่วนความรับผิดหรือลดส่วนแห่งความรับผิดและต้องรับผิดเต็มจำนวนความเสียหาย)
2. ในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งผลการพิจารณา ฯลฯ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพราะหลักเกณฑ์การปฏิบัติเดิมถูกยกเลิกไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของคณะกรรมการโดยเฉพาะกรณีการทุจริตหรือเงินขาดบัญชีนอกจากจะพิจารณาให้ผู้กระทำการทุจริตหรือผู้ที่ทำให้เงินขาดบัญชีรับผิดชดใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ขอให้พิจารณาด้วยว่ามีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาคนใดกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ซึ่งจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ด้วยหรือไม่⁶

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตอบข้อหารือเป็นประเด็นที่น่าจะหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงว่า การที่ผู้ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการได้ยื่นฟ้องส่วนราชการและคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง เรียกค่าเสียหายโดยกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการกลั่นแกล้ง เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายนั้น เนื่องจากการสอบสวนทางวินัยเป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยซึ่งได้รับแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยหรือไม่ หากการสอบสวนปรากฏว่า ได้มีการกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา ก็จะออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหา และหากสอบสวนแล้วได้ความว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิด ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา ก็จะต้องมีคำสั่งยืนยันสภาพของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีได้กระทำผิดวินัย ดังนั้น การสอบสวนทางวินัยจึงเป็น “การพิจารณาทางปกครอง” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ด้วย

กรณีนี้เป็นความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองจึงไม่อยู่ในความหมายของ “ความเสียหาย” ตามที่กำหนดในข้อ 4 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพราะฉะนั้น จึงไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่อย่างใด

⁵ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย เรื่องเลขที่ 680/2540

⁶ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0530.7/ว.92 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2544

อนึ่ง การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาเป็นคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าว ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และหากผู้ถูกลงโทษไม่พอใจในผลของการวินิจฉัยอุทธรณ์ก็มีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้ต่อไป⁷

มีกรณีที่ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอีกหนึ่งกรณี ตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ให้ความเห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบว่าการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่ มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจะต้องรับผิดชอบใช้ เป็นจำนวนเท่าใด ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคนเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนรับผิดชอบเป็นอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐมีส่วนบกพร่องด้วยหรือไม่ เพื่อที่จะนำส่วนแห่งความรับผิดของ หน่วยงานของรัฐไปหักออกจากค่าเสียหายที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้ กระทำให้ได้ความกระจ่าง แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบแน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิด ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใดและทราบจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงานของรัฐก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด⁸

ส่วนความเสียหายที่มีได้เกิดแก่เงินดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นว่า หน่วยงานของรัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อสอบข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นก่อนสั่งการว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด เมื่อผู้แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวได้มีคำวินิจฉัยสั่งการประการใดแล้ว ก็ต้องส่ง สำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเสมอ แม้ว่าจะก่อนที่จะมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือในระหว่างที่คณะกรรมการดังกล่าวกำลัง ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอยู่ ผู้กระทำละเมิดจะยินยอมชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินหรือ เป็นทรัพย์สินอื่น หน่วยงานของรัฐก็ยังคงดำเนินการดังกล่าวต่อไป⁹

อนึ่ง ในกรณีที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินอย่างอื่นหน่วยงานของรัฐ ก็จะต้องแต่งตั้งกรรมการตรวจรับตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 หรือตามระเบียบ ของหน่วยงานนั้นๆ แล้วส่งรายงานการตรวจรับพร้อมด้วยสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความ รับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

⁷ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 399/2546

⁸ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีไปรษณีย์ภัณฑ์ สูญหาย เรื่องเสร็จที่ 193/2543

⁹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 490/2543

กรณีใดจึงจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่นั้น ได้มีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยไว้เป็นแนวทาง ดังนี้

1) ความรับผิดทางละเมิดของผู้อำนวยการ ร.ส.พ. ย่อมเป็นไปตามระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ ร.ส.พ. กำหนด ในกรณีที่ ร.ส.พ. ยังไม่กำหนดระเบียบดังกล่าวขึ้น ให้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับโดยอนุโลม กรณีตามข้อเท็จจริงผู้อำนวยการ ร.ส.พ. เป็นผู้กระทำละเมิด ผู้อำนวยการ ร.ส.พ.ต้องแจ้งต่อคณะกรรมการ ร.ส.พ. เพื่อรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นให้รัฐมนตรีผู้มิอำนาจกำกับดูแล ร.ส.พ. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไป¹⁰

2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่สถาบันการbinพลเรือนมิใช่เกิดจากมติของคณะกรรมการสถาบันการbinพลเรือนที่ให้ความเห็นชอบข้อบังคับสถาบันการbinพลเรือนว่าด้วยสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับค่าชดเชยของพนักงาน พ.ศ. 2539 หากแต่เกิดจากการที่ไม่มีการฟ้องคดีภายในอายุความสิทธิเรียกร้องอันเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการสถาบันการbinพลเรือนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีผู้ว่าการรัฐวิสาหกิจกระทำละเมิด ให้ผู้ว่าการฯ แจ้งต่อกรมการฯ หรือคณะกรรมการฯ ดำเนินการตามข้อ 7 ของระเบียบนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพื่อรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นให้รัฐมนตรีผู้มิอำนาจกำกับดูแลแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีดังกล่าว ในกรณีนี้เมื่อผู้อาจต้องรับผิดได้แก่ ผู้ว่าการสถาบันการbinพลเรือนและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการbinพลเรือน ดังนั้น ผู้มิอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจึงหมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม¹¹

3) เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับทรัพย์สินของโรงพยาบาลซึ่งจัดซื้อโดยงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าวและเป็นผู้มิอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และมีอำนาจฟ้องคดีในกรณีที่มีผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดแม้จะมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดนั้นก็ตามก็ไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือฟ้องคดี เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจตามนัยมาตรา 38 (5) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534¹²

4) กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่า ความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ดังกล่าว แต่ต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวทราบเพื่อจะได้พิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ต่อไปหรือไม่ กรณีดังกล่าว เลขาธิการ ส.ป.ก. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดก่อนที่จะพิจารณาสั่งการตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง¹³

¹⁰ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 256/2544

¹¹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 595/2545

¹² คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 434/2544

¹³ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 91/2541 (อ้างแล้วหน้า 16)

5) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หมายถึง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับ ความเสียหาย ส่วนการพิจารณาว่าหน่วยงานใด เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ในทางปฏิบัติให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพย์สิน ดังกล่าวเป็น เจ้าของทรัพย์สิน และในกรณีที่มีการกระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของหน่วยงาน สังกัดราชการส่วนภูมิภาคของกรมป่าไม้ ถ้ากรมป่าไม้เป็น เจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว อธิบดีกรมป่าไม้ในฐานะ หัวหน้าหน่วยงานย่อมเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

6) เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจะต้องแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อหาตัวผู้รับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จะชดใช้ ซึ่งความมุ่งหมายที่ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนอกจากจะหาตัวผู้รับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จะชดใช้แล้วยังมีประโยชน์สำหรับหน่วยงานของรัฐในการที่สอบหาข้อเท็จจริง เพิ่มเติมว่ามีผู้ใดร่วมในการกระทำผิดในเรื่องดังกล่าวอีกหรือไม่ และจะต้องรับผิดชอบใช้เป็นเงินจำนวนเท่าใด รวมตลอดถึงการรวมพยานหลักฐานซึ่งอาจที่จะนำไปพิสูจน์ในชั้นพิจารณาคดีของศาลอีกด้วย¹⁴

7) เมื่อหน่วยงานของรัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ความเสียหาย ที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่แต่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลภายนอกแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยเจ้าหน้าที่ไม่มีส่วนการกระทำละเมิดแต่อย่างใด หน่วยงานของรัฐจึงไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่ต้องรายงานผลการพิจารณาให้รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณา ตามข้อ 12 ของระเบียบฯ อนึ่ง เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เหตุละเมิดเกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลภายนอก หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาดำเนินการเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อไป¹⁵

8) กรณีเป็นเรื่องที่ได้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐโดยการกระทำของเจ้าหน้าที่แล้ว ส่วน ความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่คนใดและจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพียงใดหรือไม่ นั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐควรจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด¹⁶

9) โดยที่เงินสำรองจ่ายประจำวันได้เก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานคลังจังหวัดและการสั่งจ่ายเงินจากคลัง จังหวัดเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามนัยมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเงินสำรองจ่ายประจำวันทำนองเดียวกับที่ธนาคารมีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบเงินฝากของประชาชน ฉะนั้นเมื่อความเสียหายเกิด แก่เงินสำรองจ่ายประจำวันของสำนักงานคลังจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด¹⁷

10) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบแน่ชัดแล้วว่า เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่า สินไหมทดแทนคือผู้ใด ทราบจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอนและเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงานของรัฐก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิด¹⁸

¹⁴ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 776/2541

¹⁵ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 129/2542

¹⁶ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 238/2542

¹⁷ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 617/2542

¹⁸ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 193/2543

11) เมื่อ สตง.ได้ตรวจพบว่ามีเงินขาดบัญชีในหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ทุจริต หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจะต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2539 โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงอีก เพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดจากการขาดอายุความและกรณีอื่นๆ เว้นแต่ความรับผิดชอบจากการกระทำละเมิด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบดำเนินการแจ้งความดำเนินคดีอาญา และทางวินัยแก่ข้าราชการดังกล่าวทันที โดยอาศัยพยานหลักฐานการตรวจสอบและชี้มูลความผิดของ สตง. ส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ ต่อไป¹⁹

12) เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อ.ส.ค. ต้องทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสียและเสื่อมคุณภาพซึ่งความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการบริหารจัดการเกี่ยวกับการผลิต การจัดเก็บสินค้า การจัดซื้อและการจัดจำหน่ายที่ไม่มีประสิทธิภาพ อันเกิดจากการกระทำโดยตรงของเจ้าหน้าที่ของ อ.ส.ค. ดังนั้น ผู้อำนวยการ อ.ส.ค. จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้แสวงหาข้อเท็จจริงและพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบ²⁰

13) การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าเป็นเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หากเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ได้กระทำหรือไม่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ จำนวนค่าเสียหายเป็นเท่าใด ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน เจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนรับผิดชอบเป็นอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐมีส่วนบกพร่องด้วยหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำเอาส่วนแห่งความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐไปหักออกจากค่าเสียหายที่จะเรียกเจ้าหน้าที่ชดใช้ กรณีกรมประชาสัมพันธ์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วปรากฏว่า ความเสียหายเกิดจากการกระทำของพนักงานขับรถยนต์ของกรมฯ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของกรมฯ ประกอบกับเป็นกรณีที่ยังไม่ทราบจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอนเพราะราคาค่าซ่อมแซมรถยนต์อาจแตกต่างกันไปตามมาตรฐานของอุปกรณ์อะไหล่ ตลอดจนฝีมือและความประณีตของช่างซ่อมรถยนต์ รวมทั้งค่าเสื่อมราคาของรถยนต์อันเนื่องมาจากการถูกชนด้วย ดังนั้น อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้ตกลงยินยอมรับผิดชอบและชดใช้ค่าเสียหายในการซ่อมแซมรถยนต์ของกรมฯ และรถยนต์ของบุคคลภายนอกนั้น เป็นเรื่องที่กรมฯ จะนำมาประกอบการพิจารณาในภายหลัง เมื่อได้ทราบผลการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแล้ว²¹

14) ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลและคดียังไม่ถึงที่สุดนั้นยังไม่ถือว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นเพราะศาลฎีกาอาจมีคำพิพากษาที่แตกต่างไปจากศาลชั้นต้น การที่สถาบันการบิณฑลเรือนได้ฟ้องคดีต่อศาลแรงงานซึ่งศาลแรงงานได้มีคำพิพากษายกฟ้องและสถาบันการบิณฑลเรือนได้อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลฎีกานั้น จะถือว่าสถาบันการบิณฑลเรือนได้รับความเสียหายก็ต่อเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ดังนั้น ในกรณีนี้

¹⁹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเลขที่ 411/2543

²⁰ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเลขที่ 675/2543

²¹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเลขที่ 706/2543

ถือว่ายังไม่เกิดความเสียหายต่อสถาบันการบิณฑบาตเรือจนถึงยังไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด²²

15) ในหลักการทั่วไป การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ไม่ควรแต่งตั้งผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบข้อเท็จจริงฯ เป็นกรรมการเพราะอาจทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงครบทุกด้านและจะทำให้มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงได้ และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่โดยลำพังคนเดียวไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดดังกล่าวแต่อย่างใด การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวที่ได้ดำเนินการโดยเทศบาลและรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจพิจารณาตามข้อ 17 ย่อมไม่เสียหาย แม้ว่าจะได้มีการเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงด้วยก็ตาม จึงไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ดังกล่าวใหม่อีก แต่หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่ามูลละเมิดครั้งนี้มีกรณีพาดพิงว่าผู้อำนวยการกองคลังต้องร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วย กระทรวงการคลังอาจแจ้งความเห็นในเรื่องดังกล่าวโดยขอให้เทศบาลพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเฉพาะในส่วนของผู้อำนวยการกองคลังได้อีก²³

16) กรณีเจ้าหน้าที่กรมที่ดินได้ปฏิบัติหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ธ.ก.ส. ดังนั้นอธิบดีกรมที่ดินและผู้จัดการ ธ.ก.ส. จึงมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัดจะต้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ โดยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่ง แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว²⁴

17) การแจ้งและการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด มีเหตุผลจากการที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐทั้งสองหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงไปในคราวเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวต้องรับผิดชอบหรือไม่ ดังนั้น คำว่า “การกระทำของเจ้าหน้าที่” จึงต้องเป็นกรณีที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ในกรณีที่การกระทำดังกล่าวมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ก็ไม่จำเป็นหรือมีเหตุผลที่จะต้องให้มีการแจ้งหรือร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ อีก กรณีตามข้อเท็จจริงถ้าปรากฏว่าในขณะที่เกิดเหตุรถยนต์ชนกัน นายคาบตำรวจ ม. ไม่ได้อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องถือว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีการแจ้งหรือร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด²⁵

18) กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง แม้ว่าจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้ทรัพย์สินส่วนตัวทำให้เกิดความเสียหายขึ้น หากเป็นการทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องดำเนินการตามระเบียบฯ แล้วแต่กรณี การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการ

²² คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 595/2545

²³ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 806/2542

²⁴ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 221/2544

²⁵ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 717/2544

ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่นั้น มิได้พิจารณาจากอุปกรณ์หรือรถยนต์ที่ใช้ว่าจะต้องเป็นของทางราชการหรือไม่ แต่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่า การกระทำดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินส่วนตัว เช่น รถยนต์มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้เป็นข้อพิจารณาชี้ขาดว่าการกระทำนั้นไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด²⁶

19) ตามนัยมาตรา 43 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ. 2517 บัญญัติให้ถือว่าการฉ้อโกงการฉ้อโกงที่จดทะเบียนแล้วเป็นงานในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการฉ้อโกงของส่วนราชการ องค์การของรัฐและรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2517 กำหนดให้การฉ้อโกงการฉ้อโกงของส่วนราชการเป็นงานสวัสดิการของส่วนราชการ ดังนั้น ในกรณีเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรียกเงินฉ้อโกงการฉ้อโกงที่ซึ่งเป็นงานสวัสดิการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรีไปใช้เป็นการส่วนตัวอันเป็นการทำละเมิดทำให้การฉ้อโกงการฉ้อโกงของสำนักนายกรัฐมนตรีต้องได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีที่สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นส่วนราชการที่ได้รับความเสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด²⁷

20) ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบฯ ที่ได้เกษียณอายุราชการไปแล้วบางคนเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง ได้กระทำการโดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมการปกครอง กรณีดังกล่าวอธิบดีกรมการปกครองในฐานะหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แม้ว่าบุคคลนั้นจะเกษียณอายุราชการไปแล้วก็ตาม²⁸

21) การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดคือกรปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนามธรรมไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่ขององค์กรด้วยตัวเองได้ ฉะนั้น อำนาจของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดจึงหมายถึงอำนาจในการกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ 12 ของระเบียบฯ²⁹

เกี่ยวกับข้อห้ามการเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แม้ว่าจะระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะมีได้บัญญัติไว้ แต่ตามหลักกฎหมายทั่วไปถือว่าการแต่งตั้งผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจมีส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องการรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทน เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำเพราะอาจทำให้การสอบสวนไม่ได้ข้อเท็จจริงครบถ้วนหรือข้อเท็จจริงอาจถูกกรรมการบิดเบือนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องผู้อื่นอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ที่ยกเงินของทางราชการไป และผู้บังคับบัญชานั้นอาจต้องรับผิดชอบใช้เงินให้แก่ทางราชการร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นด้วย เนื่องจากผู้บังคับบัญชานั้นมีส่วนบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เป็นเหตุหรือเป็นช่องทางให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่ยกเงินของทางราชการไปเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

²⁶ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 717/2544

²⁷ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 256/2545

²⁸ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 351/2545

²⁹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 850/2541

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ 9 (1) (2) (3) หรือ (4) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง หรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 หรือข้อ 10 บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ทั้งนี้ตามข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ส่วนวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตอบข้อหารือกรณีปกป้องค่าเงินบาทว่า เมื่อพิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ 20 ที่กำหนดให้ผู้แต่งตั้งร่วมกันวินิจฉัยสั่งการและเสนอความเห็นทั้งหมดไม่ว่าจะตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลังนั้น เห็นได้ว่า ผู้แต่งตั้งร่วมจะต้องร่วมกันลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฉบับเดียวกันด้วย หากผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นคนละฉบับกันแม้กรรมการตามคำสั่งดังกล่าวจะเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะต้องร่วมกันมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นใหม่ โดยอาจแต่งตั้งบุคคลในคณะกรรมการชุดเดิมเป็นกรรมการก็ได้ และคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งขึ้นใหม่ก็อาจนำเอาผลการสอบข้อเท็จจริงที่กรรมการชุดเดิมได้ดำเนินการไปแล้วนั้น มาใช้เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไปได้ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการพิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ 14³⁰

ยังมีกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีรถยนต์ของทางราชการประสบอุบัติเหตุในขณะที่กลับจากปฏิบัติราชการ โดยเฉี่ยวชนกับรถยนต์ส่วนบุคคลของจำเลยตำรวจ ส.ข. ซึ่งโดยนายดาบตำรวจ ม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจะถือว่าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 หรือไม่นั้น เห็นว่า การแจ้งและการร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อกำหนดดังกล่าว มีเหตุผลจากการที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐทั้งสองหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงไปในคราวเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่ ดังนั้น คำว่า “การกระทำของเจ้าหน้าที่” ตามข้อกำหนดดังกล่าว จึงต้องเป็นกรณีที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ในกรณีที่การกระทำดังกล่าวมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ก็ไม่จำเป็นหรือมีเหตุผลใดที่จะต้องมีการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ อีก ในเรื่องนี้ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าในขณะที่เกิดเหตุ

³⁰ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 639/2543

รถยนต์ชนกัน นายดาบตำรวจ ม ไม่ได้อยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องถือว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการ มิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงไม่ต้องมีการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ 9 และข้อ 10 หรือข้อ 11 ของระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด¹⁾

2. กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง โดยการใช้ทรัพย์สินส่วนตัวแต่ได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 9 ข้อ 10 และ ข้อ 11 หรือไม่งั้นนั้น เห็นว่า กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง แม้ว่าจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้ทรัพย์สินส่วนตัวทำให้เกิดความเสียหายขึ้น หากเป็นการทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 แล้วแต่กรณี การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่นั้น มิได้พิจารณาจากอุปกรณ์หรือรถยนต์ที่ใช้ว่า จะต้องเป็นของทางราชการหรือไม่ แต่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าการกระทำดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินส่วนตัว เช่น รถยนต์มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้เป็นข้อพิจารณาชี้ขาดว่าการกระทำนั้นไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด

¹⁾ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เรื่องเสร็จที่ 717/2544

ตัวอย่างการร่วมกันตั้งคณะกรรมการ

คำสั่งกองทัพเรือ

(เฉพาะ)

ที่ 10/2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามที่องค์การสะพานปลาแจ้งว่า เรือในหมู่เรือรักษาการณ้วงไกลกังวลชนเสากันกระทบที่ทำเทียบเรือประมงหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับความเสียหายนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 10 กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัด ร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อเป็นการปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดดังกล่าว จึงให้ผู้มีรายชื่อต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

1. นาย น ผู้ตรวจการองค์การสะพานปลาประจำเขต 2 ประธานกรรมการ
2. นาย ส หัวหน้างานวิศวกรรม องค์การสะพานปลา กรรมการ
3. น.ต. ร นายช่าง กองช่าง กองเรือยกพลขึ้นบก กองเรือยุทธการ กรรมการ
4. ร.อ. ศ นายทหารพระธรรมนูญ แผนกพระธรรมนูญ กองกำลังพล กรรมการ
กองเรือยุทธการ

ให้คณะกรรมการฯ ดังกล่าวสอบสวนให้แล้วเสร็จและรายงานให้ทราบภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ประธานกรรมการทราบคำสั่ง

สั่ง ณ วันที่ 15 มกราคม 2546

รับคำสั่ง ผบ.ทร.

(นาย ว)

พล.ร.อ. ท

ผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา

รอง ผบ.ทร.

มีปัญหาว่าผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามนัยข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะหมายถึงผู้ใด นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) มีความเห็นว่า

1. ผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งตามข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เนื่องจากผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสมนั้น ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาของผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ หรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานบุคคลดังกล่าว ฉะนั้น จึงต้องพิจารณาว่าในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใดเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุม การปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

2. ปลัดกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด มิใช่ผู้บังคับบัญชาของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่กฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบัญญัติให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีเป็นผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ จึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่าผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรใด เป็นผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรนั้นด้วยหรือไม่ ในประเด็นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) เห็นว่า การปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดคือการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ เพราะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนามธรรม ไม่อาจปฏิบัติงานตามหน้าที่ขององค์กรด้วยตนเองได้ ฉะนั้นอำนาจของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด จึงหมายถึงอำนาจในการกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

3. เมื่อนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีมีอำนาจกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามนัยข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ²²

3.2 การพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ในระหว่างการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด คณะกรรมการฯ ต้องเปิดโอกาสให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นการโต้แย้งเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจากก็ตาม หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว การสอบสวนอาจจะไม่ชอบและถูกยกเลิกเพิกถอนในภายหลังได้

²² คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 เรื่องเลขที่ 850/2541

ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมปกติประธานกรรมการจะเป็นประธานในการประชุม แต่ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ประธานได้ เช่น เจ็บป่วย ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แทนก็ได้

การวินิจฉัยข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในการประชุมใช้การลงมติโดยให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน แต่ถ้ากรรมการคนใดมีความเห็นแตกต่างหรือไม่เห็นด้วย กับมติที่ประชุมก็สามารถทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมได้ ความเห็นแย้งดังกล่าวให้รวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการเนื่องจากความเห็นของคณะกรรมการยังไม่เป็นที่ยุติเพราะหลังจากคณะกรรมการลงมติแล้ว จะต้องส่งความเห็นของคณะกรรมการพร้อมทั้งความเห็นแย้ง (ถ้ามี) ไปให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการคือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่ได้รับความเสียหายเพื่อวินิจฉัยสั่งการต่อไป ดังนั้น ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัดและต้องมีพยานหลักฐานที่เพียงพอที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกการให้ถ้อยคำของพยานบุคคล ความเห็นของพยานผู้ชำนาญการหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน รวมทั้งหลักฐานการตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการที่จะวินิจฉัยได้ถูกต้องและเป็นธรรมมากที่สุด

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ไม่ได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย แต่โดยทั่วไปผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการมักจะกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จให้ไม่เกิน 60 วัน เมื่อครบกำหนด 60 วันแล้ว การสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ คณะกรรมการก็สามารถขอขยายระยะเวลาการสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งออกไปได้อีก ไม่เกินครั้งละ 30 วัน

3.3 การวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง

ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเห็นว่า ส่วนงานการสอบข้อเท็จจริงยังมีข้อบกพร่องในประเด็นใดหรือมีบางประเด็นที่ผู้แต่งตั้งเห็นควรให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ผู้แต่งตั้งมีอำนาจให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมได้และผู้แต่งตั้งต้องกำหนดระยะเวลาที่จะให้คณะกรรมการรายงานผลการสอบสวนเพิ่มเติมหรือผลการทบทวนไปให้ด้วย หากมีผู้ต้องรับผิดชอบ ผู้แต่งตั้งต้องคำนึงถึงอายุความในการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการด้วย เช่น อายุความ 1 ปี 2 ปี หรือ 10 ปี เป็นต้น

ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเห็นว่า ส่วนงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้เสนอความเห็น ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว หรือเห็นว่า คณะกรรมการได้ทบทวนความเห็นหรือสอบสวนเพิ่มเติมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้แต่งตั้งจะเป็นผู้วินิจฉัยสั่งการว่าการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นมีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด โดยใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่ามีเจ้าหน้าที่ผู้ใดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนและจะต้องชดใช้เป็นจำนวนเท่าใด ในการวินิจฉัยสั่งการ ผู้แต่งตั้งมีอำนาจวินิจฉัยได้โดยไม่ต้องผูกมัดอยู่กับความเห็นของคณะกรรมการโดยมีความเห็นเป็นอื่นได้ เช่น อาจจะมีความเห็นให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบมากขึ้นหรือน้อยลง หรือไม่ต้องรับผิดชอบก็ได้ ซึ่งเป็นดุลพินิจของผู้สั่งแต่งตั้งที่จะกระทำได้

เมื่อผู้แต่งตั้งได้มีคำวินิจฉัยสั่งการแล้วให้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่วินิจฉัยสั่งการ

3.4 การตรวจสอบของกระทรวงการคลังและการแจ้งผลให้หน่วยงานของรัฐทราบ

เมื่อกระทรวงการคลังได้รับสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐที่ส่งมาให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 แล้ว กระทรวงการคลังจะดำเนินการตรวจสอบและแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบ ซึ่งในการแจ้งผลของกระทรวงการคลังจะมีทั้งกรณีให้เห็นฟ้องและไม่เห็นฟ้องด้วยกับความเห็นของหน่วยงานของรัฐที่ส่งมาให้ตรวจสอบ แต่ในกรณีที่กระทรวงการคลังแจ้งผลให้ทราบนั้น หากหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค ก็จะต้องปฏิบัติตามความเห็นของกระทรวงการคลังทั้งตัวบุคคลผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน โดยไม่อาจพิจารณาเป็นอย่างอื่นได้

เมื่อกระทรวงการคลังได้แจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว หากเป็นกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดเนื่องจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นต้องดำเนินการออกคำสั่งตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

มาตรา 12 บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย ตามมาตรา 8 หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 10 ประกอบกับมาตรา 8 ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหาย มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด”

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 อันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐที่ตนกระทำละเมิด การเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว มาตรา 12 กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่หน่วยงานของรัฐกำหนดภายในเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยที่คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งหากถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐจะต้องมีหนังสือเตือนให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนด หากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำเตือนหน่วยงานของรัฐต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวและขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระให้ต่อทางราชการให้ครบถ้วนได้ ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

แต่สำหรับในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐโดยมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่นั้น มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัติให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ยินยอมชำระตามคำสั่งที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้ชดใช้ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องใช้สิทธิดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรม เนื่องจากคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่เรียกให้ชดใช้ดังกล่าวไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา 12 และไม่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่นั้น โดยทั่วไปวิธีการใช้สิทธิเรียกร้องบังคับให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปัจจุบัน หากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสามารถที่จะออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 12 ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แล้ว ก็ไม่อาจที่จะใช้วิธีเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยวิธีนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองได้เนื่องจากศาลปกครองจะมีคำสั่งไม่รับพิจารณา ด้วยเหตุที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้เอง ตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ 8 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้ กรณีจึงถือได้ว่าการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายของหน่วยงานของรัฐไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542³³

อย่างไรก็ดี ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตาย หน่วยงานของรัฐไม่อาจที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ หน่วยงานก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้แล้ว ดังนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 416/2546 การที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติจัดจ้างการก่อสร้างทางหลวงชนบทด้วยวิธีพิเศษซึ่งมีราคาสูงกว่าราคาต่ำสุดที่มีผู้เสนอราคาเป็นการกระทำละเมิดซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีที่อาจออกคำสั่งตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ แต่เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสียชีวิตทำให้ไม่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีนี้เพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องต่อศาล

มีปัญหว่าหากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ใช้บังคับหน่วยงานของรัฐจะสามารถออกคำสั่งตามมาตรา 12 และใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้หรือไม่ ปัญหาดังกล่าวจะต้องแยกพิจารณา ดังนี้

(1) ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในทางละเมิด สิทธิไล่เบี้ย ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ฯลฯ เป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องละเมิด ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่มีการทำละเมิด

(2) ในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งผลการพิจารณา ฯลฯ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติและระเบียบฯ นี้

ดังนั้น แม้ว่าจะเป็นที่กรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ใช้บังคับ แต่ในส่วนที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้นั้นเป็นขั้นตอนในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ จึงสามารถออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 12 ได้ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองด้วย และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหน่วยงานของรัฐยังสามารถดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ด้วย ซึ่งในเรื่องดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้แล้ว ดังนี้

³³ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 113/2545

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 331/2546 แม้การกระทำจะเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จะมีผลใช้บังคับก็ตาม แต่การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวเป็นการดำเนินการในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติ และการใช้อำนาจออกคำสั่งเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงิสดังกล่าวก็เป็นผลมาจากการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่และเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ต้องพิจารณาจากบทบัญญัติในส่วนที่เป็นสารบัญญัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยไม่อาจแยกบทบัญญัติในส่วนที่เป็นสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติออกจากกันเพื่อใช้บังคับกับกรณีละเมิดซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ ดังนั้น คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิสดังกล่าวตามมาตรา 12 ประกอบมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และหากเจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหน่วยงานของรัฐก็อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้

ตามขั้นตอนกระบวนการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดเมื่อกระทรวงการคลังได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้วนั้น ขั้นตอนต่อไปที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องปฏิบัติก็คือ จะต้องปฏิบัติตามข้อ 18 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

“เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้วให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาล อย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ”

ตามระเบียบดังกล่าวนี้เป็นกรณีที่กระทรวงการคลังได้แจ้งผลการพิจารณาให้ทราบแล้ว ซึ่งในการดำเนินการตามข้อ 18 นั้น อาจแบ่งแนวทางปฏิบัติได้เป็น 2 กรณี

1. ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นกระทรวง ทบวง กรม และราชการส่วนภูมิภาค เมื่อกระทรวงการคลังมีความเห็นเป็นประการใดแล้ว ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จะต้องมีความเห็นตามกระทรวงการคลังทั้งตัวบุคคลผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าเสียหาย และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบต่อไป

2. ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หากหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีความเห็นแตกต่างไปจากกระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องให้ผู้บังคับบัญชา

หรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น³⁴ วินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

อนึ่ง การวินิจฉัยสั่งการที่แตกต่างจากความเห็นของกระทรวงการคลังหากปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังว่าเป็นการวินิจฉัยสั่งการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ผู้ที่วินิจฉัยสั่งการดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ตามนัยความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งได้วินิจฉัยในเรื่องเสรีที่ 339/2542³⁵

การออกคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอาจกระทำได้สองช่วงเวลาก็คือ กรณีที่หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปก่อนที่กระทรวงการคลังจะพิจารณาเสร็จสิ้นภายในอายุความตามข้อ 17 วรรคท้าย และกรณีที่หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นกระทรวงการคลังตามข้อ 18 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐแล้ว แนวทางที่หน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติต่อไปมีดังนี้³⁶

1. กรณีผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไปก่อนโดยไม่รอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคห้า ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ผู้ถูกบังคับตามคำสั่งยังไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งของผู้แต่งตั้ง

1.1.1 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการระดับ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค หากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังซึ่งแจ้งมาภายหลังแตกต่างกับคำสั่งของผู้แต่งตั้ง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการใหม่ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง

1.1.2 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังซึ่งแจ้งมาภายหลังแตกต่างกับคำสั่งของผู้แต่งตั้ง และผู้แต่งตั้งมีความเห็นแตกต่างหรือขัดแย้งกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งความเห็นให้ผู้บังคับบัญชาและหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐดังกล่าว แล้วแต่กรณี เพื่อวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐนั้นปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

³⁴ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐหมายถึงผู้ใดนั้น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใดมีบุคคลดังกล่าวมากกว่าหนึ่งคน ให้พิจารณาตามกฎหมายเฉพาะหรือระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานของรัฐนั้นๆ ว่าบุคคลใดเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการในเรื่องนั้นๆ (คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (มีนาคม 2542))

³⁵ บันทึก เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีรัฐวิสาหกิจมีความเห็นแตกต่างจากกระทรวงการคลัง ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร 0606/132 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2542 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

³⁶ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 60 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2548

1.2 ผู้ถูกบังคับตามคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งของผู้แต่งตั้ง ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังทราบภายในกำหนดเวลา 5 วัน นับแต่ได้รับคำอุทธรณ์และรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้รับผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังให้ถือปฏิบัติดังนี้

1.2.1 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังโดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

1.2.2 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข้อสังเกต ประเด็นที่ว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามข้อ 17 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว ในระหว่างนั้นหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ 17 วรรคห้า และเจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่ง ในการพิจารณาอุทธรณ์จะต้องรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังหรือไม่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นไว้ว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ควรที่จะติดตามผลการพิจารณาตรวจสอบของกระทรวงการคลังว่าได้ดำเนินการไปแค่ไหน เพียงใดแล้ว เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาว่าสมควรที่จะรอผลการตรวจสอบก่อนที่จะวินิจฉัยอุทธรณ์หรือไม่ หากกระทรวงการคลังแจ้งว่าสามารถดำเนินการตรวจสอบสำนวนให้แล้วเสร็จได้โดยเร็ว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ก็ควรรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง อย่างไรก็ตาม ในเรื่องนี้เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ที่จะต้องพิจารณาว่าการวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นประโยชน์ต่อทางราชการหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้าไม่ดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ก็สามารถวินิจฉัยอุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง แต่ในกรณีที่มีการพิจารณาอุทธรณ์ไปโดยไม่ได้รอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังแล้วปรากฏว่า ผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังที่แจ้งมาในภายหลังนั้นมีความเห็นแตกต่างจากหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย หน่วยงานของรัฐต้องมีคำสั่งใหม่ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยเพิกถอนคำสั่งเดิมทั้งหมดหรือบางส่วน แล้วแต่กรณี³⁷

2. กรณีผู้แต่งตั้งได้มีคำสั่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 18 วรรคหนึ่งแล้ว และผู้ถูกบังคับตามคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

³⁷ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 794/2547

2.1 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการระดับ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ดังกล่าว ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังโดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์มาให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก³⁸

2.2 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ทั้งนี้ในการวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หากได้วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์ไปโดยแตกต่างไปจากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง และการวินิจฉัยสั่งการและหรือการพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในภายหลัง ผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด³⁹

ตามระเบียบดังกล่าวข้อ 18 นี้ในวรรคสองได้กำหนดว่า “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ” ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นการนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

³⁸ ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย ทั้งนี้ ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การพิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 : กรณีกรมราชทัณฑ์

³⁹ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นรัฐวิสาหกิจมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐดังกล่าว เนื่องจากกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงานของรัฐ หากเจ้าหน้าที่จะได้แย้งว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่จะต้องฟ้องคดีต่อศาลแรงงานเพราะเป็นคดีที่สืบเนื่องมาจากข้อพิพาทเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน ศาลปกครองไม่มีอำนาจพิจารณาตามมาตรา 9 วรรคสอง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คู่คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 86/2544)

ในมาตรา 10 วรรคท้ายมาขยายความนั่นเองว่า ในกรณีที่เป็นเรื่องที่จะต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ 17 ของระเบียบนี้ ซึ่งผู้แต่งตั้งคณะกรรมการได้วินิจฉัยว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ปรากฏว่า เมื่อส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบกระทรวงการคลังพิจารณาสำนวนแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่ต้องมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน และเมื่อกระทรวงการคลังได้แจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้วอายุความที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ⁴⁰

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตอีกประการว่า แม้อตามข้อ 18 กำหนดให้หน่วยงานฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความนั้น แต่ในทางปฏิบัติหากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แล้วหน่วยงานของรัฐก็ไม่สามารถที่จะฟ้องบังคับเจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 113/2545

ข้อสังเกต การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามข้อ 17 หรือข้อ 18 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 คำสั่งดังกล่าวจะถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ ต้องแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี

1. ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย หรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐโดยตรง และการกระทำละเมิดดังกล่าวเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแล้วแต่กรณี มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หากถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วนหน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

2. ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ มาตรา 10 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้บังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินในกรณีดังกล่าวจึงไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง และหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ยอมชำระหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดโดยการทุจริตนั้นเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ปัญหาดังกล่าวนี้นี้เดิมคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า การกระทำละเมิดที่เกิดจากการทุจริตมิใช่

⁴⁰ ในประเด็นดังกล่าวนี้มีข้อสังเกตว่า อายุความกรณีนี้ไม่ได้เริ่มนับตั้งแต่ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการได้ลงนามสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แต่เริ่มนับเมื่อผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชอบทราบ

การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่⁴¹ แต่ปัจจุบันแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและศาลปกครองสูงสุดได้วางแนวไว้ว่า เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่⁴² ดังนั้น ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดโดยทุจริต ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐสามารถออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองหากถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

3.5 การอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้ในหมวดที่ 2 ส่วนที่ 5 โดยการอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองนั้น มีความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นเพราะเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจเป็นเพราะเห็นว่าการกระทำของตนไม่ได้เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเป็นการกระทำที่ต้องรับผิด แต่จำนวนที่ต้องชดใช้นั้นไม่เป็นธรรม หรือคำสั่งนั้นไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย เจ้าหน้าที่ก็มีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ โดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อาจแยกพิจารณาได้ ดังนี้

1. ระยะเวลาการอุทธรณ์

ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 กำหนดว่า ไม่ให้นำหลักเกณฑ์ของวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไปใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะ ซึ่งในกรณีของการอุทธรณ์ตามกฎหมายความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ก็ไม่มีการกำหนดเรื่องของขั้นตอนและระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยเจ้าหน้าที่ผู้ถูกออกคำสั่งนั้นจะต้องอุทธรณ์ภายในระยะเวลา 15 วันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา 44⁴³

อย่างไรก็ตาม หากหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยไม่ได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบว่ามีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ใดภายในระยะเวลาเท่าใดแล้วระยะเวลาการอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะขยายออกเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รับคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 45

⁴¹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ 850/2542

⁴² คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 14/2546 และคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 113/2545

⁴³ มาตรา 44 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ขอโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้หยุดการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้หยุดการบังคับตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง”

การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนี้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ออกคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ 1/2540 เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ โดยได้ยกตัวอย่างข้อความในการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ว่า

“ถ้าหากท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อ.....ภายในวัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งนี้”

2. ขอบเขตในการอุทธรณ์

ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539⁴⁴ เมื่อพิจารณาในด้านของเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาอุทธรณ์แล้วจะเห็นว่า มีอำนาจทบทวนคำสั่งได้ไม่ว่าจะมีปัญหาข้อเท็จจริง ปัญหาข้อกฎหมาย หรือขั้นตอนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้น ผู้อุทธรณ์จึงสามารถยกเหตุต่างๆ ดังกล่าวขึ้นอุทธรณ์ได้

3. รูปแบบของคำอุทธรณ์

ตามมาตรา 44 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้กำหนดให้อุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

4. ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์

เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ถูกออกคำสั่งให้ชุดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนได้ยื่นอุทธรณ์มาแล้ว ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดให้เจ้าหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

สำหรับผู้ที่มิอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ในเรื่องอำนาจการพิจารณาคำอุทธรณ์นี้มีข้อสังเกตว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือไว้ว่าผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย⁴⁵ ซึ่งความเห็นดังกล่าวนี้เข้าใจว่า

⁴⁴ มาตรา 46 บัญญัติว่า “ในการพิจารณาอุทธรณ์ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะมีปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองและอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้”

⁴⁵ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 801/2547

เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดได้มีมติที่ประชุมใหญ่ที่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ 22/2546 กำหนดให้คดีที่เจ้าหน้าที่ผู้ถูกออกคำสั่งตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จะมาฟ้องเพิกถอนตามมาตรา 9 (1) ได้ต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อน ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุมดุลพินิจของส่วนราชการและไม่ให้การตรวจสอบของกระทรวงการคลังเป็นอันต้องสิ้นผลไปโดยปริยาย คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงจำเป็นต้องตีความวินิจฉัยให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ข้อ 18 ทั้งที่ก่อนหน้านั้นคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้แล้วว่า เจ้าหน้าที่ผู้ถูกออกคำสั่งไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์คำสั่งที่หน่วยงานเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยสามารถนำคดีฟ้องเพื่อเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้เลยซึ่งจากข้อหาหรือดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในกรณีที่กระทรวงการคลังแจ้งผลการตรวจสอบสำนวนให้แก่ส่วนราชการทราบแล้ว และหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นได้ออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังไปแล้ว และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งก็ตาม ในทางปฏิบัติอาจไม่มีกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาอุทธรณ์จะเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์นั้นได้ เพราะกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ก็จะเป็นกรณีที่เป็นการแตกต่างกับความเห็นของกระทรวงการคลัง⁴⁶ ซึ่งจากความเห็นดังกล่าวน่าจะสงสัยว่าตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติว่า "...ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย..." ดังนั้น การที่ผู้รับคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ถูกจำกัดอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์เช่นนี้มีข้อสงสัยว่าจะสอดคล้องกับมาตรา 44 หรือไม่ และการที่ต้องมีการอุทธรณ์ก่อนนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองจะเกิดประโยชน์อย่างไรต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อไม่สามารถให้หน่วยงานของรัฐมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไปได้ อีกทั้งการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองยังไม่ถือเป็นการทูลเกล้าฯ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองอีกด้วย ในเรื่องนี้คงต้องดูแนวการวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา และคำวินิจฉัยของศาลปกครองต่อไปว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

ข้อ 19 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดว่า "การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามข้อ 17 และข้อ 18 ให้แจ้งด้วยว่า ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้พร้อมกันแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย"

ในกรณีที่กระทรวงการคลังแจ้งผลการตรวจสอบให้หน่วยงานของรัฐทราบหรือกรณีที่เป็นเรื่องที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลังนั้น การแจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นหน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติตาม ข้อ 19 ดังกล่าว ซึ่งในขณะที่ออกระเบียบนี้ศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งจึงอาจใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งได้ แต่เมื่อปัจจุบันศาลปกครองได้เปิดทำการแล้วสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

อายุความที่เจ้าหน้าที่จะต้องไปฟ้องต่อศาลปกครองนั้นมีกำหนดภายใน 90 วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และหากไม่แจ้งสิทธิตามข้อ 19 ระยะเวลาในการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ตามมาตรา 50 วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว⁴⁷

⁴⁶ หากการอุทธรณ์มีข้อเท็จจริงใหม่ก็อาจเป็นเรื่องการขอให้พิจารณาใหม่ได้

⁴⁷ มาตรา 50 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 วรรคท้าย "...ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสอง และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง"

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งทางปกครองไปแล้วและเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนได้ดำเนินการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองและหน่วยงานได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นทราบแล้ว และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น ในบางกรณีแม้ศาลปกครองจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนก็ตาม เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็อาจจะยังไม่หลุดพ้นความรับผิดชอบหน่วยงานของรัฐได้เช่นกัน โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาถึงเหตุผลในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ดังนี้

1. หากศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งโดยพิจารณาเนื้อหาสาระของคำสั่งแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีเช่นนี้ย่อมถือว่าศาลวินิจฉัยแล้วว่าหน่วยงานของรัฐไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทน

2. หากศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งโดยเหตุอื่น เช่น ผู้ออกคำสั่งไม่มีอำนาจ หรือเป็นคำสั่งที่ไม่ได้กระทำตามรูปแบบหรือขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ ในกรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ย่อมยังไม่หลุดพ้นจากความรับผิด

3.6 การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 นั้นสรุปได้ว่าหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดได้เองโดยไม่ต้องแจ้งเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือกรมบังคับคดีเพื่อดำเนินการ โดยนำวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ นำบทบัญญัติในภาค 4 ลักษณะ 2 การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ตั้งแต่มาตรา 271 - 323 มาใช้บังคับ ส่วนอำนาจในการสั่งยึด อายัด หรือขายทอดตลาดนั้นเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 สำหรับในรายละเอียดต่างๆ ในการเก็บรักษาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดและสถานที่ขายทอดตลาดนั้น เป็นเรื่องในทางปฏิบัติซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่ยังไม่มีการเปรียบเทียบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการบังคับทางปกครองไว้แต่อย่างใด⁴ เจ้าหน้าที่จึงอาจไม่กล้าใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ในเบื้องต้นหน่วยงานของรัฐที่จะทำการบังคับคดี จึงควรสอบถามรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวจากกรมบังคับคดี ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่นี้อยู่

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้น เป็นมาตรการต่อจากการใช้สิทธิเรียกร้องด้วยวิธีการออกคำสั่งซึ่งอาจเปรียบเทียบได้กับการบังคับคดีในทางแพ่ง (ดังจะเห็นได้ว่า มาตรา 57 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติให้นำวิธีการยึดอายัดและการขายทอดตลาด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาปฏิบัติโดยอนุโลม) กล่าวคือ หากได้มีการออกคำสั่งให้ชำระเงินภายในอายุความตามมาตรา 10 แล้ว ก็สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงอายุความในการออกคำสั่ง ทั้งนี้ ในทำนองเดียวกันกับกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในอายุความการฟ้องคดี ต่อมาแม้จะพ้นอายุความการฟ้องคดีก็ยังสามารถบังคับคดีได้ ซึ่งในทางแพ่งนั้นได้มีกำหนดระยะเวลาในการบังคับคดีไว้เป็น 10 ปี

⁴ ปัจจุบันกรมที่ดินได้ออกระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้ว

ตามมาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่ในส่วนของการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ไม่ได้มีการกำหนดไว้ เนื่องจากการใช้มาตรการบังคับทางปกครองมีเจตนารมณ์เพื่อให้คำสั่งทางปกครองที่ออกมาสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยสภาพแล้วจะต้องใช้บังคับด้วยความรวดเร็ว โดยคำนึงถึงบริการสาธารณะหรือประโยชน์ของมหาชนเป็นหลัก ดังนั้น จึงมิได้มีการกำหนดเรื่องระยะเวลาไว้ หากแต่กำหนดเงื่อนไขในการใช้ว่าจะต้องใช้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ ตามมาตรา 56 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อย่างไรก็ดี การที่มาตรการบังคับทางปกครองไม่มีอายุความจะก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนมากเกินไปได้ เพราะจะต้องถูกใช้มาตรการบังคับทางปกครองตลอดไปได้จนไม่มีจุดสิ้นสุด ดังนั้น เมื่อพิจารณา มาตรา 57 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่ให้นำวิธีการยึด อายัด หรือขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับการบังคับทางปกครองโดยอนุโลม จึงเห็นว่าควรที่จะนำอายุความการบังคับคดีตามมาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ บังคับกับการบังคับทางปกครองโดยอนุโลมเช่นกัน คือ จะต้องดำเนินการบังคับให้เสร็จสิ้นภายใน 10 ปีนับแต่ วันที่หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงิน⁴⁹

มีข้อสังเกตว่า คำสั่งทางปกครองตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดใช้ค่าสินไหมทดแทน หากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชำระหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ซึ่งพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง (เช่น นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง) ลาออกจากราชการ หรือเกษียณอายุราชการ รวมทั้งโอนย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น ได้หรือไม่ นั้น ในเรื่องทำนองเดียวกันนี้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 157/2546 สรุปได้ว่า หน่วยงานเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่เพราะเกษียณอายุจากราชการแล้วชำระเงินดังกล่าวได้ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ประกอบมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ฉะนั้น หากเทียบเคียงตามนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ดังกล่าวกับกรณีต่างๆ จะเห็นได้ว่า แม้ผู้รับคำสั่งได้โอนย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น พ้นจากตำแหน่งทางการเมือง ลาออกจากราชการ หรือเกษียณอายุราชการไปแล้ว ก็ไม่กระทบต่อคำสั่งตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539⁵⁰

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้นมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองด้วยแตกต่างจากคำสั่งที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้น หากการใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้กระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายไม่ว่า จะเป็นการใช้ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายหรือใช้เกินสมควรแก่เหตุ เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดอาจอุทธรณ์ ได้แม้การใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

⁴⁹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจตี 618/2543 509/2544

⁵⁰ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจตี 353-354/2547

มาตรา 13 บัญญัติว่า “ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตาม มาตรา 8 และมาตรา 10 สามารถผ่อนชำระหนี้ซึ่งต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยค้ำเงินถึงรายได้ ฐานะครอบครัว และความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย”

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบดังกล่าวสามารถที่จะขอผ่อนชำระหนี้ค้ำเงินใหม่ทดแทนให้หน่วยงานของรัฐได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 25 และ 27 ซึ่งออกตามความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบขอผ่อนชำระหนี้หน่วยงานของรัฐนั้นจะต้องพิจารณาตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ 19 กันยายน 2545

3.7 การชดใช้ค่าเสียหาย

การชดใช้เงินหรือทรัพย์สิน

- 1) ในกรณีความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว
- 2) ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงินจะดำเนินการต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

ก. ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค้ำเงินใหม่ทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

ข. ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกิน 6 เดือน

การผ่อนชำระหนี้

ในกรณีเจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค้ำเงินใหม่ทดแทนแต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมภายใต้หลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ปัจจุบันมีประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ 19 กันยายน 2545 แจกตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค. 0406.3/ว 115 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2545 วางหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ไว้โดยสรุปได้ ดังนี้

- 1) ต้องมิใช่กรณีเกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่และเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องรับผิดชอบ
- 2) ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยค้ำเงินถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูป ความรับผิดชอบตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งคดี ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

- ถ้าผ่อนชำระภายในเวลา 1 ปี ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ
- วงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ให้ผ่อนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือนภายในเวลาไม่เกิน 5 ปี
- วงเงินเกินกว่า 500,000 บาท ให้ผ่อนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือนภายในเวลาไม่เกิน

10 ปี

หมวด 2 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกให้บังคับใช้เฉพาะกับหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บางประเภทเท่านั้น ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ยกเว้นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่หน่วยงานของรัฐได้รับรายงานว่าเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ รวมถึงการพิจารณาในส่วนของกระทรวงการคลัง ทำนองเดียวกับกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และมีขั้นตอนเพิ่มเติมบางประการดังนี้

3.8 การชดเชยค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยเร็ว โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อพิจารณาว่าต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามคำขอดังกล่าวหรือไม่ หากเป็นกรณีที่ต้องชดเชยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งปัจจุบันกระทรวงการคลังได้มีประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์การชดเชยค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ 27 กันยายน 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 119 ตอนพิเศษ 92 ง วันที่ 1 ตุลาคม 2545 โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- 1) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้วหรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินนั้นตามความเหมาะสมและเป็นธรรม
- 2) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต
 - ค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 20,000 บาท
 - ค่าขาดประโยชน์ สำหรับผู้ไม่มีรายได้ประจำไม่เกิน 60 วัน สำหรับผู้มีรายได้ประจำไม่เกินเดือนละ 9,000 บาท แต่ไม่เกิน 2 เดือน
 - ค่าชดเชยการสูญเสียอวัยวะหรือสมรรถภาพในการทำงาน ไม่เกิน 50,000 บาท
 - ค่าใช้จ่ายในการจัดการศพ ไม่เกิน 20,000 บาท
 - ค่าขาดไร้อุปการะ ไม่เกิน 30,000 บาท หากทายาทมากกว่า 3 คน ให้จ่ายเพิ่มอีกไม่เกิน 20,000 บาท

3.9 การไล่เบียด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ เพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบียดเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด ผู้แต่งตั้งและกระทรวงการคลังจะต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบียดหรือไม่ หรือจะไล่เบียดให้ชดใช้เพียงใด

หากเจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปก่อนแล้ว โดยผลการพิจารณาเป็นที่ยุติว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการนั้นไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่ก็มีสิทธิไล่เบียดให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวได้ในภายหลัง

3.10 การดำเนินคดี

ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้หน่วยงานของรัฐประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีและหากผลการพิจารณาในเบื้องต้นปรากฏว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่หากความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความและถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้ว ให้พนักงานอัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดีและให้ช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

สรุปขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ขั้นตอนดำเนินการ

- กรณีเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐ
- กรณีเจ้าหน้าที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก

กรณีเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐ

- ผู้เกี่ยวข้องต้องรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
- หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น
 - ความเสียหายมิได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่และจะไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ต้องรายงานให้ปลัดกระทรวง รัฐมนตรี ที่กำกับดูแลเพื่อพิจารณาอีกครั้ง
 - ความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และเข้าสู่กระบวนการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

- จำนวนไม่เกิน 5 คน
- ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของคณะกรรมการไว้ด้วย
- อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นของรัฐร่วมเป็นกรรมการได้

การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

- ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอื่น
- หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งได้รับความเสียหาย
- ความเสียหายเกิดจากการเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน

อำนาจและหน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

- ตรวจสอบข้อเท็จจริง
- รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด
- ให้อีกฝ่ายผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม
- เสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้ง
 - มีผู้ต้องรับผิดหรือไม่
 - รับผิดเป็นจำนวนคนละเท่าใด

การพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

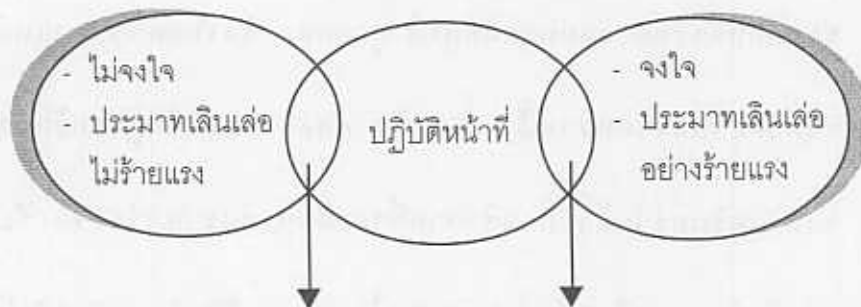
- ความเสียหายไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
 - ให้รับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ความเสียหายเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
 - จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้รับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
 - ประมาทเลินเล่อ ไม่ต้องรับผิด

หลักการวินิจฉัยของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- รับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม
- รับผิดเต็มจำนวน หักลดหย่อนไม่ได้
- หักส่วนที่เกิดจากความบกพร่องของรัฐไม่ได้
- ฟ้องล้มละลายได้

หลักการวินิจฉัยของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

- ไม่ต้องรับผิด
- หน่วยงานรับภาระความเสียหายเอง

- รับผิด
- ลดหย่อนได้ตามความร้ายแรง
- หักส่วนที่เกิดจากความบกพร่องของรัฐ
- แบ่งส่วน
- ฟ้องล้มละลายไม่ได้

อำนาจและหน้าที่ของผู้แต่งตั้ง

- วินิจฉัยสั่งการ โดยไม่จำเป็นต้องสั่งการตามความเห็นของคณะกรรมการฯ
 - มีผู้ต้องรับผิดชอบหรือไม่
 - รับผิดชอบเป็นจำนวนคนละเท่าใด
- ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังภายใน 7 วัน นับแต่วันสั่งการ
- ระหว่างรอผลจากกระทรวงการคลังให้เตรียมการออกคำสั่งเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ 2 ปี

การมีคำสั่งเมื่อได้รับการแจ้งผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง

- หน่วยงานของรัฐที่เป็นกระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ให้มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง
- หน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และหน่วยงานที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ ให้มีคำสั่งตามที่เห็นว่าถูกต้อง

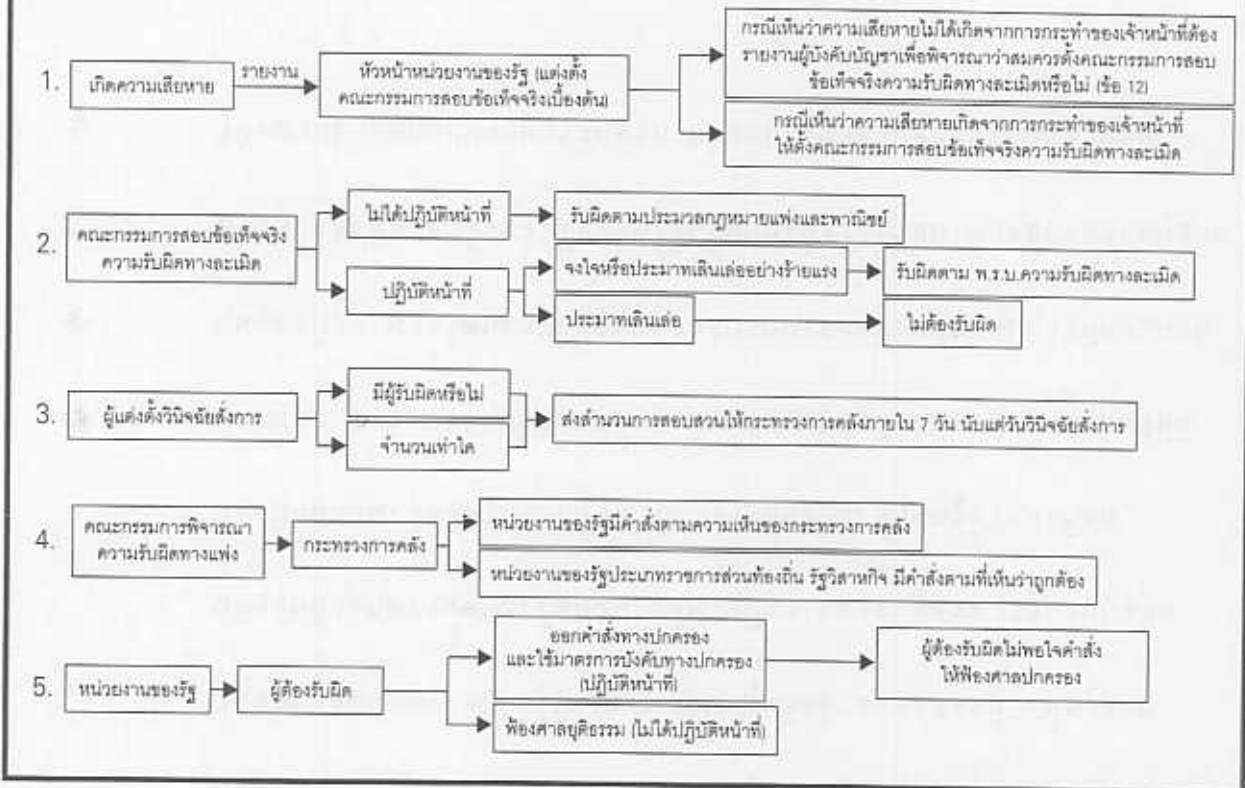
การออกคำสั่งและแจ้งคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิด

- ต้องมีรูปแบบตามที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนด
- แจ้งสิทธิอุทธรณ์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ผู้ต้องรับผิดทราบ
- หากผู้ต้องรับผิดไม่ขอใช้ภายในกำหนด ให้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 57

การใช้สิทธิของผู้ต้องรับผิด

- อุทธรณ์ต่อหน่วยงานผู้ออกคำสั่ง
- ฟ้องศาลปกครองให้เพิกถอนคำสั่ง
- ขอทุเลาการบังคับทางปกครองต่อศาลปกครอง

สรุปขั้นตอนการดำเนินการกรณีเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐ

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก
(เฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เป็นกระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค)

- บุคคลภายนอกยื่นคำขอ
- บุคคลภายนอกฟ้องคดีต่อศาล

บุคคลภายนอกยื่นคำขอ

- หน่วยงานออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานแก่ผู้ยื่น
- แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำขอ
- ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 180 วัน
- หากไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จภายใน 180 วัน ต้องขออนุมัติรัฐมนตรีเจ้าสังกัดขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกิน 180 วัน

บุคคลภายนอกฟ้องคดีต่อศาล

- แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการสู้คดี
- ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อสู้คดี
- รายงานให้กระทรวงการคลังทราบ
- ปฏิบัติตามคำแนะนำของกระทรวงการคลัง

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

- สอบสวนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
- เสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้งว่า
 - เป็นความเสียหายที่มีได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือ
 - เป็นความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

ความเสียหายที่มีได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

- แกลงต่อศาลเพื่อให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเข้ามาในคดี และขอให้ศาลยกฟ้องหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 6

ความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

- แจ้งให้พนักงานอัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่พื้นฐานะการเป็นคู่ความในคดี ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5

การไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่

- เมื่อหน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ถือว่าเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐ ให้ดำเนินการตาม หมวด 1 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
- ใช้สิทธิไล่เบี้ยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

การกำ่าำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 - 16 กำหนดให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอ และเป็นธรรม เมื่อพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง โดยความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ้งชัดและต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

จากข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ได้รับแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่สำคัญต้องให้ความยุติธรรมทั้งแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นในทางการพิจารณาข้อเท็จจริงตามพยานเอกสารหรือการใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยการกระทำของผู้เกี่ยวข้องก็ตาม ในขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาโดยอ้างอิงระเบียบวิธีปฏิบัติและค่านึงถึงประโยชน์ของทางราชการประกอบด้วย ซึ่งในระบบการปฏิบัติราชการปัจจุบันแต่ละหน่วยงานย่อมมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งสำหรับการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติแตกต่างกัน หรือแม้แต่ในหน่วยงานราชการเดียวกันแต่ต่างสำนัก ต่างกองกัน ก็อาจมีวิธีปฏิบัติไม่เหมือนกัน การพิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดก็เช่นเดียวกัน แต่ละคณะแต่ละหน่วยงานย่อมมีแนวทางการดำเนินการของตนเองซึ่งเป็นอิสระไม่อาจมีผู้ใดชี้แนะให้เบี่ยงเบนไปจากข้อเท็จจริงที่สอบสวนได้ในคราวนั้น ดังนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 วรรคสอง จึงกำหนดให้กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้ ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการทั่วไปรวมทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่อนชำระไว้ในคราวเดียวกันด้วย' หลังจากกระทรวงการคลังได้วางแนวทางปฏิบัติทั่วไปดังกล่าวข้างต้นแล้ว หน่วยงานของรัฐก็ได้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวบ้างพอสมควร แต่ก็ยังปรากฏว่ามีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งยังไม่ได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้รับรู้รับทราบ ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงปรากฏมาโดยต่อเนื่องว่ายังมีการทำสำนวนการสอบสวนที่ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีข้อมูลไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบางสำนวนการสอบสวนยังเป็นเพียงการพิจารณาแต่เอกสารหลักฐาน

¹ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 3 4086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540

เพียงอย่างเดียวโดยมิได้มีการให้ออกสัจหน้าให้ผู้เกี่ยวข้องได้โต้แย้งแสดงหลักฐานและข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และเป็นธรรม ทำให้การให้ความเห็นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงเห็นควรที่จะวางแนวทางการสอบสวนในเบื้องต้นเพื่อให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดได้ใช้ประกอบการดำเนินการโดยสังเขปดังนี้

4.1 ประเภทสำนวนการสอบสวน เพื่อประโยชน์แก่การทำสำนวนการสอบสวนจึงเห็นสมควรแบ่งประเภท สำนวนการสอบสวนเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 4.1.1 กรณีทุจริตเงินหรือทรัพย์สิน
- 4.1.2 กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ
- 4.1.3 กรณีคนร้ายกระทำโจรกรรม หรือทรัพย์สินสูญหาย
- 4.1.4 กรณีอาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้
- 4.1.5 กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ

4.2 ข้อมูลรายละเอียดและตัวอย่างการทำสำนวนแต่ละประเภท

4.2.1 กรณีทุจริตเงินหรือทรัพย์สิน

- 1) วันเวลา เกิดการทุจริต
- 2) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริตในการปฏิบัติราชการโดยปกติ
- 3) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต
- 4) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน

ผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

5) รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชาให้ระบุชื่อ และตำแหน่งว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง พร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

6) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้นๆ หรืองานที่ได้รับมอบหมาย

มีอย่างไร

7) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร

8) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำ หรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำแต่ได้ละเว้น ไม่กระทำ (ข้อนี้อาจจะต้องตรวจรายละเอียดจากเอกสารที่มีอยู่เป็นจำนวนมากก็ได้ ซึ่งแล้วแต่กรณีเป็นเรื่อง ๆ ไป)

9) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป

10) เอกสารแจ้งความร้องทุกข์ สำเนาสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และความเห็น (ถ้ามี) ตลอดจนผลการฟ้องคดี

11) กรณีมีการระบุว่าลายมือชื่อปลอม ได้มีการส่งหลักฐานให้ผู้ชำนาญของกองพิสูจน์หลักฐาน ตรวจสอบหรือไม่ (ถ้ามี) ขอรายงานผลการพิสูจน์ดังกล่าว

12) การเรียกร้องหรือฟ้องคดีกับธนาคารผู้จ่ายเงิน (ถ้ามี)

13) ในกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเช็ค ขอสำเนาเช็ค สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการส่งจ่าย ผู้มีอำนาจส่งจ่าย หลักฐานการได้รับชำระหนี้และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

- 14) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่นๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ
- 15) ความเห็นและผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)
- 16) กรณีมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นหลายกรณี ให้แยกการสอบสวนเป็นรายกรณี พร้อมความเห็นว่าการทุจริตและผู้บังคับบัญชา จะต้องรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด
- 17) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบ อาจจะต้องรับผิดชอบนั้น ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ทุจริต ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น
- 18) กรณีในช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้ายให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาของแต่ละคน ต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิประกอบ

4.2.2 กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

- 1) กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง
- 2) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและความเห็นและหรือผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)
 - 3) กรณีกำหนดราคากลางสูงกว่าราคาค่าก่อสร้าง
 - ก. รายละเอียดแสดงวิธีคำนวณหาค่าแฟคเตอร์เอฟ (ถ้ามี)
 - ข. แหล่งที่มาของราคาวัสดุที่ใช้กำหนดเป็นราคากลาง
 - ค. ราคาวัสดุแยกเป็นประเภท ชนิด พร้อมราคา
 - 4) กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ
 - ก. ขั้นตอนดำเนินการก่อนมีการประกาศสอบราคาประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ หรือก่อนมีการตกลงราคา แล้วแต่กรณี
 - ข. ประกาศสอบราคา ประกวดราคา ฯลฯ
 - ค. รายชื่อคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามระเบียบทุกคน
 - ง. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชา ระบุชื่อและตำแหน่งว่า ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องและหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริงพร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง
 - จ. รายงานผลการปฏิบัติงานและความเห็นของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกคณะ
 - ฉ. หากมีการยกเลิกการสอบราคา ประกวดราคาฯ ขอเหตุผลพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
 - ช. ความเห็นของผู้สั่งซื้อ / สั่งจ้าง
- 5) จำนวนเงินที่ถือว่าทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

4.2.3 กรณีคนร้ายกระทำโจรกรรม หรือทรัพย์สินสูญหาย

- 1) ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย
 - ก. วันเวลาที่เกิดเหตุ
 - ข. เป็นทรัพย์สินใด ตั้งหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์สินหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน มีทรัพย์สินอื่นที่ไม่ได้ถูกลักไปอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี อะไรบ้าง (อธิบายโดยละเอียดหรือแยกเป็นรายการ)
 - ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หายทั้งก่อนและหลังคำนวณค่าเสื่อมราคา
- 2) อาคารและสถานที่ที่เก็บทรัพย์สิน
 - ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่อย่างไร แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินที่สูญหาย
 - ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์อย่างไร (ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอน ก็ควรสันนิษฐาน)
 - ค. สถานที่เก็บทรัพย์สิน เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ และมีลักษณะอย่างไร มีลิ้นชักหรือมีช่องอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง ความมั่นคงแข็งแรงของที่เก็บทรัพย์สิน เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และตั้งอยู่ในตอนใดของอาคาร
 - ง. มีช่องอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในที่เก็บทรัพย์สินนั้นหรือไม่
 - จ. กุญแจอาคาร กุญแจสถานที่เก็บทรัพย์สิน เก็บรักษาไว้ที่ใด ผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบหรือเก็บรักษาและสูญหายหรือเสียหายไปในขณะเกิดเหตุหรือไม่
- 3) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน
 - ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินกำหนดไว้อย่างไร
 - ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร
 - ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามและตรวจเวรในระหว่างทรัพย์สินหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินหาย ให้ระบุชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น
 - ง. เจ้าหน้าที่เวรยามและผู้ตรวจเวรได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเลยต่อหน้าที่อย่างไร
 - จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีมาตรการอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของทรัพย์สินด้วยหรือไม่
 - ฉ. บันทึกการตรวจเวรยามในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

4.2.4 กรณีอาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้

- 1) ข้อเท็จจริงทั่วไป
วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้ ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ มูลค่า และรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้แยกจากตัวอาคารที่ต้องซ่อมแซม
- 2) การตรวจสอบสาเหตุ
 - ก. วัตถุประสงค์และร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่าเกิดจากสาเหตุใด (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดแจ้งแล้วลูกถามมาอาจจะไม่ต้องสอบปัญหานี้ก็ได้)
 - ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง (ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ตำแหน่งใด

3) มาตรการในการป้องกันเพลิง

ก. มีการจัดเจ้าหน้าที่เวรรักษาการและดูแลสถานที่หรือไม่ อย่างไร

ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็นผู้วางระเบียบ

หรือออกคำสั่ง

ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิดเพลิงไหม้

4) บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำหรืออยู่อาศัยในอาคารหลังนั้น สอบพบเหตุการณ์รายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ หรืออยู่ในอาคารหลังนั้น ครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้

5) การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ

6) ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้

ก. ไฟฟ้าลัดวงจร มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่อย่างไร

ข. เป็นการลอบวางเพลิงหรือไม่ รู้ตัวและจับตัวผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่

ค. สาเหตุเกิดจากความประมาทของบุคคลหรือไม่ เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ติดไฟง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในที่อับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย

ง. เหตุอันเนื่องจากการควบคุม เช่น พายุพัดแรง เสาไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิดลัดวงจรและสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ

4.2.5 กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ

1) ข้อเท็จจริงทั่วไป

ก. วัน เวลาเกิดเหตุ

ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ

ค. ชื่อผู้ขับและฐานะตำแหน่ง

ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมดูแลรถตลอดจนอำนาจหน้าที่

จ. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่เสียหาย (ก่อนและหลังหักค่าเสื่อมราคา)

ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่

2) การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น

ก. ตรวจสอบวัตถุพยาน เช่น คันชัก คันส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ เป็นต้น

ข. ร่องรอยล้อและเบรก (ถ้ามี) ขอภาพถ่ายตีประกอบ

ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้ามีจะต้องสอบถามข้อ (1)-(2) ก.ข. ด้วย

ง. อัตราความเร็วของรถขณะเกิดเหตุและก่อนหน้านั้น ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่น

จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน

ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า สัตว์วิ่งตัดหน้า เป็นต้น

ช. ระยะห่างระหว่างรถคันหน้าและรถคันหลัง (กรณีเกิดเหตุชนท้าย)

ซ. เหตุการณ์อื่น

3) สภาพของรถก่อนใช้

ก. ตรวจสอบก่อนใช้อย่างไรหรือไม่

ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยาง และประวัติการบำรุงรักษา เป็นต้น

4) สภาพของพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร เช่น สภาพความกว้างของถนนและไหล่ถนน มีช่องทางที่ช่องทาง (ขอภาพถ่ายสี่ประกอบ)

5) เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วมีการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่ ถ้าไม่มีการแจ้งความ ขอทราบเพราะเหตุใด

6) หากมีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีการร้องทุกข์ และสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือไม่ ขอความเห็นของพนักงานสอบสวน และคำสั่งของพนักงานอัยการ

7) ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถ

8) นำรถไปใช้ในราชการหรือไม่ ขอหลักฐานการขอใช้รถ

9) ใบอนุญาตขับขี่

10) สภาพแห่งจิตใจ ร่างกายของผู้ขับขี่ เช่น เคยเป็นลมบ้าหมู โรคหัวใจ หรือต้องขับรถติดต่อกันเป็นเวลานาน เป็นต้น

11) รายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่

12) บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายได้ยื่นคำขอหรือฟ้องเรียกค่าเสียหายจากหน่วยงานหรือไม่ ผลเป็นประการใด

ตัวอย่างการทำสำนวนการสอบสวน
ประเภททุจริตเงินหรือทรัพย์สิน

ประเภทสำนวน ทุจริต

เรื่อง เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยxxx กระทำการทุจริตเบิกจ่ายเงินอุดหนุน

วันเวลาเกิดเหตุ พ.ศ. 2539 - 2540

สถานที่เกิดเหตุ วิทยาลัยxxxx

เจ้าสังกัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด คำสั่งที่...../.....

ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2547

สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

(1) ผู้กระทำความเสียหาย

1. นายxxxx

2. นายxxxx

3. นางxxxx

(2) ความเสียหาย 1,082,345.90 บาท

(3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน วันที่มิถุนายน 2548

(4) ความเห็นพนักงานสอบสวน ส่งเรื่องให้ ปปช.

(5) คำสั่งพนักงานอัยการ (อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ปปช.)

มูลเหตุ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ xxxx จังหวัดxxxx ได้เข้าตรวจสอบการเงินและบัญชีของวิทยาลัยxxxxพบว่า การดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับนักศึกษา (เกษตรกรรม) เพื่อดำเนินกิจการตามโครงการ ในปีงบประมาณ 2539 และในปีงบประมาณ 2540 เป็นเงิน 2,950,000 บาท โดยมีการกระทำเอกสารหลักฐานเท็จแล้วนำมาขอเบิกเงินอุดหนุนสำหรับนักศึกษาสาขาเกษตรกรรมเกินความเป็นจริง และไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบหลายรายการ จนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายดังนี้

1. จัดทำเอกสารหลักฐานเท็จเพื่อเบิกเงินอุดหนุนในปีงบประมาณ 2539 เป็นเงิน 182,500 บาท และในปีงบประมาณ 2540 เป็นเงิน 820,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,002,500 บาท

2. กระทำการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการไปใช้จ่ายโดยไม่มีหลักฐานการใช้จ่ายให้ตรวจสอบรวมเป็นเงิน 1,173,157 บาท

3. มิได้ปฏิบัติตามระเบียบการจัดทำโครงการ ฯ พ.ศ. 2539 และกรณีเงินทดรองจ่ายคงค้าง ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 เป็นเงินจำนวน 218,020 บาท

ตามรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

1. กรณีจัดทำเอกสารหลักฐานเท็จเพื่อเบิกจ่ายเงินอุดหนุนในปีงบประมาณ 2539 เป็นเงิน 182,500 บาท และในปีงบประมาณ 2540 เป็นเงิน 820,000 บาท ปรากฏว่า

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการในปีการศึกษา 2539 กระทรวงxxxxได้จัดทำโครงการให้นักเรียนที่เรียนจบ ม.3 จากโรงเรียนขยายโอกาสของกรมxxxx เรียนวิชาอาชีพเกษตร ได้รับการยกเว้นเงินค่าเล่าเรียน โดยรัฐจัดเงินอุดหนุนให้ปีละ 5,000 บาท ต่อคน พร้อมทั้งจัดที่พักให้อยู่ฟรี วิทยาลัย xxxxได้จัดทำโครงการในปีการศึกษา 2539 วิทยาลัยxxxx โดยนายxxxx ผู้อำนวยการ ได้รายงานยอดรับสมัครนักศึกษา ชั้น ปวช.1 สาขาเกษตร ต่อผู้อำนวยการกองฯ 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 รายงานเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2539 ว่ามีนักศึกษาสาขาเกษตรจำนวน 215 คน ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2539 ว่า นักศึกษาโครงการจำนวน 222 คน ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2539 ว่า นักศึกษาโครงการจำนวน 237 คน นายxxxx ให้ข้อเท็จจริงว่าเนื่องจากมีนักศึกษาเข้ามาสมัครเป็นระยะ และทางกรมxxxx ได้กำหนดให้วิทยาลัยฯ รายงานจำนวนนักศึกษาเป็นระยะๆ แต่ก็มีนักศึกษาที่ลาออกหรือมาสมัครใหม่อยู่เรื่อย ๆ

การดำเนินการตามโครงการวิทยาลัยxxxx ได้มีคำสั่งที่ 40/2539 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2539 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโครงการ ให้นายxxxx เป็นประธานกรรมการมีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนิน กิจกรรมการจัดการโครงการ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ควบคุมดูแลการรับจ่ายเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อให้จัดทำกิจกรรม อนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างตามมติกรรมการแต่ละกลุ่มทุกกิจกรรมและนางxxxx ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 6 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการเลขานุการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลตรวจสอบบัญชีรับจ่ายของกลุ่มสมาชิกเก็บหลักฐานการจ่ายและรวบรวมรายงานผลดำเนินงานของโครงการเสนอต่อคณะกรรมการตามระเบียบการจัดทำโครงการฯ พ.ศ. 2539

ในปีงบประมาณ 2539 สำนักงบประมาณจัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับโครงการ จำนวน 637,500 บาท นางxxxx ได้จัดทำบันทึกลงวันที่ 5 สิงหาคม 2539 ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุนโครงการพร้อมรายชื่อนักศึกษาจำนวน 204 คน ผ่านความเห็นชอบของนายxxxx ในฐานะประธานกรรมการโครงการฯ และผ่านการอนุมัติจากนายxxxx ผู้อำนวยการวิทยาลัย ตามฎีกาที่ 135/2539 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2539 จำนวน 510,000 บาท จ่ายเงินเป็นเช็คเลขที่ 3867 ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2539 ในนามนางxxxx จำนวน 510,000 บาท นำเช็คฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาxxxx บัญชีเลขที่ 605-1-43763-0 ชื่อบัญชี นางxxxx ซึ่งเป็นบัญชีส่วนตัว เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2539 ซึ่งมียอดเงินเบิกเกินบัญชีอยู่จำนวน 39,406.30 บาท ทำให้ยอดเงิน 510,000 บาท คงเหลือจำนวน 470,593.70 บาท ระหว่างวันที่ 3 กันยายน 2539 - 27 ตุลาคม 2539 มีรายการถอนเงินจำนวน 9 ครั้ง เป็นเงิน 305,173.07 บาท มีรายการฝากเงินเพียงครั้งเดียวจำนวน 2,886.50 บาท นางxxxx ให้ถ้อยคำว่า นายxxxx ให้นำเงินฝากเข้าบัญชีส่วนตัว เนื่องจากยังไม่มีการเปิดบัญชีโครงการ และเพื่อความสะดวกในการใช้เงินตนสามารถถอนเงินได้เพียงผู้เดียว รายการถอนเงินแต่ละรายการไม่สามารถชี้แจงได้ว่านำไปใช้จ่ายรายการใด นายxxxx ให้ถ้อยคำว่า ไม่ได้ใช้ให้นางxxxx นำเงินฝากเข้าบัญชีส่วนตัว จนวันที่ 28 ตุลาคม 2539 นางxxxx ได้ถอนเงินจำนวน 172,500 บาท ทำให้มีรายการคงเหลือเป็นเงินเบิกเกินบัญชีจำนวน 4,192.87 บาท และนำเงินจำนวน 172,500 บาท ไปเปิดบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาxxxx บัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 ชื่อบัญชีโครงการ

จากการตรวจสอบพบว่า นางxxxx ได้จัดทำเอกสารขอเบิกเงินไม่ตรงกับความจริง โดยนำเอารายชื่อนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นนักศึกษาสาขาเกษตร แต่เป็นนักศึกษาสาขาช่างยนต์มาเบิก รวมกับนักศึกษาสาขาเกษตรจำนวน 73 คนๆ ละ 2500 บาท เป็นเงิน 182,500 บาท ข

ในปีงบประมาณ 2540 สำนักงบประมาณจัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับโครงการ 2 ครั้ง เป็นเงินจำนวน 2,312,500 บาท นางxxxx ได้จัดทำบันทึกลงวันที่ 5 มีนาคม 2540 ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุน พร้อมรายชื่อนักศึกษา

ชั้น ปวช.2 จำนวน 75 คนๆ ละ 5,000 บาท เป็นเงินจำนวน 375,000 บาท ผ่านการอนุมัติจากนายxxxx และนางxxxx ได้มีบันทึกลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2540 ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุนโครงการพร้อมรายชื่อนักศึกษาจำนวน 260 คนๆละ 2,500 บาท เป็นเงิน 650,000 บาท ผ่านการอนุมัติจากนายxxxx ตามปฏิทินที่ 106/2540 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 540 จำนวน 1,025,000 บาท จ่ายเงินเป็นเช็คเลขที่ 3564032 ลงวันที่ - มิถุนายน 2540 ในนาม นายxxxx จำนวน 1,025,000 บาท เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2540 มีรายการนำเช็คฝากเข้าบัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 จำนวน 615,222 บาท ส่วนอีกจำนวน 409,778 บาท ใช้คืนเงินยืม

นางxxxx ได้มีบันทึกลงวันที่ 5 มิถุนายน 2540 ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุนโครงการพร้อมรายชื่อ นักศึกษาจำนวน 56 คนๆ ละ 2,500 บาท เป็นเงินจำนวน 140,000 บาท ผ่านความเห็นชอบของนายxxxx และผ่านการอนุมัติจากนายxxxx ตามปฏิทินที่ 132/2540 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2540 จ่ายเป็นเช็คเลขที่ 3575913 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2540 ในนาม นางxxxx จำนวน 140,000 บาท วันที่ 18 กรกฎาคม 2540 นำเช็คฝากเข้าบัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 จำนวน 140,000 บาท

นางxxxx ได้มีบันทึกลงวันที่ 19 สิงหาคม 2540 ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุนโครงการพร้อมรายชื่อ นักศึกษาชั้น ปวช.1 จำนวน 300 คน และชั้น ปวช.2 จำนวน 57 คน เป็นเงินจำนวน 892,500 บาท ผ่านการอนุมัติ จากนายxxxx ตามปฏิทินที่ 162/2540 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2540 จ่ายเป็นเช็คเลขที่ 3575947 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2540 ในนาม นางxxxx จำนวน 892,500 บาท วันที่ 26 สิงหาคม 2540 นำเช็คฝากเข้าบัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 จำนวน 892,500 บาท

จากการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเบิกเงินอุดหนุนโครงการ ประจำปีงบประมาณ 2540 ขอเบิกเงินจำนวน 2,057,500 บาท พบว่านางxxxx ได้จัดทำเอกสารขอเบิก ไม่ตรงกับความจริง ราชการต้องจ่ายเงิน เกินความเป็นจริงจำนวน 820,000 บาท ดังนี้

(1) นำรายชื่อนักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาสาขาเกษตรหรือศึกษาสาขาเกษตร แต่เป็นระดับ ปวส.มาเบิก เป็นเงิน 535,000 บาท นำรายชื่อผู้ที่เข้ามาสมัครและมอบตัวเพื่อเป็นนักศึกษา แต่ลาออกจากวิทยาลัยฯ ก่อนเปิด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 มาเบิกเป็นเงิน 45,000 บาท

(2) นำรายชื่อนักศึกษามาเบิกซ้ำซ้อนในปฏิทินเบิกเงินงบประมาณเดียวกันหรือซ้ำซ้อน ต่างปฏิทิน งบประมาณกันเป็นเงิน 50,000 บาท

(3) นำรายชื่อนักศึกษาที่พ้นสภาพหรือลาออกจากวิทยาลัยก่อนเปิดภาคเรียนในปีการศึกษา 2540 มาเบิกซ้ำเป็นเงิน 187,500 บาท

(4) ขอเบิกเงินอุดหนุนสำหรับนักศึกษาเพื่อดำเนินการโครงการ ในภาคเรียนที่ 2540 ปฏิทินที่ 162/2540 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2540 จำนวน 300 คน แต่มีรายชื่อนักศึกษาที่นำมาขอเบิกจำนวน 299 คน จึงเบิกเงิน เกินกว่าหลักฐานจำนวน 1 คน เป็นเงิน 2,500 บาท

2. กรณีกระทำการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการไปใช้จ่ายโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบเป็นเงิน ทั้งสิ้น 1,173,157 บาท จากการตรวจสอบเอกสาร สรุปรายงานค่าใช้จ่ายโครงการของ นางxxxx ซึ่งทำให้ได้ความดังนี้

2.1 ค่าใช้จ่ายเงินของโครงการ ในการจัดซื้อครุภัณฑ์ปีงบประมาณ 2539 จำนวน 6 รายการ ไม่มี หลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบเป็นเงินจำนวน 60,600 บาท แต่มีหมายเลขทะเบียนครุภัณฑ์ ดังนี้

(1) โต๊ะรับประทานอาหาร 8 ที่นั่ง จำนวน 12 ชุดๆ ละ 23 บาท เป็นเงิน 27,600 บาท

(2) หม้อหุงข้าวแก๊ส 1 ชุด ๆ ละ 5,400 บาท เป็นเงิน 5,400 บาท

(3) เตาก๊าซพร้อมถัง 2 ชุดๆ ละ 2,000 บาท	เป็นเงิน	4,000 บาท
(4) พัดลมตั้งพื้น 1 เครื่องๆ ละ 1,600 บาท	เป็นเงิน	1,600 บาท
(5) เครื่องทำน้ำเย็น 6 ชุดๆ ละ 2,700 บาท	เป็นเงิน	16,200 บาท
(6) เครื่องปั้มน้ำอัตโนมัติ 1 เครื่องๆ ละ 5,800 บาท	เป็นเงิน	5,800 บาท

2.2 ค่าใช้จ่ายเงินของโครงการในการจัดซื้อวัสดุและจ่ายค่าสวัสดิการ โดยไม่มีหลักฐานการจ่ายเงินให้ตรวจสอบจำนวน 9 รายการ เป็นเงินจำนวน 77,933 บาท ดังนี้

(1) ค่าวัสดุ	จำนวนเงิน	13,747 บาท
(2) ค่าเจาะบ่อบาดาล	จำนวนเงิน	2,500 บาท
(3) ค่าวัสดุอุปกรณ์	จำนวนเงิน	1,346 บาท
(4) ค่าเตรียมต้อนรับ รมต.	จำนวนเงิน	1,860 บาท
(5) ค่าจ้างขยายภาพใบแสดงในงาน อ.ก.ท.ชาติ	จำนวนเงิน	500 บาท
(6) ค่าน้ำดื่ม	จำนวนเงิน	2,000 บาท
(7) ค่าซื้อปั้มน้ำ 2 เครื่อง	จำนวนเงิน	10,000 บาท
(8) ค่ากระดุม - เข็มขัดนักศึกษา	จำนวนเงิน	33,480 บาท
(9) ค่าชุดพละ ปวช.2	จำนวนเงิน	12,500 บาท

2.3 การใช้จ่ายเงินของโครงการเพื่อจัดทำโครงการเกษตรของนักศึกษา จำนวน 16 โครงการ เป็นเงินจำนวน 251,910 บาท ดังนี้

(1) โครงการขยายพันธุ์ไม้ประดับ	จำนวนเงิน	16,050 บาท
(2) โครงการขยายพันธุ์ปืเปียเขียน	จำนวนเงิน	10,000 บาท
(3) โครงการนา	จำนวนเงิน	20,000 บาท
(4) โครงการนา (บุญญฤทธิ์)	จำนวนเงิน	1,610 บาท
(5) โครงการปืเปียเขียน	จำนวนเงิน	33,750 บาท
(6) โครงการเลี้ยงไก่กระทง	จำนวนเงิน	21,870 บาท
(7) โครงการไม้ผล	จำนวนเงิน	5,070 บาท
(8) โครงการเลี้ยงสุกร	จำนวนเงิน	22,000 บาท
(9) โครงการเพาะเห็ด	จำนวนเงิน	14,000 บาท
(10) โครงการปลูกผัก	จำนวนเงิน	14,300 บาท
(11) โครงการประมง	จำนวนเงิน	14,000 บาท
(12) โครงการไม้ผล	จำนวนเงิน	15,400 บาท
(13) โครงการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดหวาน	จำนวนเงิน	9,700 บาท
(14) โครงการประมง-เลี้ยงปลาตก	จำนวนเงิน	13,000 บาท
(15) โครงการปลูกพืชเห็ด	จำนวนเงิน	14,180 บาท
(16) โครงการปลาสวาย	จำนวนเงิน	26,780 บาท

มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบจำนวน 4 โครงการ คือ โครงการปืเปียเขียน จำนวนเงิน 28,970 บาท โครงการไม้ผลจำนวนเงิน 5,070 บาท โครงการเพาะเห็ดจำนวนเงิน 14,000 บาท และโครงการปลูกข้าวโพดอ่อน

ข้าวโพดหวาน จำนวนเงิน 9,300 บาท รวมเป็นเงิน 57,340 บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบจำนวน 194,570 บาท อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการให้ข้อเท็จจริงว่า ได้รับเงินเพื่อจัดทำโครงการเกษตรและได้ส่งหลักฐานการจ่ายให้กับนางxxxxแล้ว

2.4 ค่าใช้จ่ายเงินของโครงการ เป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างคนงาน ประกอบอาหารเป็นเงินจำนวน 55,350 บาท มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบจำนวน 9,450 บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 45,900 บาท

2.5 ค่าใช้จ่ายเงินของโครงการเพื่อเป็นค่าวัสดุประกอบอาหาร-น้ำดื่ม เป็นเงินจำนวน 1,120,850 บาท มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 371,196 บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 749,654 บาท

3. กรณีมิได้ปฏิบัติตามระเบียบการจัดทำโครงการฯ พ.ศ. 2539 และกรณีเงินทดรองคงค้าง ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 จำนวน 218,020 บาท ได้ความว่า เงินทดรองจ่ายโครงการเกษตรฯ ได้ทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมเป็นเงิน 367,841 บาท และได้รับคืนมาเป็นเงิน 142,911 บาท คงค้างอยู่เป็นเงิน 224,930 บาท

(1) สำรองจ่ายค่าสายยาง-สายไฟ	จำนวนเงิน	3,000 บาท
(2) โครงการตกแต่งบริเวณบ้านพัก	จำนวนเงิน	27,100 บาท
(3) ค่าชุดเจาะบ่อบาดาล	จำนวนเงิน	16,249 บาท
(4) ค่าทำฐานวางถังน้ำดื่ม	จำนวนเงิน	3,000 บาท
(5) ค่าอุปกรณ์ใช้ในการประกอบอาหาร	จำนวนเงิน	27,068 บาท
(6) ค่าซื้อวัสดุ-อุปกรณ์บ้านพัก	จำนวนเงิน	16,952 บาท
(7) ค่าเจาะบ่อบาดาล	จำนวนเงิน	54,330 บาท
(8) ค่าเจาะบ่อบาดาล (เพิ่มเติม)	จำนวนเงิน	8,900 บาท
(9) ค่าทำรางน้ำฝน	จำนวนเงิน	16,100 บาท
(10) ค่าซื้ออุปกรณ์ชิ้นและจาน	จำนวนเงิน	7,395 บาท
(11) ค่าหนังสือเรียนนักศึกษาปริญญาฯ	จำนวนเงิน	6,000 บาท
(12) ค่าปรับปรุงบ้านพักนักศึกษา	จำนวนเงิน	17,110 บาท
(13) สำรองจ่ายโครงการ อกท.	จำนวนเงิน	8,048 บาท
(14) ค่าน้ำดื่ม	จำนวนเงิน	3,200 บาท
(15) ค่าถังน้ำดื่ม	จำนวนเงิน	480 บาท
(16) ค่าท่อดูดน้ำ	จำนวนเงิน	2,000 บาท
(17) ค่าประกันการเลี้ยงไก่	จำนวนเงิน	8,000 บาท

รวม 224,932 บาท

ยอดเงินทดรองจ่ายมียอดเงินคงเหลือ 224,930 บาท แต่ตามรายละเอียดมียอดคงเหลือ 224,932 บาท ต่างกัน 2 บาท เนื่องจาก อ.xxxx ยืมทดรองจ่ายเป็นค่าไม้อัดจำนวน 67,200 บาท แต่ส่งใช้คืนเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2540 เป็นเงิน 67,202 บาท จึงส่งเกินไปเป็นเงิน 2 บาท

รายการจ่ายลำดับที่ 1-5 นางxxxx ได้สรุปเป็นรายการค้ำเบิกจากวิทยาลัยฯ (ส่งชุดเบิกแล้ว) จากบันทึกของนางxxxx ทำหน้าที่งานการเงินของวิทยาลัยฯ ได้รับคำชี้แจงว่า รายการที่ 1-2 ไม่มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ รายการที่ 3-6 ได้เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณเดือนธันวาคม 2540

รายการที่ 3 ค่าชุดเจาะบ่อบาดาลจำนวน 16,249 บาท แยกเบิกเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 จำนวนเงิน 7,000 บาท เบิกจ่ายตามฎีกาที่ 35 เดือน ธันวาคม 2540 ชุดที่ 2 จำนวน 3,249 บาท เบิกจ่ายตามฎีกาที่ 36 เดือนธันวาคม 2540

รายการที่ 4 ค่าทำฐานวางถังน้ำดื่ม จำนวน 3,000 บาท เบิกจ่ายเงินงบประมาณจำนวน 3,060 บาท ตามฎีกาที่ 36 เดือนธันวาคม 2540

รายการที่ 5 ค่าอุปกรณ์ใช้ในการประกอบอาหารจำนวนเงิน 27,068 บาท เบิกจ่ายเงินงบประมาณตามฎีกาที่ 36 เดือนธันวาคม 2540

รายการที่ 6 ค่าซื้อวัสดุ อุปกรณ์บ้านพักจำนวน 16,952 บาท เบิกจ่ายเงินงบประมาณตามฎีกาที่ 36 เดือนธันวาคม 2540 เป็นเงิน 16,982 บาท

ตามรายการที่ 3-6 จำนวนเงิน 63,269 บาท ได้เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณเดือนธันวาคม 2540 จำนวนเงินทั้งสิ้น 63,359 บาท นางxxxx ได้จ่ายให้เป็นเช็คให้กับนางxxxxจำนวน 2 ฉบับ คือ เช็คเลขที่ 3584995 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2540 จำนวนเงิน 56,359 บาท และเช็คเลขที่ 3584986 บาท ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2540 จำนวนเงิน 7,000 บาท ซึ่งนางxxxx ได้นำเช็คเลขที่ 3584995 ส่งเป็นเงินบำรุงการศึกษาตามใบเสร็จรับเงินเลขที่ ค.36916 เลขที่ 14 ลงวันที่ 7 มกราคม 2541 เป็นเงิน 56,359 บาท ส่วนเช็คเลขที่ 3584986 จำนวนเงิน 7,000 บาท ไม่มีหลักฐานการนำส่งเข้าบัญชีเงินฝากโครงการเกษตรฯ

ตามรายการที่ 2 โครงการตกแต่งบริเวณบ้านพัก จำนวนเงิน 27,100 บาท จากบันทึกของนายxxxx ผู้รับผิดชอบโครงการได้รับคำชี้แจงว่า ส่งหลักฐานการจ่ายให้นางxxxxแล้ว

ตามรายการที่ 7-9 ค่าเจาะบ่อบาดาลและค่าทำรางน้ำฝน จำนวนเงิน 79,330 บาท จากจดหมายบันทึกถาม นายxxxx ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้รับคำชี้แจงว่า หลักฐานการจ่ายค่าเจาะบ่อบาดาล จำนวนเงิน 63,230 บาท เก็บรักษาอยู่ที่ตนยังไม่ได้มอบให้กับนางxxxx ส่วนค่าติดตั้งรางน้ำฝนจำนวนเงิน 16,100 บาท นายxxxx ลูกจ้างชั่วคราว ได้ส่งหลักฐานการจ่ายให้กับนางxxxx แล้ว

ตามรายการที่ 16 ค่าท่อสูดน้ำ จำนวนเงิน 2,000 บาท จากบันทึกของ นายxxxx ผู้จัดซื้อวัสดุ ได้รับคำชี้แจงว่า ได้ส่งหลักฐานการจ่ายให้กับนางxxxx แล้ว

4. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบพยานหลักฐานแล้วมีความเห็นดังนี้

4.1 นางxxxx

(1) ทางอาญา นางxxxx เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับ - จ่ายเงิน เก็บรักษาเงิน จัดทำหลักฐานการขอเบิกเงินอุดหนุนได้ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต จัดทำหลักฐานการขอเบิกเงินอันเป็นเท็จ เมื่อได้เงินมาแล้วได้นำเงินไปจ่ายโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบและยกยอกเงินบางส่วนไปโดยไม่สามารถชี้แจงได้ อันเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

(2) ทางแพ่ง กรณีนางxxxx จงใจกระทำการฝ่าฝืนระเบียบ โดยทำหลักฐานเท็จเบิกเงินไม่ถูกต้อง จำนวน 1,002,500 บาท และจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายจำนวน 1,173,157 บาท เห็นควรเรียกให้นางxxxx ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว

(3) ทางวินัย กรณีการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรดำเนินการทางวินัยด้วย

4.2 นายxxxx

(1) ทางอาญา นายxxxx มีหน้าที่ควบคุมดูแลการรับจ่ายเงิน อนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างได้อนุมัติให้นางxxxx นำหลักฐานเท็จไปเบิกจ่ายเงินอุดหนุน และให้นางxxxx นำเงินที่ได้ไปฝากบัญชีส่วนตัวแต่เพียงลำพัง และเห็นชอบให้นางxxxx นำหลักฐานการจ่ายของโครงการไปเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุงการศึกษาโดยไม่ชอบด้วยระเบียบอันเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

(2) ทางแพ่ง เนื่องจากนายxxxx ไม่ควบคุมดูแลการเบิกจ่ายเงินของนางxxxx เป็นเหตุให้นางxxxx นำหลักฐานเท็จมาเบิกเงินไปทั้งสิ้น 1,002,500 บาท และยังรู้เห็นให้นางxxxx นำเงินไปฝากเข้าบัญชีส่วนตัวโดยไม่กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนำฝากเงิน 3 คน ตามระเบียบฯ ข้อ 27 รวมทั้งไม่ควบคุมดูแลการเบิกจ่ายเงิน เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายเป็นเงิน 1,173,157 บาท เห็นควรเรียกให้นายxxxx ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว

(3) ทางวินัย การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรดำเนินการทางวินัยด้วย

(4) ดำเนินการทางแพ่งและทางวินัย กับนายxxxx ผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ ซึ่งรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาว่ามีนักเรียนเข้าร่วมโครงการเกษตรเพื่อการรังษีพ 237 คน เป็นเหตุให้ราชการตั้งงบประมาณสูงเกินความเป็นจริงทั้งที่ความจริงแล้วมีนักเรียนไม่ถึงจำนวนดังกล่าวและเป็นผู้เบิกเงินงบประมาณโดยไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานที่นางxxxx จัดทำประกอบฎีกาเบิกจ่ายเงิน ซึ่งจำนวนนักเรียนตามที่นางxxxx อ้างประกอบฎีกาไม่ตรงต่อความเป็นจริง เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายเบิกเงินไม่ถูกต้อง เป็นเงิน 1,002,500 บาท เห็นควรให้นายxxxx ร่วมรับผิดชอบในจำนวนเงินดังกล่าวและการรายงานเท็จและประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

(5) ดำเนินการทางวินัยกับนางxxxx เจ้าหน้าที่การเงินวิทยาลัย ทำหน้าที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินบำรุงการศึกษา มีหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ประมาทเลินเล่อไม่ตรวจสอบหลักฐานการเบิกเงินอุดหนุนโครงการ ทำให้มีการเบิกเงินเกินกว่าหลักฐานและได้นำหลักฐานการจ่ายซึ่งทตรงจ่ายจากเงินอุดหนุนในปีงบประมาณ 2540 ไปเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณ 2541 โดยไม่ได้ปฏิบัติตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด ทำให้จะต้องนำเงินส่งเป็นรายได้แผ่นดินจำนวน 63,359 บาท เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

(6) กรณีเงินทตรงจ่ายโครงการ ได้ทตรงจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมเป็นเงิน 367,841 บาท และได้รับคืนมาเป็นเงิน 142,911 บาท คงค้างอยู่เป็นเงิน 224,930 บาท หักค่าเจาะบ่อบาดาล จำนวน 6,910 บาท คงค้าง ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 จำนวน 218,020 บาท ควรตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามระเบียบการ จัดทำโครงการฯ พ.ศ. 2539

(7) กรณีนายxxxx ลูกจ้างชั่วคราวยกยอกเงินจำนวน 19,076 บาท เห็นควรดำเนินคดีอาญาฐานยกยอกทรัพย์และดำเนินการทางแพ่งเรียกเงินจำนวนดังกล่าวส่งเข้าบัญชีโครงการ ต่อไป

5. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

5.1 นายxxxx ให้ถ้อยคำว่ามีเหตุให้การปฏิเสธข้อกล่าวหาทั้งหมดว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับการทุจริตเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการ ตนไม่แน่ใจว่าผ่านตนหรือไม่แต่ถ้าผ่านตนก็อาจจะผ่าน

เฉพาะใบขออนุญาตขอเบิก ส่วนเอกสารรายละเอียดตนไม่รู้เรื่องเลยและรายชื่อนักศึกษาในโครงการ มีก็คน
ตนก็จำไม่ได้ การเซ็นเช็คอนุมัติจ่ายเงินให้โครงการ ตนก็ไม่ได้ลงนามด้วย แต่เมื่อเงินมาเข้าบัญชีของโครงการ
แล้วก็มีผู้ลงนามอนุมัติจ่ายเช็ค 2 ใน 3 คือ ตน นางxxxx และอีกคนหนึ่ง ตนจำไม่ได้

ตนไม่เคยใช้ให้นางxxxx นำเงินเข้าบัญชีส่วนตัว

ตามคำสั่งของวิทยาลัยเกษตรนครสวรรค์ เรื่องโครงการ วิทยาลัยได้มอบหมายให้นางxxxx เป็น
ผู้เบิกเงินงบประมาณอุดหนุนเพื่อนำมาใช้จ่ายในโครงการ ตนจึงไม่รู้เรื่องการที่นางxxxx นำรายชื่อนักศึกษาที่
ไม่ใช่เป็น นักศึกษาของโครงการมาเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการ

การเบิกจ่ายเงินของโครงการ ตนขอยืนยันว่าทุกรายการเบิกจ่ายเงินมีใบสำคัญจ่าย หรือใบเสร็จ
รับเงินทุกรายการ แต่มาสูญหายไปไหน ตนก็ไม่ทราบตามหาที่เด็กก็ไม่ได้และตามที่นางxxxx ก็ไม่ได้ อาจมีการ
กลั่นแกล้งกันก็ได้

การที่ตนลงนามอนุมัติให้เบิกเงินโครงการนั้นตนไม่ได้ตรวจสอบว่าที่นางxxxx ขออนุมัติเบิกเงิน
มานั้นมีจำนวนนักศึกษาในโครงการ ทั้งหมดหรือไม่ เนื่องจากตนไว้ใจไม่คิดว่านางxxxx จะเอารายชื่อ
นักศึกษาที่ไม่อยู่ในโครงการ มาขออนุมัติเบิกจ่ายด้วย

สำหรับเอกสารใบสำคัญจ่ายนั้นมีทั้งหมดและในการดำเนินการโครงการตนได้ให้นโยบายไว้ว่า
ต้องมีใบสำคัญจ่ายและมีบางรายการที่นางxxxx เคยมาให้ตนทวงถามใบสำคัญจ่ายจากผู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้จ่ายไป
ในโครงการแล้วไม่ส่งใบสำคัญ ส่วนการที่นางxxxx นำเงินเข้าบัญชีส่วนตัวและไม่มีสิทธินำเงินเข้าบัญชีส่วนตัว

5.2 นายxxxx ให้ถ้อยคำว่า ตนเป็นข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัย การดำเนินการ
การเกษตรเพื่อชีวิตในปีแรกที่เริ่มโครงการ (ปี 2539) วิทยาลัยได้มอบหมายให้คณะครู - อาจารย์ ออกไป
ประชาสัมพันธ์โครงการว่าหากไปเรียนที่วิทยาลัย จะได้เรียนฟรีอยู่ฟรีและกินฟรี เนื่องจากช่วงนั้นเป็นช่วงเริ่มแรก
ของโครงการ ผู้ปฏิบัติก็เข้าใจว่าเด็กที่เรียนในวิทยาลัยก็อยู่ในโครงการทุกคนและออกไปรับสมัครนักศึกษาถึง
บ้านของนักศึกษา

การที่ตนรายงานจำนวนนักศึกษามาหลายครั้งเนื่องจากได้มีนักศึกษาเข้ามาสมัครเรียนเป็น
ระยะและทางกรมxxxx ก็กำหนดให้วิทยาลัยรายงานจำนวนนักศึกษาเป็นระยะจึงทำให้มีการ รายงานนักศึกษา
หลายครั้งและรายงานยอดจำนวนนักศึกษาที่มีอยู่ในขณะนั้น แต่ก็มีนักศึกษาที่ลาออก หรือมาสมัครใหม่อยู่
เป็นระยะ ทางวิทยาลัยก็รับไว้เนื่องจากไม่ต้องการให้นักศึกษามาน้อย

ในการอนุมัติฎีกาเบิกเงินอุดหนุนโครงการ ตนไม่ได้ตรวจสอบอย่างละเอียดว่ามีนักศึกษา
ที่เรียนวิชาเกษตรกี่คน เนื่องจากได้ผ่านการตรวจสอบของเจ้าของโครงการมาแล้วและในช่วงนั้น เป็นช่วงเริ่มแรก
ของโครงการเข้าใจว่านักศึกษาที่เข้ามาเรียนที่วิทยาลัยเป็นนักศึกษาในโครงการทุกคน และวิทยาลัยก็ปฏิบัติเช่นนี้
เหมือนกัน เนื่องจากไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

6. ข้อมูลประกอบการพิจารณา

6.1 กฎหมายและระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

6.1.1.....

6.1.2.....

6.2 เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

6.2.1.....

6.2.2.....

7. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน
ปรากฏดังนี้

1) กรณีจัดทำเอกสารหลักฐานเท็จเพื่อเบิกเงินอุดหนุนทั่วไปในปีงบประมาณ 2539 เป็นเงินจำนวน
182,500 บาท และในปีงบประมาณ 2540 เป็นเงินจำนวน 820,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,002,500 บาท พิจารณา
ได้ดังนี้

1.1 ปีงบประมาณ 2539 ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางxxxx ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ได้มีบันทึก
ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2539 ถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยxxxxขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุน จำนวน 204 คน คนละ
2,500 บาท เป็นเงิน 510,000 บาท ในเงินจำนวนนี้เบิกถูกต้องเป็นเงิน 327,500บาท (131 x 2500) และเบิกไม่ถูกต้อง
โดยนำรายชื่อนักเรียน ปวช.1 และ ปวช.2 แผนกช่างยนต์รวมเข้าด้วยเป็นเงิน 182,500บาท (73 x 2,500)
หลังจากนั้นมีการออกเช็คสั่งจ่ายเงินในนามนางxxxx และนางxxxx นำเข้าบัญชีตนเอง ต่อมาระหว่างวันที่
3 กันยายน 2539 ถึงวันที่ 27 ตุลาคม 2539 มีการถอนเงินจากบัญชีรวม 9 ครั้ง เป็นเงิน 305,173.07 บาท ไม่มีการ
ส่งเข้าบัญชีโครงการ และในวันที่ 28 ตุลาคม 2539 มีการถอนเงินจำนวน 172,500 บาท ส่งเข้าบัญชีโครงการ

1.2 ปีงบประมาณ 2540 ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางxxxx ได้จัดทำบันทึกลงวันที่ 5 มีนาคม 2540
ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุน พร้อมรายชื่อนักศึกษาชั้น ปวช.2 จำนวน 75 คน คนละ 5,000 บาท เป็นเงิน 375,000 บาท
(75 x 5,000) ผ่านการอนุมัติจากนายxxxx และนางxxxx ได้มีบันทึกลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2540 ขออนุมัติเบิก
เงินอุดหนุนพร้อมรายชื่อนักศึกษาจำนวน 260 คน คนละ 2,500 บาท เป็นเงิน 650,000 บาท (260 x 2,500) ผ่าน
การอนุมัติจากนายxxxx ตามฎีกาที่ 106/2540 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2540 จำนวน 1,025,000 บาท (375,000+650,000)
จ่ายเงินเป็นเช็คเลขที่ 3564032 ลงวันที่ - มิถุนายน 2540 ในนามนายxxxx จำนวน 1,025,000 บาท เมื่อวันที่
6 มิถุนายน 2540 มีรายการนำเช็คฝาก เข้าบัญชีโครงการ บัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 จำนวน 615,222 บาท ส่วน
อีกจำนวน 409,778 บาท ใช้คืนเงินยืม

ต่อมานางxxxx ได้มีบันทึกลงวันที่ 5 มิถุนายน 2540 ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุน พร้อมรายชื่อ
นักศึกษาจำนวน 56 คน คนละ 2,500 บาท เป็นเงิน 140,000 บาท (56 x 2500) ผ่านความเห็นชอบของนายxxxx
และผ่านการอนุมัติจากนายxxxx ตามฎีกาที่ 132/2540 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2540 จ่ายเป็นเช็คเลขที่ 3575913
ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2540 ในนามนางxxxx จำนวน 140,000 บาท วันที่ 18 กรกฎาคม 2540 นำเช็คฝากเข้าบัญชี
โครงการ บัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 จำนวน 140,000 บาท

ต่อมานางxxxx ได้มีบันทึกลงวันที่ 19 สิงหาคม 2540 ขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุนพร้อมรายชื่อ
นักศึกษาชั้น ปวช.1 จำนวน 300 คน และชั้น ปวช.2 จำนวน 57 คน เป็นเงิน 892,500 บาท (357 x 2,500) ผ่านการ
อนุมัติจากนายxxxx ตามฎีกาที่ 162/2540 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2540 จ่ายเป็นเช็คเลขที่ 3575947 ลงวันที่
25 สิงหาคม 2540 ในนามนางxxxx จำนวน 892,500 บาท วันที่ 26 สิงหาคม 2540 นำเช็คฝากเข้าบัญชีโครงการ
บัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 จำนวน 892,500 บาท

การเบิกเงินอุดหนุนประจำปีงบประมาณ 2540 จำนวน 2,057,500 บาท นางxxxx ได้จัดทำ
เอกสารขอเบิกไม่ถูกต้องจำนวน 820,000 บาท แม้จะมีการทำหลักฐานเบิกเงินไม่ถูกต้อง แต่เนื่องจากได้มีการนำเงิน
เข้าบัญชีโครงการ บัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 จำนวน 1,647,722 บาท และใช้คืนเงินยืมจำนวน 409,778 บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,057,500 บาท (1,647,722+409,778) เท่ากับจำนวนที่ขอเบิก

ดังนั้น ในการดำเนินการโครงการ ในปีงบประมาณ 2539 และปีงบประมาณ 2540 มีการเบิกเงินไม่ถูกต้องและไม่ได้นำเงินเข้าบัญชีโครงการ เป็นเงิน 337,500 บาท (510,000-172,500) ซึ่งเหตุแห่งความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้จัดทำเอกสารหลักฐานเท็จมาขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุนแล้วอาศัยโอกาสดังกล่าวแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการเป็นเงิน 337,500 บาท โดยมีผู้ต้องรับผิดชอบดังนี้

(1) นางxxxx ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการดำเนินการโครงการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลตรวจสอบบัญชีรับจ่ายของกลุ่มสมาชิก เก็บหลักฐานการจ่ายและรวบรวมรายงานผลดำเนินงานของโครงการเสนอต่อคณะกรรมการ ในการปฏิบัติหน้าที่นางxxxx ได้จัดทำเอกสารหลักฐานเท็จและได้นำรายชื่อนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นนักศึกษาระดับ ปวช. สาขาเกษตรมาขออนุมัติเบิกเงินโครงการ เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบการจัดทำโครงการฯ พ.ศ. 2539 และไม่ได้นำเงินเข้าบัญชีโครงการ เป็นเงิน 337,500 บาท พฤติการณ์ถือได้ว่านางxxxx อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องรับผิดชอบใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการเต็มจำนวน 337,500 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

(2) นายxxxx ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการมีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินกิจกรรมการจัดทำโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ควบคุมดูแลการรับจ่ายเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อให้จัดทำกิจกรรมอนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างตามมติกรรมการแต่ละกลุ่มกิจกรรม ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการขออนุมัติเบิกเงินอุดหนุน ก่อนนำเสนอผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่ออนุมัติ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางxxxx นำรายชื่อนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นนักศึกษาระดับ ปวช. สาขาเกษตร มาเบิกเงินของโครงการ และไม่ได้นำเงินเข้าบัญชีโครงการ เป็นเงิน 337,500 บาท แสดงให้เห็นว่านายxxxx ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่นางxxxx เสนอเพื่อขออนุมัติเบิกเงิน พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ 60 ของค่าเสียหายจำนวน 337,500 บาท คิดเป็นเงิน 202,500 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

(3) นายxxxx ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย เป็นผู้อนุมัติให้เบิกเงินอุดหนุนโครงการทั้งที่ผู้ได้บังคับบัญชานำเสนอรายชื่อนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นนักศึกษาระดับ ปวช. สาขาเกษตรมาเบิกเงินของโครงการ แสดงให้เห็นว่านายxxxx มิได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่นางxxxx เสนอเพื่อขออนุมัติเบิกเงิน พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการในอัตราร้อยละ 40 ของค่าเสียหายจำนวน 337,500 บาท คิดเป็นเงิน 135,000 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2) กรณีกระทำการเบิกจ่ายเงินอุดหนุน ไปใช้จ่ายโดยไม่มีหลักฐานการใช้จ่ายให้ตรวจสอบรวมเป็นเงิน 1,173,157 บาท ข้อเท็จจริงการเบิกจ่ายในแต่ละรายการปรากฏดังนี้

2.1 จัดซื้อครุภัณฑ์ปี 2539 จำนวน 6 รายการ เป็นเงิน 60,600 บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายแต่มีหมายเลขทะเบียนครุภัณฑ์ 6 รายการจึงถือว่าทางราชการไม่ได้รับความเสียหาย

2.2 ค่าจัดซื้อวัสดุและค่าสวัสดิการ ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 9 รายการ เป็นเงิน 77,933 บาท สำหรับรายการลำดับที่ 2 เจาะบ่อบาดาล จำนวน 2,500 บาท มีการเบิกจ่ายในภายหลัง จึงคงเหลือรายการที่ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบจำนวน 75,433 บาท (77,933-2,500)

2.3 ค่าใช้จ่ายโครงการ 16 โครงการ เป็นเงิน 251,910 บาท มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 4 โครงการเป็นเงิน 57,340 บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 12 โครงการ เป็นเงิน 194,570 บาท แต่เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการให้การว่าได้ส่งหลักฐานการจ่ายให้ นางสงัด อัครวานิช แล้วจึงเชื่อว่าการจ่ายเงินจริง และทางราชการไม่ได้รับความเสียหาย

2.4 ค่าจ้างคนงานประกอบอาหาร ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 45,900 บาท

2.5 ค่าวัสดุประกอบอาหารและน้ำดื่ม ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ 749,654 บาท

2.6 เงินทตรงจ่ายค้างชำระจำนวน 17 รายการ เป็นเงิน 224,930 บาท เนื่องจากเป็นเงินทตรงค้างจ่าย ในขั้นนี้ จะสรุปว่าทางราชการได้รับความเสียหายยังไม่ได้ (กรม ก.ต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมในประเด็นต่อไป)

สรุปการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบเป็นเงิน 870,987 บาท (75,433+45,900+749,654)

เมื่อพิจารณาการดำเนินการโครงการ มีการเบิกเงินจำนวน 2,567,500 บาท ดอกเบี้ยรับจำนวน 2,555.94 บาท ผลผลิตนักศึกษาจำนวน 47,714 บาท รวมรายรับทั้งสิ้น 2,617,769.94 บาท (2,567,500+2,555.94+47,714) จากตรวจสอบบัญชีโครงการ บัญชีเลขที่ 605-1-84269-1 ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 มีเงินอุดหนุนคงเหลือจำนวน 711,096.94 บาท สำหรับการจ่ายเงินมีค่าใช้จ่ายที่มีหลักฐานการจ่ายเป็นเงิน 511,086 บาท (ค่าวัสดุ+สวัสดิการ 73,100 บาท ค่าโครงการเกษตร 57,340 บาท ค่าจ้างคนงานทำอาหาร 9,450 บาท ค่าวัสดุอาหาร+น้ำดื่ม 371,196 บาท) มีการเบิกเงินไม่ถูกต้องและไม่ได้นำเงินเข้าบัญชีโครงการ เป็นเงิน 337,500 บาท ค่าใช้จ่ายที่ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ เป็นเงิน 870,987 บาท มีเงินทตรงจ่ายที่ต้องสอบสวนต่อจำนวน 224,930 บาท และนายxxxx ลูกจ้าง ชั่วคราว ได้เบิกเงินเป็นค่าอาหารสำหรับนักศึกษาจำนวน 44,500 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,700,099.94 บาท (711,096.94+511,086+337,500+870,987+224,930+44,500) ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวจะมากกว่าจำนวนเงินรายรับเป็นเงิน 82,330 บาท (2,700,099.94-2,617,769.94) (น่าจะเกิดจากนางxxxx นำเงินที่เบิกมาไม่ถูกต้องและไม่ได้นำเข้าบัญชีโครงการ ไปใช้ในราชการบางส่วน)

สำหรับจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบใช้ให้แก่ทางราชการในกรณีนี้จึงต้องนำเงินจำนวน 82,330 บาท ไปหักออกจากจำนวนเงินที่ไม่มีหลักฐานการใช้จ่ายให้ตรวจสอบจำนวน 870,987 บาท ดังนั้น คงเหลือจำนวนเงินที่ต้องรับผิดชอบเป็นเงิน 788,657 บาท (870,987-82,330) โดยมีผู้ต้องรับผิดชอบนี้

(1) นางxxxx ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการดำเนินการโครงการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลตรวจสอบบัญชีรับจ่ายของกลุ่มสมาชิก เก็บหลักฐานการจ่าย และรวบรวมรายงานผลดำเนินงานของโครงการเสนอต่อคณะกรรมการ ในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อนางxxxxไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ และไม่มีพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุนหักล้างการใช้จ่ายเงิน พฤติการณ์ถือได้ว่านางxxxx อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องรับผิดชอบใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการเต็มจำนวน 788,657 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

(2) นายxxxx ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการมีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินกิจกรรมการจัดทำโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ควบคุมดูแลการรับจ่ายเงินกองทุนหมุนเวียน เพื่อให้จัดทำกิจกรรม อนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างตามมติกรรมการแต่ละกลุ่มกิจกรรมเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการดำเนินโครงการมีการจ่ายเงิน แต่ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ แสดงให้เห็นว่าในการปฏิบัติหน้าที่นายxxxx ไม่ได้ใช้ความระมัดระวัง

ในการควบคุมดูแลการรับจ่ายเงินและการปฏิบัติหน้าที่ของนางxxxx อย่างใกล้ชิด พุทธิการณ์ ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแก่กรณีแล้ว จึงให้รับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ 60 ของเงินจำนวน 788,657 บาท คิดเป็นเงิน 473,194.2 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

(3) นายxxxx ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการดำเนินโครงการมีการเบิกจ่ายเงินแต่ไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ แสดงให้เห็นว่านายxxxx มิได้ใช้ความระมัดระวังปล่อยปละละเลยขาดการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด แต่เนื่องจากนายxxxx ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการอำนวยการมิได้มีหน้าที่โดยตรงในการอนุมัติจ่ายเงิน พุทธิการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ยังไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

สรุปจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่ 1 และกรณีที่ 2 ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

(1) นางxxxx รับผิดชอบเป็นเงิน 1,126,157 บาท (337,500+788,657)

(2) นายxxxx รับผิดชอบเป็นเงิน 675,694.20 บาท (202,500+473,194.20)

(3) นายxxxx รับผิดชอบเป็นเงิน 135,000 บาท

อนึ่ง หากกรมxxxxได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากนางxxxx เมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินที่นายxxxx และนายxxxx ได้ชดใช้ไว้เกินจำนวนความเสียหาย ให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินให้แก่นายxxxx และนายxxxx ตามสัดส่วนแห่งความรับผิดและที่ได้ชำระไว้ของแต่ละคนต่อไป

3) ประเด็นนายxxxx ลูกจ้างชั่วคราว ได้เบิกเงินเป็นค่าอาหารสำหรับนักศึกษาจำนวน 14 คน ที่อยู่ดูแลโครงการ ในระหว่างปิดภาคการศึกษา 2539 วันละ 50 บาท จำนวน 65 วัน เป็นเงิน 44,500 บาท ซึ่งนายxxxx ได้จ่ายเป็นค่าอาหารจำนวน 18,950 บาท จ่ายค่าอุปกรณ์ประกอบอาหารและไปเที่ยวระอำจำนวน 6,474 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 25,424 บาท (18,950+6,474) ส่วนที่เหลือจำนวน 19,076 บาท (44,500-25,424) นายxxxx ไม่สามารถชี้แจงได้นำไปใช้จ่ายอะไร จึงให้นายxxxx คืนเงินให้แก่ทางราชการเต็มจำนวน 19,076 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

4) ประเด็นเงินทดรองจ่ายค้างชำระ 17 รายการ จำนวน 224,930 บาท เนื่องจากเป็นเงินทดรองค้างจ่ายซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการส่งหลักฐานการให้จ่ายเงินประกอบในภายหลัง ในขั้นนี้ให้กรมxxxx ตรวจสอบว่ามีบุคคลยืมเงินจำนวนดังกล่าวไปจริงหรือไม่ และได้คืนเงินครบถ้วนแล้วหรือไม่ หากยังไม่ครบถ้วนให้ดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดชอบต่อไป

.....ประธาน

.....กรรมการ

.....กรรมการและเลขานุการ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

- เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดว่า
 1. นายxxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท
 2. นายxxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท
 3. นายxxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท
- เห็นว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**ตัวอย่างการทำสำนวนการสอบสวน
ประเภทไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ**

ประเภทสำนวน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

เรื่อง การก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังและคอนกรีตเสริมเหล็กค้ำแนวราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง
วันเวลาเกิดเหตุ วันที่ 15 มิถุนายน 2547

สถานที่เกิดเหตุ บ้านxxxx ตำบลxxxx อำเภอเมืองxxxx จังหวัดxxxx

เจ้าสังกัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด วันที่ 27 ธันวาคม 2548

สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

(1) ผู้กระทำความเสียหาย

1. นายxxxx
2. นายxxxx
3. นายxxxx

(2) ความเสียหาย 59,689.68 บาท

(3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน -

(4) ความเห็นพนักงานสอบสวน -

(5) คำสั่งพนักงานอัยการ -

ข้อเท็จจริงได้ความโดยสรุปว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ xxxx จังหวัดxxxx ได้ตรวจสอบสัญญาจ้างก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังและถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ 1 บ้านxxxx ถึงหมู่ 9 บ้านxxxx ตำบลxxxx อำเภอเมืองxxxx จังหวัดxxxx ตามสัญญาจ้างเลขที่ 2/2547 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2547 ของกรมxxxx พบว่า คณะกรรมการกำหนดราคากลางได้จัดทำประมาณการราคากลางสูงกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน 59,689.68 บาท

ตามรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่xxxx จังหวัดxxxx ได้ตรวจสอบสัญญาจ้างเลขที่ 2/2547 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2547 ของกรมxxxx งานก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพัง ขนาดกว้าง 4.50 เมตร ยาว 500 เมตร และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง 4 เมตร ยาว 300 เมตร หนา 0.15 เมตร มูลค่างานตามสัญญา 2,545,000 บาท แล้วพบว่ามีการจัดทำประมาณราคากลางสูงกว่าที่ควรจะเป็นโดยเฉพาะการคำนวณราคากลางของงานเหล็กเสริม มีความคลาดเคลื่อนจากรายการน้ำหนักเหล็กและค่าแรงผูกเหล็กโดยผู้ประมาณการใช้อัตราค่าแรงการผูกเหล็ก อัตรา 7.17 บาท/กิโลกรัม โดยคิดจากอัตราร้อยละ 35 ของราคาเหล็ก 6 มม. ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าที่สำนักมาตรฐานงบประมาณ สำนักงบประมาณกำหนดไว้ว่า ค่าแรงงานในการตัด ตัด และผูกเหล็กเส้นกลม ผิวเรียบ และผิวข้อซ้อย คิดอัตรา 2,638 บาท/ตัน หรือ 2.638 บาท/กิโลกรัม ราคากลางของคณะกรรมการกำหนดราคากลาง จึงเท่ากับ 2,555,319.06 บาท ขณะที่ราคากลางที่ควรจะเป็นอยู่ที่จำนวน 2,485,310.32 บาท จึงทำให้ราคากลาง สูงกว่าความเป็นจริง 70,008.74 บาท เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับมูลค่างานตามสัญญาจำนวน 2,545,000 บาท ทางราชการจึงได้รับความเสียหายเนื่องจากการใช้ราคากลางที่สูงไปในการประกวดราคาเป็นเงิน 59,689.68 บาท $(2,545,000 - 2,485,310.32 = 59,689.68)$

2. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำดังนี้

2.1 นายxxxx ตำแหน่งxxxx ในฐานะประธานคณะกรรมการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังและคอนกรีตเสริมเหล็ก ตามคำสั่งจังหวัดxxxx ที่ 1016/2547 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2547 ให้ถ้อยคำว่า ตนเป็นกรรมการกำหนดราคากลางตามโครงการดังกล่าว แต่ไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับงานด้านการประเมินราคา ค่าก่อสร้าง จึงมอบให้นายxxxxx ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลxxxx เป็นผู้คำนวณราคา และตนยินยอมที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหลักเกณฑ์ของทางราชการ

2.2 นายxxxx ตำแหน่งxxxx ในฐานะกรรมการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังและคอนกรีตเสริมเหล็ก ตามคำสั่งจังหวัดxxxx ที่ 1016/2547 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2547 ให้ถ้อยคำว่าตนเป็นกรรมการกำหนดราคากลางตามโครงการดังกล่าว แต่ไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับงานด้านการประเมินราคา ค่าก่อสร้าง และเห็นว่านายxxxx ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธาขององค์การบริหารส่วนตำบลxxxx เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ดำเนินการคำนวณราคา และตนยินยอมที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหลักเกณฑ์ของทางราชการ

2.3 นายxxxx ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลxxxx ในฐานะกรรมการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังและคอนกรีตเสริมเหล็กตามคำสั่งจังหวัดxxxx ที่ 1016/2547 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2547 ให้ถ้อยคำว่าได้ดำเนินการคำนวณและกำหนดราคากลางเป็นไปตามหลักวิชาการและข้อเท็จจริงของราคาวัสดุก่อสร้างพร้อมทั้งแรงงานในขณะนั้น และยินยอมที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหลักเกณฑ์ของทางราชการ

2.4 นางxxxx ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 6 ในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ ให้ถ้อยคำสรุปได้ว่า ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดจ้างประกวดราคางานก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังตนได้ ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545 โดยได้จัดทำบันทึกขออนุมัติจัดจ้างตามบันทึกลงวันที่ 14 มิถุนายน 2547 คณะกรรมการกำหนดราคากลางได้ส่งราคากลางให้ตนเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2547 จำนวน 2,555,000 บาท ตนได้เสนอราคากลางดังกล่าวผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ให้ผู้มีอำนาจลงนามทราบ (นายxxxx ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดxxxx) จากนั้นจึงกำหนดราคากลางลงในประกาศและเอกสารประกวดราคาแล้วเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ให้ผู้มีอำนาจลงนาม คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้พิจารณาให้ หจก. xxxx ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดจำนวน 2,545,000 บาท เป็นผู้รับจ้าง ในการทำสัญญาจ้างตนได้เสนอให้ผู้มีอำนาจลงนามดำเนินการว่าจ้าง หจก. xxxx ตามสัญญาจ้างเลขที่ 2/2547 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2547

2.5 นางxxxx ตำแหน่งxxxx ในฐานะหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุให้ถ้อยคำสรุปได้ว่าตนได้ผ่านงานการดำเนินการจัดจ้างประกวดราคา งานก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังและถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ซึ่งเจ้าหน้าที่พัสดุ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545 โดยนำเรื่องเสนอผ่านตนในฐานะหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ตนได้ผ่านบันทึกขออนุมัติจัดจ้างตามที่เจ้าหน้าที่พัสดุเสนอ และเจ้าหน้าที่พัสดุได้เสนอราคากลางผ่านตนเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2547 จำนวนเงิน 2,555,000 บาท ให้ผู้มีอำนาจลงนามทราบ (นายxxxx ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดxxxx) จากนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจึงได้นำราคากลางที่กำหนดลงในประกาศและเอกสารประกวดราคาเสนอผ่านตนให้ผู้มีอำนาจลงนาม คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้พิจารณาให้ หจก. xxxx ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด จำนวน 2,545,000 บาท เป็นผู้รับจ้าง ในการทำสัญญาจ้าง ตนได้เสนอให้ผู้มีอำนาจลงนามดำเนินการว่าจ้าง หจก. xxxx ตามสัญญาจ้างเลขที่ 2/2547 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2547 ในวงเงินการก่อสร้างจำนวน 2,545,000 บาท

3. ข้อมูลประกอบการพิจารณา

3.1 กฎหมายและระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

3.1.1.....

3.1.2.....

3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2.1.....

3.2.2.....

4. ความเห็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ xxxx จังหวัดxxxx ได้ตรวจสอบสัญญาจ้างก่อสร้างผนังป้องกันตลิ่งพังและถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 1-9 ตำบลxxxx อำเภอxxxx ตามสัญญาจ้างเลขที่ 2/2547 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2547 ของกรมxxxxแล้วพบว่า มีการจัดทำประมาณราคากลางสูงกว่าที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะการคำนวณราคากลางของงานเหล็กเสริม มีความคลาดเคลื่อนจากรายการนำหนักเหล็กและค่าแรงผูกเหล็ก โดยคณะกรรมการกำหนดราคากลางตามคำสั่งจังหวัดxxxx ที่ 1016/2547 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2547 ซึ่งประกอบด้วย นายxxxx ตำแหน่งxxxx นายxxxx ตำแหน่งxxxx และนายxxxx ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลxxxx คำนวณราคากลางโดยใช้อัตราค่าแรงการผูกเหล็กอัตรา 7.17 บาท/กิโลกรัม ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าที่สำนักมาตรฐานงบประมาณ สำนักงบประมาณกำหนดไว้ว่า ค่าแรงงานในการตัด ตัด และผูกเหล็กเส้นกลม ผิวเรียบและผิวข้ออ้อยคิดอัตรา 2,638 บาท/ตัน หรือ 2.638 บาท/กิโลกรัม ราคากลางของคณะกรรมการกำหนดราคากลางจึงเท่ากับ 2,555,319.06 บาท ขณะที่ราคากลางที่ควรจะเป็นอยู่ที่จำนวน 2,485,310.32 บาท ทำให้ราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง 70,008.74 บาท เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับมูลค่างานตามสัญญาจำนวน 2,545,000 บาท ทางราชการจึงได้รับความเสียหาย เนื่องจากการใช้ราคากลางที่สูงไปในการประกวดราคาเป็นเงิน 59,689.68 บาท (2,545,000 - 2,485,310.32) โดยพิจารณาการกระทำและความรับผิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. นายxxxx ตำแหน่งxxxx ในฐานะประธานคณะกรรมการกำหนดราคากลาง นาย xxxx ตำแหน่งxxxx และ นายxxxx ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลxxxx ในฐานะคณะกรรมการกำหนดราคากลาง มีหน้าที่กำหนดราคากลางงานก่อสร้างให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของทางราชการได้คำนวณโดยใช้อัตราค่าแรงการผูกเหล็กไม่ถูกต้อง ทำให้ราคากลางที่กำหนดสูงเกินจริงและทำให้ราคาที่สูงกว่าราคากลางที่ถูกต้อง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน 59,689.68 บาท พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงคณะกรรมการกำหนดราคากลางจึงต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ 75 ของค่าเสียหายจำนวน 59,689.68 บาท คิดเป็นเงิน 44,767.26 บาท โดยให้รับผิดชอบคนละส่วนเท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ 14,922.42 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. นางxxxx เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 6 ในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ และนางxxxx ตำแหน่งxxxx ในฐานะหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เป็นผู้นำเสนอราคากลางที่คณะกรรมการกำหนดราคากลางคำนวณได้เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติให้ใช้ราคากลางดังกล่าวจัดจ้างต่อไป มีหน้าที่ต้องตรวจสอบว่าคณะกรรมการกำหนดราคากลางได้กำหนดราคากลางถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของทางราชการหรือไม่ เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการกำหนดราคากลางคำนวณราคากลางโดยใช้อัตราค่าแรงผูกเหล็ก

ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2544 ไม่ปรากฏว่านางxxxx และนางxxxx ได้ทักท้วงว่าคณะกรรมการกำหนดราคากลางไม่ถูกต้องแต่อย่างใด กลับนำเสนอให้นายxxxx ให้ความเห็นชอบให้ใช้ราคากลางดังกล่าวดำเนินการจัดจ้างต่อไป พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นางxxxx และนางxxxx จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ 15 ของค่าเสียหายจำนวน 59,689.68 บาท คิดเป็นเงิน 8,953.45 บาท โดยให้นางxxxx รับผิดชอบ 1 ส่วน คิดเป็นเงิน 2,984.48 บาท นางxxxx รับผิดชอบ 2 ส่วน คิดเป็นเงิน 5,968.97 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

3. นายxxxx ตำแหน่งxxxx ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาที่พิจารณาให้ความเห็นชอบอนุมัติให้ใช้ราคากลางดังกล่าวจัดจ้างต่อไป มีหน้าที่ต้องตรวจสอบว่าคณะกรรมการกำหนดราคากลางได้กำหนดราคากลางถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของทางราชการหรือไม่ เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการกำหนดราคากลางคำนวณราคากลางโดยใช้อัตราค่าแรงผูกเหล็กไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2544 ไม่ปรากฏว่านายxxxx ได้ทักท้วงว่าคณะกรรมการกำหนดราคากลางไม่ถูกต้องแต่อย่างใด กลับลงนามให้ความเห็นชอบให้ใช้ราคากลางดังกล่าวดำเนินการจัดจ้างต่อไป พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายxxxx จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ 10 ของค่าเสียหายจำนวน 59,689.68 บาท คิดเป็นเงิน 5,968.96 บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

.....ประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการและเลขานุการ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

- เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดว่า

1. นายxxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท
2. นายxxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท
3. นายxxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท

- เห็นว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่างการทำสำนวนการสอบสวน
ประเภทคนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย

ประเภทสำนวน ทรัพย์สินสูญหาย

เรื่อง อุปกรณ์ไฟฟ้าของสำนักงานxxxxสูญหาย

วันเวลาเกิดเหตุ ระหว่างวันที่ 9 มีนาคม 2548 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2548

สถานที่เกิดเหตุ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัดxxxx

เจ้าสังกัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด คำสั่งที่...../.....

ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2548

สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

(1) ผู้กระทำความเสียหาย

1. นายxxxx กับพวกรวม 5 คน (บุคคลภายนอก)
2. นายxxxx (บุคคลภายนอก)
3. นายxxxx (บุคคลภายนอก)

(2) ความเสียหาย 5,648,700 บาท

(3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน วันที่ 18 มิถุนายน 2548

(4) ความเห็นพนักงานสอบสวน เห็นควรตั้งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้

(5) คำสั่งพนักงานอัยการ สั่งฟ้อง

ข้อเท็จจริงได้ความสรุปว่า ระหว่างวันที่ 9 มีนาคม 2548 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2548 อุปกรณ์ประเภทสายไฟฟ้าของอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ถูกคนร้ายโจรกรรม ค่าเสียหาย คิดเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 5,648,700 บาท

ตามรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

1. ข้อเท็จจริง

1.1 สำนักงานxxxx ได้รับงบประมาณจากโครงการเงินกู้เพื่อดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อำเภอxxxx จังหวัดxxxx โดยห้างหุ้นส่วนจำกัดxxxxเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ดำเนินงาน

การปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตามโครงการดังกล่าวมีขอบเขตดำเนินการในบริเวณบึงxxxx โดยเฉพาะระบบการติดตั้งไฟส่องสว่างภายในบริเวณที่โจรกรรมได้รับความเสียหายเป็นจำนวนเงิน 5,648,700 บาท นั้น อยู่ในบริเวณบึงxxxx ช่วงตั้งแต่ฝั่งตรงข้าม (ถนน) หน้าวัดxxxx ตลอดแนวทางจนถึงถนนหน้าองค์การโทรศัพท์ ซึ่งบริเวณที่เกิดเหตุและทรัพย์สินที่เสียหายเป็นถนนทางเดินด้านทิศตะวันออกของวัดxxxxระยะทาง 680 เมตร งานตามโครงการปรับปรุงฯ บริเวณนี้ มีการติดตั้งเสาไฟแรงสูงติดตั้งเสาไฟ และการเดินระบบการวางสายไฟ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ ระบบไฟฟ้าแรงสูง ระบบไฟฟ้าแรงต่ำ และวงจรไฟฟ้าย่อยเพื่อจ่ายให้เสาไฟส่องสว่าง ส่วนที่เกิดความเสียหาย คือ ระบบวงจรไฟฟ้าย่อย ซึ่งมีการวางท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดิน (ท่อ E tube) ในระดับความลึกประมาณ 25 เซนติเมตร (ไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร) ความเสียหายประมาณ 60 % ของระบบวงจรย่อย ซึ่งมีการวางท่อร้อยเสาไฟแต่ละระบบวางแยกจากกัน จึงน่าสังเกตว่าคนร้ายข่มขู่จี้กหรือคั่นเคยกับการวางระบบไฟฟ้าใต้ดินเป็นอย่างดี

ในการตรวจการจ้างงานระบบไฟฟ้าผู้รับจ้างได้ใช้กระแสไฟฟ้าชั่วคราวของแคมป์งานที่ผู้รับจ้างใช้อยู่ซึ่งใช้มิเตอร์ขนาด 15 แอมป์ เพื่อเปิดให้คณะกรรมการตรวจการจ้างดูว่าระบบไฟฟ้าสามารถทำงานได้ เมื่อการตรวจการจ้างสิ้นสุดลงทางผู้รับจ้างได้งดจ่ายกระแสไฟฟ้าและขนย้ายสิ่งของออกจากพื้นที่ บึงxxxx เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2548 ต่อมาวันที่ 29 มีนาคม 2548 นายxxxx ผู้ควบคุมงานได้ออกตรวจงานบริเวณบึงxxxx และพบว่ามีการทำลายและโจรกรรมทรัพย์สิน ซึ่งลักษณะวิธีคนร้ายใช้ในการปฏิบัติการครั้งนี้ คนร้ายได้ติดท่อและสายไฟในท่อออกเป็นช่วงๆ ตามระยะของเสาไฟฟ้า แล้วรูดดึงสายไฟ ออกไป ซึ่งประกอบด้วย สายดินขนาด 6 sq.ml สายไฟขนาด 25 sq.ml และสายไฟขนาด 16 sq.ml และเป็นที่น่าสังเกตอีกว่าคนร้ายทราบหากโจรกรรมในช่วงนี้ จะมีความปลอดภัยไม่ถูกไฟฟ้าช็อต เนื่องจากยังไม่มีกรงจำหน่ายกระแสไฟฟ้าเข้าสู่ระบบหรือที่เรียกว่าการขยายเขตไฟฟ้า

1.2 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2548 หน่วยงานได้ทำการตรวจสอบพบว่ามีทรัพย์สินของทางราชการที่สูญหายและเสียหาย รวม 7 รายการ ดังนี้

1.2.1 รายการทรัพย์สินที่สูญหาย

- 1) อุปกรณ์ฝาปิดหัวเสา และคานเสาไฟฟ้า จำนวน 21 ชุด (จำนวน 4 ชั้น/ชุด)
มูลค่า 12,600 บาท
 - 2) สายไฟฟ้าขนาด 1c-6sq.mm. ความยาวประมาณ 2,300 เมตร
มูลค่า 126,800 บาท
 - 3) สายไฟฟ้าขนาด 2c-25sq.mm. ความยาวประมาณ 12,000 เมตร
มูลค่า 2,064,000 บาท
 - 4) สายไฟฟ้าขนาด 4c-150sq.mm. ความยาวประมาณ 2,350 เมตร
มูลค่า 3,102,000 บาท
- รวมมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายประมาณ 5,305,000 บาท

1.2.2 รายการทรัพย์สินที่เสียหาย

- 1) ท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดิน Dia.4" EFLEX ความยาวประมาณ 250 เมตร
มูลค่า 68,500 บาท
 - 2) ท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดิน Dia.3" EFLEX ความยาวประมาณ 500 เมตร
มูลค่า 102,000 บาท
 - 3) ท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดิน Dia.2" EFLEX ความยาวประมาณ 1,200 เมตร
มูลค่า 68,500 บาท
- รวมมูลค่าทรัพย์สินที่เสียหายประมาณ 343,300 บาท

1.3 บริเวณที่เกิดเหตุคนร้ายโจรกรรมสายไฟใต้ดินนั้นในเวลากลางคืนจะเงียบ เปลี่ยว และมีดีมีแสงไฟส่องสว่างอยู่ที่ด้านหัวถนนแต่ละด้านเพียง 2 แห่งเท่านั้น ระบบไฟฟ้าใต้ดินที่ดำเนินการตามโครงการที่ผ่านมาไม่สามารถติดดวงไฟหรือแม้แต่โคมไฟได้เพราะจะถูกทำลายให้เสียหายอยู่เสมอการป้องกันความเสียหายที่ผ่านมาจะใช้วิธีถอดดวงไฟโคมไฟไปเก็บไว้เวลาที่ใช้งานจึงจะนำมาติดตั้งพื้นที่บึงxxxx ภายหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์แล้วเส้นทางส่วนใหญ่จะปิดกั้นเฉพาะรถที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น เพื่อให้เข้ากับทัศนียภาพการเดินทางชมสถานที่และสวนสาธารณะตามแผนแม่บท สายไฟที่หายไปมีน้ำหนักปริมาณมาก ต้องขนถ่ายด้วยพาหนะล้อเลื่อนเพื่อทุ่นแรงงาน การติดสายไฟให้ขาดเป็นช่วงๆ เพื่อสะดวกในการขนย้าย โดยสามารถนำพาหนะไปรอตามจุดที่นัดหมายได้

ปิดกั้นเฉพาะรถที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น ส่วนรถเก๋ง รถกระบะ รถจักรยานยนต์ และรถสามล้อเครื่อง สามารถเข้าออกได้หลายเส้นทาง มีการปิดกั้นเฉพาะรถบัส รถหกล้อ เพื่อป้องกันการเสียหายกับสถานที่และพื้นที่บริเวณบึงxxxx ให้มีทัศนียภาพสวยงาม แต่เนื่องจากมีพื้นที่ประมาณ 200 ไร่เศษ และยังเป็นพื้นที่เปิด ซึ่งยังไม่มีแสงสว่างเพียงพอเติมพื้นที่ ประกอบกับมียามรักษาการณ์เฉพาะบางจุด นอกจากนี้สายไฟฟ้าใต้ดินที่ฝังอยู่ในดิน ถ้าหากไม่สังเกตก็จะมีลักษณะปกติ ไม่เหมือนสายไฟฟ้าเสาพาดสายจะดูแล่ง่าย และเนื่องจากในพื้นที่บริเวณกว้างประกอบด้วยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่น้อยทำให้ยากแก่การสังเกตเห็นความเคลื่อนไหวขณะคนร้ายทำการลักทรัพย์ได้ในเวลากลางคืน

2.3 นางสาวxxxx ให้ถ้อยคำว่าเป็นแบบที่ใช้ในการดำเนินการทั้งหมด ตามโครงการนี้ ได้ว่าจ้างบริษัท xxxx เป็นผู้ออกแบบ จากการเปิดซองประกวดราคาปรากฏว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด xxxx เป็นผู้ได้รับการคัดเลือก ให้เป็นผู้ดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดxxxx ลงนามในสัญญาจ้างเลขที่ 7/2547 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2547 และสิ้นสุดสัญญาวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2548

บึงxxxx เป็นพื้นที่ดำเนินการนั้น เดิมเป็นพื้นที่ในความดูแลรับผิดชอบของเทศบาลxxxx ต่อมาเมื่อกรมxxxx จะดำเนินการพัฒนาสถานที่และพิจารณาเห็นว่า บึงxxxx ซึ่งมีสภาพเป็นทั้งสวนสาธารณะที่เทศบาลดูแลอยู่ และเป็นทั้งสถานที่สำคัญที่กรมxxxxต้องเป็นผู้รับผิดชอบดูแลตั้งอยู่ จึงได้ทำหนังสือขอพื้นที่จากเทศบาลปรับปรุงตามเกณฑ์ที่กรมxxxxกำหนด ซึ่งเทศบาลได้ให้ความร่วมมือยินยอมให้นำพื้นที่ มาพัฒนาตามแผนงานโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา การปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการตามโครงการเงินกู้ดังกล่าวมีขอบเขตดำเนินการในบริเวณบึงxxxxโดยเฉพาะระบบการติดตั้งไฟส่องสว่างภายในบริเวณบึงxxxxตั้งแต่ฝั่งตรงข้าม (ถนน) หน้าวัดxxxx ตลอดแนวจนถึงถนนหน้าองค์การโทรศัพท์ฯ

3. ข้อมูลประกอบการพิจารณา

- ตามรายงานการแจ้งผลคดีของสถานีตำรวจภูธรอำเภอxxxxปรากฏว่า พนักงานสอบสวนได้ดำเนินคดีไปแล้วปรากฏรายละเอียด ดังนี้

3.1 คดีอาญาที่ 385/254 คดีนี้พนักงานสอบสวนได้ดำเนินคดีในความผิดฐานลักทรัพย์และได้ทำการสืบสวนสอบสวนตลอดมา แต่การสอบสวนไม่ทราบว่ามีคนร้ายในคดีนี้เป็นใครมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด และนำทรัพย์สินที่ได้ไปทำการจำหน่ายหรือเก็บซุกซ่อนไว้ที่ใด จึงได้สรุปสำนวนการสอบสวนมีความเห็นงดการสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณา และได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการจังหวัดxxxx เพื่อพิจารณาด้วยแล้ว ตามหนังสือ ที่/.....ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2548

3.2 คดีอาญาที่ 785/2548 คดีนี้พนักงานสอบสวนได้ดำเนินคดีกับนายxxxx กับพวกรวม 5 คนในความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานและได้ออกหมายจับผู้ต้องหาทั้ง 5 คนแล้ว แต่ยังไม่สามารถติดตามจับกุมตัวเพื่อนำมาดำเนินคดีได้ จึงได้สรุปสำนวนการสอบสวนมีความเห็นส่งฟ้องผู้ต้องหาทั้ง 5 คน (ผู้ต้องหาหลบหนี) ส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการจังหวัดxxxx ตามหนังสือที่/..... ลงวันที่ 16 กันยายน 2548

3.3 คดีอาญาที่ 981/2548 คดีนี้พนักงานสอบสวนได้ดำเนินคดีกับนายxxxxและนายxxxx ในความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ ได้สรุปสำนวนการสอบสวนมีความเห็นส่งฟ้องผู้ต้องหาทั้ง 2 ส่งสำนวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการจังหวัดxxxx ตามหนังสือที่/..... ลงวันที่ 19 กันยายน 2548 และยังไม่ได้รับแจ้งผลคดีแต่อย่างใด

4. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า สำนักงานxxxx ได้รับงบประมาณจากโครงการเงินกู้ เพื่อดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่บริเวณบึงxxxxโดยระหว่างวันที่ 9 มีนาคม 2548 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2548 มีคนร้ายเข้าไปโจรกรรมทรัพย์สินประเภทอุปกรณ์สายไฟฟ้าใต้ดินในบริเวณดังกล่าวเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย 5,648,700 บาท โดยนางสาวxxxx ตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ และนายxxxx ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงาน ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการและพัฒนาสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในระยะเวลาที่ผ่านมาเหตุการณ์บุคคลภายนอกทำลายทรัพย์สินของทางราชการภายในบริเวณดังกล่าวได้รับความเสียหาย อยู่เสมอ บุคคลทั้งสองก็ทราบว่าได้มีการดำเนินการปรับปรุงสถานที่โดยมีอุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีราคาค่อนข้างสูง ซึ่งระหว่างที่ยังมิได้มีการปล่อยกระแสไฟฟ้า บุคคลทั้งสองจึงควรหามาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัย ทรัพย์สินภายในบริเวณโครงการให้เข้มงวดกว่าปกติ แต่บุคคลทั้งสองหาได้ดำเนินการไม่จนเป็นช่องทางให้คนร้าย อาศัยโอกาสเข้าไปโจรกรรมทรัพย์สินของทางราชการได้โดยง่าย ประกอบกับระยะเวลาที่จะพบทรัพย์สินที่อยู่ใน บริเวณที่ถูกโจรกรรมนั้นก็มีความผ่านมาหลายวัน พฤติกรรมถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ ยังไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นางสาวxxxx และนายxxxx จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้แก่ทางราชการ

.....ประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการและเลขานุการ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

- เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ
- เห็นว่า
 1. นายxxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท
 2. นายxxxxxกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท

.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่างการทำสำนวนการสอบสวน ประเภทอาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้

ประเภทสำนวน เพลิงไหม้

เรื่อง เพลิงไหม้อาคารเรียนของโรงเรียนxxxx

วันเวลาเกิดเหตุ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545 เวลาประมาณ 13.00 น.

สถานที่เกิดเหตุ โรงเรียนxxxx อำเภอxxxx จังหวัดxxxx

เจ้าสังกัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

คำสั่งที่...../..... ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2545

สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

(1) ผู้กระทำความเสียหาย	-
(2) ความเสียหาย	557,120 บาท
(3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน	วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545
(4) ความเห็นของพนักงานสอบสวน	เชื่อว่าเหตุเกิดจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจร
(5) ความเห็นของพนักงานอัยการ	-

ข้อเท็จจริงได้ความโดยสรุปได้ว่า เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545 เวลาประมาณ 13.00 น. ได้เกิดเพลิงไหม้อาคารเรียนแบบ ป.1 ข. ของโรงเรียนxxxx สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดxxxx เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงิน 557,120 บาท

ตามรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

1. เมื่อวันศุกร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2545 นายxxxx อาจารย์สอนดนตรีไทยได้ใช้ห้องที่ 4 และ 5 ซึ่งเป็นห้องที่เอาฝากันห้องออกเป็นห้องโถงใช้สอนดนตรี-นาฏศิลป์ของอาคารที่เกิดเหตุสอนนักเรียนตั้งแต่ 8.30 - 11.30 น. หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนได้ปิดสวิตช์ไฟฟ้า และถอดปลั๊กวิทยุเทปที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนและได้ปิดประตูล็อกกุญแจเรียบร้อย

2. ในวันเกิดเหตุวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545 นายxxxx เป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์เป็นคนแรก ขณะตนได้นั่งปฏิบัติงานที่ห้องคอมพิวเตอร์ ได้เห็นควันไฟพุ่งขึ้นบนหลังคาอาคารเรียนบริเวณช่วงกลาง จึงร้องบอกครูเวรให้ทราบและได้วิ่งไปที่เกิดเหตุ โดยคิดว่าจะสามารถช่วยกันดับเพลิงได้ แต่ปรากฏว่าเพลิงได้ลุกไหม้อย่างรวดเร็วในเวลาเพียง 20 นาทีเศษ ก็ลุกลามทั้งหมดเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมากก็ไม่สามารถดับเพลิงได้ทำได้เพียงฉีดน้ำเลี้ยงอาคารใกล้เคียง ไม่ให้เพลิงลุกลามไปได้เท่านั้น

3. ทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย ดังนี้

3.1 อาคารที่เกิดเพลิงไหม้เป็นอาคารเรียนแบบ ป.1 ข. ชั้นเดียว ใต้ถุนสูงขนาด 8 ห้องเรียน สร้างเมื่อปี พ.ศ.2514 ราคา 280,000 บาท

3.2 กลองยาวราคา 24,000 บาท

3.3 เครื่องดนตรีไทย ราคา 30,020 บาท

3.4 บ้านพักครูแบบกรมสามัญสร้างปี พ.ศ.2522 ราคา 60,000 บาท

3.5 ล้อมแบบ 601/26 ปช.4 ที่นั่ง สร้างปี พ.ศ.2512 ราคา 50,000 บาท

- 3.6 ถังน้ำแบบ ฝ.30 พิเศษ 1 ชุด 5 ถัง สร้างปี พ.ศ.2533 ราคา 59,850 บาท
 - 3.7 ตู้เหล็ก 1 ตู้ ราคา 2,800 บาท
 - 3.8 กลอง 1 คู่ ราคา 3,500 บาท
 - 3.9 เต็นท์ 2 หลัง ราคา 36,000 บาท
 - 3.10 วิทยุเทป ราคา 2,500 บาท
 - 3.11 พัดลมเพดาน ราคา 950 บาท
 - 3.12 ตู้ไม้ 3 หลัง ราคา 7,500 บาท
- รวมเป็นเงิน 557,120 บาท

4. ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ ดังนี้

4.1 นางxxxx ข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 เป็นครูเวรในวันเกิดเหตุให้การว่า ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545 ซึ่งเป็นวันหยุดราชการตนได้มาอยู่เวรตามปกติจนกระทั่งเวลาประมาณ 13.00 น. ตนได้กลิ่นไฟไหม้วัสดุ จึงได้ออกมาดูหน้าห้องสมุด และนายxxxx ได้วิ่งมาบอกว่าไฟไหม้ ตนได้เห็นไฟไหม้บริเวณห้องที่ 4-5 ตรงกลางอาคารก่อน

อาคารหลังดังกล่าวได้มีการต่อกระแสไฟฟ้าใช้ทุกห้อง ส่วนห้องที่ใช้ไฟฟ้าประจำ คือ ห้องดนตรี-นาฏศิลป์ เพียงห้องเดียว ส่วนห้องอื่นได้ปิดล๊อคกุญแจไม่ได้ใช้ในการเรียนการสอนแล้วและคนได้โทรแจ้งสำนักงานดับเพลิงและผู้บังคับบัญชา และได้บอกให้ชาวบ้านแถวนั้นช่วยโทรศัพท์แจ้งสำนักงานดับเพลิงในอำเภอใกล้เคียง และเมื่อเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมาก็ไม่สามารถดับเพลิงได้ ได้แต่เพียงฉีดน้ำเลี้ยงอาคารบริเวณใกล้เคียงไม่ให้เพลิงลุกลามไปเท่านั้น เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 20 นาที เพลิงลุกไหม้หมดทั้งอาคารเรียน

4.2 นางxxxx ข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 มีหน้าที่เป็นครูเวร ในวันเกิดเหตุ ให้การว่า ตนได้มาอยู่เวรตามคำสั่งของโรงเรียนและได้ตรวจดูรอบๆ อาคารเรียนทั้งหมด และเวลาประมาณ 13.00 น. ตนได้กลิ่นเหมือนเพลิงไหม้ จึงได้เดินออกมาดูพร้อมอาจารย์xxxx พบเพลิงไหม้อาคารเรียนตนได้รับวิ่งไปที่เกิดเหตุพร้อมกับเรียกบุคคลที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุให้ช่วยกันดับเพลิง และเมื่อเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมาก็ไม่สามารถดับเพลิงได้ ทำได้แต่เพียงฉีดน้ำเลี้ยงบริเวณใกล้เคียงไม่ให้เพลิงลุกลามจนเวลาผ่านไป 20 นาที เพลิงก็ได้ลุกลามไหม้หมดทั้งหลัง

อาคารหลังดังกล่าวไม่ได้ใช้ในการเรียนการสอนมีเพียงวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เท่านั้นที่ใช้อยู่เป็นประจำ และอาคารนี้ได้มีการต่อกระแสไฟฟ้าทุกห้อง แต่ห้องที่มีการใช้กระแสไฟฟ้าเป็นประจำ คือ ห้องดนตรี และห้องเก็บอุปกรณ์ลูกเสือ ซึ่งห้องเก็บอุปกรณ์ลูกเสือใช้ไฟเป็นครั้งคราวเท่านั้น

4.3 นายxxxx ข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 เป็นผู้ตรวจเวรให้การว่า ตนได้มาตรวจเวรและความสงบเรียบร้อยตั้งแต่เวลา 8.30 - 12.00 น. จึงได้กลับบ้านและได้รับแจ้งว่าเพลิงไหม้จากครูเวรและได้มาที่โรงเรียนแต่เพลิงลุกไหม้รวดเร็วมาก อาคารเรียนหลังที่เกิดเหตุดังกล่าวได้มีการต่อกระแสไฟฟ้าทุกห้องแต่ห้องที่ใช้กระแสไฟก็คือห้องดนตรี-นาฏศิลป์ ส่วนห้องอื่นๆ ไม่ได้ใช้ในการเรียนการสอนจะใส่กุญแจปิดล๊อค

4.4 นายxxxx อาจารย์ผู้สอนดนตรีไทย ให้การว่า ตนเป็นผู้ใช้ห้องที่ 4-5 ฝึกสอนดนตรีไทย โดยในวันศุกร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 ตนได้สอนนักเรียนถึงเวลา 11.30 น. หลังจากสอนเสร็จตนได้ปิดไฟในห้องทั้ง 8 ดวง และถอดปลั๊กวิทยุออกและปิดล๊อคกุญแจส่วนห้องอื่นๆ ไม่ได้ใช้ในการเรียนการสอนจะใส่กุญแจปิดล๊อค

4.5 นายxxxx ตำแหน่งผู้อำนวยการ ให้การว่า ตนทราบข่าวเพลิงไหม้จากครูเวร ขณะนั้นตนประชุมอยู่ที่จังหวัดxxxx อาคารดังกล่าวสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2514 ราคา 280,000 บาท ในวันเกิดเหตุตนได้ออกคำสั่งให้นางxxxx และนางxxxx เป็นผู้อยู่เวรและมีนายxxxx เป็นผู้ตรวจเวร

อาคารที่เกิดเหตุดังกล่าว ได้รับอนุญาตจาก สปจ. ให้จำหน่ายแต่เนื่องจากห้องเรียนไม่เพียงพอ จึงขอการรื้อถอนไว้ก่อนและได้ใช้ห้องเรียนอาคารดังกล่าวเป็นห้องเก็บอุปกรณ์ลูกเสือและห้องสอนดนตรี-นาฏศิลป์ และห้องที่ให้กระแสไฟป่อยที่สุดคือห้องดนตรี-นาฏศิลป์

4.6 นายxxxx ตำแหน่งอาจารย์ ให้การว่า ตนได้นั่งพิมพ์งานอยู่ที่โต๊ะทำงานโดยหันหน้าไปทางอาคารที่เกิดเพลิงไหม้เห็นควันลอยขึ้นมาจากอาคารดังกล่าว จึงรีบไปดูแลได้บอกครูเวร เวลาผ่านไป 20 นาที เพลิงก็ไหม้หมดทั้งอาคารเมื่อเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมาก็ไม่สามารถดับไฟได้ ได้แต่เพียงฉีดน้ำเลี้ยงอาคารที่ใกล้เคียงไม่ให้เพลิงลามไปเท่านั้นอาคารดังกล่าวได้มีการต่อการกระแสไฟทั่วทั้งอาคารโดยห้องที่ใช้ไฟเป็นประจำคือห้องดนตรี-นาฏศิลป์ และตนเห็นว่าเพลิงเกิดจากห้องที่ 4

5. มาตรการในการป้องกันอัคคีภัยทางโรงเรียนxxxx มีดังนี้

- 1) มีการแต่งตั้งเวรยามให้ข้าราชการครูรักษาความปลอดภัย
- 2) เครื่องมือดับเพลิงชนิดถังประจำอาคารแต่ทางโรงเรียนขออนุญาตรื้อถอนอาคารเรียนตามหนังสือที่ ศธ xxxx.xx/xxx ลงวันที่ 2 เมษายน 2540 และทางสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดxxxx อนุญาตให้รื้อถอนตามคำสั่ง นว.ที่ xxx/xxxx แล้วตั้งนั้นอุปกรณ์ถังดับเพลิงถูกย้ายไปยังอาคารหลังอื่นจนหมด
- 3) มีกระบะทรายหน้าอาคารที่เกิดเหตุ 2 แห่ง

6. จากรายงานการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของกองกำกับการวิทยากรเขตxxxx มีความเห็นว่า จากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไม่สามารถลงความเห็นได้ว่า เพลิงไหม้ครั้งนี้เกิดขึ้นจากสาเหตุใด เนื่องจากสภาพของที่เกิดเหตุถูกเพลิงไหม้จนหมด และวัตถุพยานที่เหลือในที่เกิดเหตุน้อยมาก

7. สถานีตำรวจภูธรอำเภอxxxx แจ้งว่า ผลการสืบสวนของพนักงานสอบสวนรับฟังเป็นข้อยุติเชื่อว่า เหตุเกิดจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจร มิได้เป็นผลเกิดจากการกระทำผิดทางอาญาของผู้ใดแต่อย่างใด

8. คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า ครูเวร ครูผู้ตรวจเวรในวันที่เกิดเหตุได้มาปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งตามปกติและได้พยายามช่วยกันจนสุดความสามารถแต่เป็นเหตุสุดวิสัยและน่าเชื่อว่าการเกิดเพลิงไหม้ครั้งนี้มีสาเหตุมาจากไฟฟ้าลัดวงจรภายในอาคารเรียนเกิดการช็อตลูกไหม้ และมีได้เกิดจากการกระทำของบุคคลใดๆ และไม่ได้เกิดจากความประมาทเลินเล่อของครูเวรทั้งสองคนแต่อย่างใด

.....ประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการและเลขานุการ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

- เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ
- เห็นว่า นายxxxx กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ..... คิดเป็นเงิน.....บาท

.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่างการทำสำนวนการสอบสวน ประเภทยานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ

ประเภทสำนวน : อุบัติเหตุ

เรื่อง รถยนต์บรรทุกหมายเลขทะเบียน xx-xxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxx ประสบอุบัติเหตุ เจี่ยวชนกับ
รถยนต์ของบุคคลภายนอก

วันเวลาเกิดเหตุ วันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น.

สถานที่เกิดเหตุ ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 ถนนกรุงเทพ-พัทยา ขาเข้ากรุงเทพฯ ระหว่าง กม. 23-24
ต.หนองมน อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

เจ้าสังกัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

คำสั่งกรมxxxx ที่/.....ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2548

สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

- (1) ผู้กระทำความเสียหาย นายxxxx
- (2) ความเสียหาย 611,316.51 บาท
(รถยนต์ราชการ 327,741 บาท ,บุคคลภายนอก 283,575.51 บาท)
- (3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน -
- (4) ความเห็นพนักงานสอบสวน -
- (5) คำสั่งพนักงานอัยการ -

ข้อเท็จจริงได้ความโดยสรุปว่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น. รถยนต์หมายเลข
ทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxxประสบอุบัติเหตุชนท้ายรถยนต์โดยสารหมายเลขทะเบียน xxxx
กรุงเทพมหานคร และได้ชนต่อกันไปอีก 6 คัน เป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน
327,741 บาท

ตามรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงดังนี้

1. ข้อเท็จจริง

1.1 เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 นายxxxx ได้ขับรถยนต์บรรทุกหมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร
เดินทางออกจากศาลอุทธรณ์ภาค 2 กลับจากการเดินทางไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง พร้อมนายxxxx
และนายxxxx เพื่อกลับสำนักงานจังหวัดนนทบุรี ด้วยความเร็วประมาณ 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เมื่อมาถึง
ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 ถนนกรุงเทพ-พัทยา ขาเข้ากรุงเทพมหานคร ระหว่าง กม. 23-24 ช่วงลงเนินเขา
มีรถยนต์โดยสารประจำทางหมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร จึงอยู่ข้างหน้าทางซ้าย และเปลี่ยนเข้า
ช่องทางขวาและหยุดอย่างกะทันหัน นายxxxx ได้พยายามหยุดรถแต่เบรกแข็ง ทำให้ไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้
เป็นเหตุให้รถยนต์ทางราชการชนท้ายรถยนต์โดยสารประจำทาง และทำให้รถยนต์โดยสารประจำทางเจี่ยวชนท้าย
รถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร และเป็นเหตุให้รถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร
ไปเจี่ยวชนท้ายรถยนต์กระบะหมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร และได้เจี่ยวชนท้ายของรถยนต์

หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร และรถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ได้เสียหลักไป
เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรได้มาตรวจสอบสวนที่เกิดเหตุและแจ้งข้อหา
นายxxxx ขับรถยนต์โดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย และได้ลงบันทึกประจำวันเปรียบเทียบปรับ
เป็นเงิน 400 บาท ตามคดีเปรียบเทียบปรับที่ 038/48 และนายxxxxได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ
เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2548 ชดใช้ค่าเสียหายให้เจ้าของรถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร
เป็นเงิน 9,300 บาท

1.2 เมื่อเวลาประมาณ 17.40 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรได้มาตรวจสอบสวนที่เกิดเหตุและแจ้งข้อหา
นายxxxx ขับรถยนต์โดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย และได้ลงบันทึกประจำวันเปรียบเทียบปรับ
เป็นเงิน 400 บาท ตามคดีเปรียบเทียบปรับที่ 038/48 และนายxxxxได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ
เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2548 ชดใช้ค่าเสียหายให้เจ้าของรถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร
เป็นเงิน 9,300 บาท

1.3 ผู้เสียหายได้ยื่นคำขอต่อกรมxxxxพร้อมดอกเบี้ยของค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวตามอัตราดอกเบี้ย
ผิดนัด (ร้อยละ 7.5 ต่อปี) นับแต่วันที่กระทำละเมิด คือวันที่ 20 เมษายน 2548 จนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน
ดังนี้

1.3.1 รถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ขอให้ชำระค่าสินไหมทดแทนจำนวน
111,706 บาท ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ได้ให้ อุ. ส. ประมาณราคาความเสียหาย
แล้วคิดเป็นเงิน 75,500 บาท รวมค่าลาก 5,000 บาท คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 80,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยผิดนัด
ร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 20 เมษายน 2548 จนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

1.3.2 รถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ขอให้ชำระค่าสินไหมทดแทนจำนวน
9,300 บาท ตามที่นายxxxx ได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความไว้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดชอบทางละเมิด เห็นว่าเนื่องจากเป็นการทำสัญญาโดยไม่ได้รับมอบอำนาจจึงไม่ผูกพันให้กรมxxxx ต้อง
รับผิดชอบตามสัญญาดังกล่าว แต่คงต้องรับผิดชอบในความเสียหายจริง ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ทางละเมิดได้ให้ อุ. ส. ประมาณราคาความเสียหายแล้วคิดเป็นเงินประมาณ 8,200 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ย
ผิดนัดร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 20 เมษายน 2548 จนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

1.3.3 รถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ขอให้ชำระค่าสินไหมทดแทนจำนวน
131,269.51 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 20 เมษายน 2548 จนถึงวันชำระค่าสินไหม
ทดแทน

1.3.4 รถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ขอให้ชำระค่าสินไหมทดแทนจำนวน
31,300 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 20 เมษายน 2548 จนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

1.3.5 ส่วนรถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร และรถยนต์โดยสารหมายเลข
ทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ยังไม่ได้เรียกให้ชำระค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใด

2. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

2.1 นายxxxx พนักงานขับรถยนต์ ให้ถ้อยคำว่า ในวันเกิดเหตุเวลาประมาณ 16.00 น. ตนได้เดินทาง
ออกจากจังหวัดระยองเพื่อเดินทางกลับ จ.นนทบุรี โดยมีนายxxxx และนายxxxx นั่งมาด้วยเมื่อขับรถยนต์ถึง
ทางหลวงพิเศษ หมายเลข 7 ถนนกรุงเทพ-พัทยา ตำบลหนองมน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เวลา 17.30 น.

ช่วงลงเนินเขามีรถยนต์โดยสารประจำทางวิ่งอยู่ข้างหน้าทางซ้ายแล้วเปลี่ยนเข้าช่องขวา คนเห็นมีรถยนต์จอดบนไหล่ทาง คนได้เปลี่ยนไปวิ่งช่องทางขวาตามหลังรถยนต์โดยสารประจำทาง คนขับด้วยความเร็วประมาณ 60 กม./ชม. ระยะห่างจากรถยนต์โดยสารประจำทางประมาณ 50 เมตร ในขณะนั้นตนคิดว่าน่าจะมีอุบัติเหตุข้างหน้าทำให้รถยนต์โดยสารประจำทางได้เบรกรถกะทันหัน คนได้พยายามเบรกรถแต่ไม่สามารถหยุดรถได้เนื่องจากรถบรรทุกหนักและเป็นช่วงลงเนินเขา เป็นเหตุให้ชนท้ายรถโดยสารประจำทาง แล้วรถยนต์ตนได้เบี่ยงซ้ายชนท้ายรถปิคอัพและไปจอดบนไหล่ทาง ตนและเจ้าหน้าที่อีก 2 คนไปทำแผลที่โรงพยาบาลสมเด็จพระราชา หลังจากทำแผลเสร็จแล้ว ตนไปที่สถานีตำรวจทางหลวง ตำรวจทางหลวงได้แจ้งข้อหาตนว่า ตนขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้รถผู้อื่นได้รับความเสียหาย และได้ลงบันทึกประจำวันและเปรียบเทียบปรับเป็นเงิน 400 บาท ส่วนค่าเสียหายให้ตกลงกับคู่กรณีในภายหลัง

2.2 นายxxxx ช่างเย็บและตกแต่งให้ถ้อยคำว่า ตนได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 14 - 20 เมษายน 2548 ตนได้เดินทางกลับวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลา 16.00 น. ตนและนายxxxx ได้นำรถบรรทุกหมายเลขxxxx มีนายxxxx เป็นพนักงานขับรถยนต์ เมื่อรถยนต์วิ่งมาถึงทางหลวงพิเศษ หมายเลข 7 ถนนกรุงเทพ - พัทยา ตำบลหนองมน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เวลา 17.30 น. ช่วงลงเนินเขา มีรถโดยสารประจำทางวิ่งอยู่ทางซ้ายแล้วเปลี่ยนเข้าช่องขวาและหยุดอย่างกะทันหัน นายxxxx ได้พยายามเบรกรถแต่เบรกไม่อยู่รถไปชนท้ายรถโดยสารประจำทาง รถยนต์ยังเบี่ยงเข้าช่องซ้ายไปชนท้ายรถปิคอัพและไปจอดบนไหล่ทาง ตน นายxxxx และนายxxxx ได้ไปทำแผลที่โรงพยาบาลสมเด็จพระราชา ศรีราชา ตนทั้ง 3 คนได้กลับไปสถานีตำรวจทางหลวง

2.3 นายxxxx คนงานระดับ 1 ได้ให้ถ้อยคำว่า ตนทำงานที่กรมxxxx มาประมาณ 10 ปี รู้จักกับนายxxxx ดีเนื่องจากทำงานด้วยกัน โดยปกติตนจะนั่งรถไปกับนายxxxx ในวันที่เกิดเหตุตนได้นำรถยนต์ราชการ หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร มาพร้อมกับนายxxxx และนายxxxx โดยเดินทางออกจากจังหวัดระยอง ประมาณ 16.00 น. ขณะเกิดเหตุตนกำลังหันหลังไปหยิบโทรศัพท์จึงไม่เห็นเหตุการณ์ เห็นแต่เพียงเมื่อชนท้ายรถยนต์โดยสารประจำทางแล้ว และได้ไกลไปชนรถยนต์ทางช่องทางเดินรถด้านซ้ายอีก 2 คัน หลังจากนั้นตนก็หมดสติ ไม่ได้เห็นเหตุการณ์ใดๆอีก

3. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด พิจารณาแล้วเห็นว่า

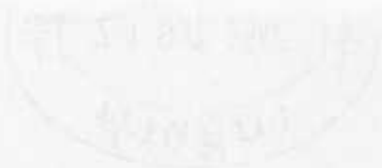
กรณีให้รับผิดชอบ ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า ปรากฏว่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น. นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถบรรทุกหมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxx กลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง นายxxxx ได้ขับรถด้วยความเร็วประมาณ 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยบรรทุกของหนักเต็มรถและได้เปลี่ยน ช่องทางวิ่งตามหลังรถโดยสารประจำทางขณะลงเนินเขา นายxxxx ควรจะต้องใช้ความระมัดระวังมากกว่าปกติ โดยเว้นระยะห่างจากรถคันหน้าพอสมควร และชะลอรถพร้อมที่จะหยุดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน การที่นายxxxx ไม่สามารถหยุดรถได้ทันทำให้ชนท้ายรถโดยสารประจำทางอย่างแรงจนชนรถที่จอดอยู่ข้างหน้าต่อๆ กันไปอีก 4 คัน และรถคันที่นายxxxx ขับได้เสียการควบคุมเนื่องจากเพลานักพุ่งไปชนรถในช่องทางวิ่งด้านซ้ายอีกด้วย รวมทั้งสิ้น 6 คัน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รถของราชการและของบุคคลภายนอกรวม 7 คัน ประกอบกับ ตามบันทึกรายงานประจำวันของสถานีตำรวจทางหลวง นายxxxx ได้ให้การรับสารภาพว่า ขับโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหายและมีผู้ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ กับได้ให้พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับด้วยแล้ว การกระทำของนายxxxx จึงเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และ

นายxxxx อาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้เพียงพอไม่ แต่มิได้มีลักษณะของการกระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ หรือหากความระมัดระวังเล็กน้อยยังคงได้คาดเห็นว่าอาจเกิดความเสียหายขึ้นเช่นนั้นอันจะถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีนี้ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามมาตรา 5 มาตรา 8 วรรคแรก และมาตรา 10 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นายxxxx จึงไม่ต้องรับผิด ในความเสียหายของรถยนต์ราชการ หมายเลขทะเบียน xxxxกรุงเทพมหานคร และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกจากเหตุละเมิดดังกล่าว

กรณีไม่ต้องรับผิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น. นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุกหมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ของกรม xxxx กลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง เมื่อเดินทางถึงทางหลวงพิเศษ หมายเลข 7 ถนนกรุงเทพ - พัทยา ระหว่างกิโลเมตร ที่ 23 - 24 ช่วงลงเนินเขา รถยนต์โดยสารประจำทาง หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิ่งอยู่ด้านหน้าทางซ้ายของรถยนต์ราชการได้เปลี่ยนช่องทางมาทางขวาและหยุดรถยนต์อย่างกะทันหัน นายxxxx อ้างว่าได้พยายามเบรกหยุดรถแต่เบรกแข็งไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้ทัน รถยนต์ของทางราชการจึงเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์โดยสารประจำทางคันดังกล่าวทำให้รถยนต์โดยสารประจำทางพุ่งไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ต่อกันไป ในขณะเดียวกันรถยนต์ของทางราชการได้เสียหลักไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ตู้ทำให้รถยนต์ตู้พุ่งไปชนท้ายรถยนต์กระบะอีกทอดหนึ่งเป็นเหตุให้บุคคลภายนอกผู้โดยสารมาที่รถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ได้รับความเจ็บจำนวน 3 คน รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน 327,741 บาท และรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายรวม 6 คัน เมื่อพิจารณาถึงสภาพความเสียหายทั้งของรถยนต์ราชการและบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินค่าซ่อมแซมจำนวนค่อนข้างสูงประกอบกับตามรายละเอียดการซ่อมแซมรถยนต์ของทางราชการหลังเกิดเหตุไม่ปรากฏว่ามีรายการซ่อมแซมระบบเบรกแต่อย่างใด จึงเชื่อได้ว่านายxxxx ขับรถยนต์มาด้วยความเร็วสูงซึ่งนายxxxx ในฐานะมีอาชีพเป็นพนักงานขับรถยนต์ควรใช้ความระมัดระวังโดยเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าพอสมควรและพร้อมที่จะหยุดรถยนต์ได้ แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอไม่ จึงไม่สามารถหยุดรถได้ทันเมื่อจำเป็นต้องหยุด พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายxxxx จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีนี้ผู้ขับรถยนต์โดยสารประจำทางก็มีส่วนประมาทด้วยเช่นกัน จึงให้นาย xxxx รับผิดชอบใช้ในอัตรา ร้อยละ 50 ของค่าเสียหายจำนวน 327,741 บาท คิดเป็นเงิน 163,870.50 บาท และหากกรมxxxx ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอก ก็ให้นายxxxx รับผิดชอบใช้ในอัตราเดียวกัน ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

.....ประธาน
กรรมการ
กรรมการและเลขานุการ
 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

Πρωτόκολλο

พระราชบัญญัติ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

- มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”
- มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใดๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน
- มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือ พระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำ ในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบหรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณานุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยค้ำเงินถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

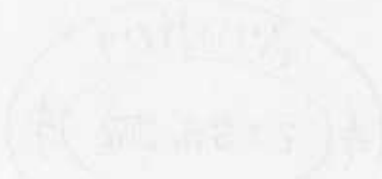
มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือการที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้นหาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีภาระฟ้องได้เบียดจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตนเอง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคล และการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใดๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจ กระทำเพื่อการเฉพาะตัวหรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบียดต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”.

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒, ๑๓๕๘๓ (บคร)/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๙

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๙

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

- (๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐
 (๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๙๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐
 (๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๔ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑
 (๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกส่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

“ผู้แต่งตั้ง” หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา และมีผู้ใช้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือกำกับดูแล หรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำ ละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยาน ผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็น แนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและ ได้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวน หรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัด และต้องมีพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือหน่วยงานของรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่ เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณี ที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจาก วันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวง การคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร และ แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวง การคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและ แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบ ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแล หรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการ ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้ง ดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอาญาให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

ข้อ ๑๙ การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้ พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความ ฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมกันวินิจฉัย สั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตาม ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในขั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทน กระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกัน กับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย และใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำ สัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในกรณีที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรี หรือ กรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด หรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๔ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้น และดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐ ที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่ จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

ที่ กค 0530.8/ว 75

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10400

22 มิถุนายน 2544

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี เลขาธิการ อธิการบดี ผู้อำนวยการ

เนื่องจากปัจจุบันยังมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งมิได้รับดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตายให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามนโยบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 24 ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตายให้รับดำเนินการตามระเบียบโดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก.....” ทำให้หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ทันภายในอายุความมรดก และเป็นเหตุให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบทำให้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความขึ้นมาอีก

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีดังกล่าว จึงขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนี้

1. ในการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบหรืออาจต้องรับผิดชอบทางละเมิดตาย ให้คณะกรรมการสอบสวนรับดำเนินการสอบสวน และรายงานผลการพิจารณาให้ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งให้รวบรวมสำนวนการสอบสวนทั้งหมดส่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอย่างช้าภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวถึงแก่ความตาย

2. สำหรับการส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ระบุคำว่า “กรณีเจ้าหน้าที่ตาย” ด้วยตัวอักษรสีแดงที่เห็นได้อย่างชัดเจนไว้ที่บนด้านขวาของหนังสือด้วย

อนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตายและหน่วยงานของรัฐไม่อาจใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนั้นชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ทันภายในอายุความมรดกเนื่องจากการปฏิบัติงานล่าช้าของเจ้าหน้าที่ ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายและได้รับความเสียหายเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดต่อไปเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับดูแล ถือเป็น
หลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์
(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมายและระเบียบ

สำนักกฎหมายและระเบียบ 8

โทร. 0 2271 1217

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0518.1/ว.97

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กท 10400

26 กันยายน 2545

เรื่อง วิธีปฏิบัติทางการเงินกรณีปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0518.1/ว 85 ลงวันที่ 9 กันยายน 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินจากคลังประเภทต่างๆ สำหรับกรณีปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม

ตามหนังสือที่อ้างถึงกระทรวงการคลังได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินจากคลังประเภทต่างๆ และวิธีปฏิบัติทางการเงินอื่น เพื่อรองรับการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ตามร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. นั้น

กระทรวงการคลัง ขอเรียนว่า เนื่องจากบัดนี้แนวทางในการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงเห็นสมควรปรับปรุงวิธีปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินจากคลังประเภทต่างๆ และวิธีปฏิบัติทางการเงินอื่นเพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อเป็นการรองรับการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรยกเลิกหนังสือที่อ้างถึงและให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินจากคลังประเภทต่างๆ สำหรับกรณีปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์

(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมายและระเบียบ

ส่วนกฎหมายและระเบียบ 1

โทร. 0-2273-9549

11. วัตถุประสงค์เกี่ยวกับความรับผิดชอบและทางแพ่งของส่วนราชการ

1. งานตรวจสอบสำนวน

1.1 กรณีเกิดความเสียหายแก่ส่วนราชการ และเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่แต่ยังมีได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ให้ส่วนราชการที่รับโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิและภาระผูกพัน เป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ หรือหากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยส่วนราชการเดิมแล้ว ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งดำเนินการสอบสวนต่อไปให้แล้วเสร็จ และส่งผลการสอบสวนให้ส่วนราชการที่รับโอนฯ ดำเนินการวินิจฉัยสั่งการแล้วส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

1.2 กรณีส่วนราชการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้ว แต่กระทรวงการคลังยังมีได้แจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการทราบ หากการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มีผลใช้บังคับตามกฎหมายแล้ว ให้ส่วนราชการเดิมที่ได้รับความเสียหายจัดทำรายละเอียดว่าสำนวนการสอบสวนดังกล่าวได้โอนไปดำเนินการอยู่ในส่วนราชการใด แล้วแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบภายในวันที่ 30 กันยายน 2545 และเมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว จะได้แจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่รับโอนสำนวนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

2. งานคดี การดำเนินคดีในศาลยุติธรรมและศาลปกครอง ให้ส่วนราชการที่รับโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิและภาระผูกพัน ดำเนินการตามกระบวนการในชั้นศาล เพื่อให้คดีถึงที่สุดโดยเร็ว

3. การผ่อนชำระหนี้และการติดตามสืบหาหลักทรัพย์ ให้ส่วนราชการที่รับโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิและภาระผูกพัน ดำเนินการเร่งรัดการผ่อนชำระหนี้ และติดตามสืบหาหลักทรัพย์ของผู้ต้องรับผิดชอบหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

แนวทางการชดใช้หนี้ผูกพันตามสัญญาลาศึกษาของข้าราชการจากการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ข้าราชการที่อยู่ระหว่างรับราชการชดใช้ตามสัญญาเงินทุน ลาศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ซึ่งมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนไปอยู่ส่วนราชการอื่นหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ตามนโยบายปฏิรูประบบราชการ สามารถนับระยะเวลาปฏิบัติราชการ ณ หน่วยงานใหม่เป็นระยะเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ได้ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

1.1 กรณีเป็นการโอนจากส่วนราชการหนึ่งไปยังส่วนราชการอีกแห่งหนึ่ง และส่วนราชการเดิม ในฐานะคู่สัญญายินยอมให้นับระยะเวลาปฏิบัติราชการ ณ ส่วนราชการใหม่เป็นเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาได้

1.2 กรณีเป็นการโอนจากส่วนราชการไปยังหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการเดิมในฐานะคู่สัญญายินยอมให้นับระยะเวลาปฏิบัติราชการ ณ ส่วนราชการใหม่เป็นเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาได้

1.3 กรณีเป็นการโอนจากส่วนราชการไปเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการเดิมในฐานะคู่สัญญายินยอมให้นับระยะเวลาปฏิบัติราชการ ณ ส่วนราชการใหม่เป็นเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาได้

2. สำหรับสัญญาที่ข้าราชการทำผูกพันไว้กับส่วนราชการเดิม เพื่อให้สัญญามีผลผูกพันและสอดคล้องกับการโอนสิทธิและหน้าที่ไปหน่วยงานของรัฐแห่งใหม่ หากมีกรณีการปฏิบัติผิดสัญญาในขณะที่ไปอยู่หน่วยงานใหม่ ให้แก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยเปลี่ยนให้หน่วยงานใหม่เป็นผู้รับสัญญา หรือทำสัญญาแนบท้ายเพิ่มเติมโดยระบุให้หน่วยงานของรัฐแห่งใหม่สามารถฟ้องร้องดำเนินคดี กรณีที่มีการปฏิบัติผิดสัญญาได้ และเพื่อให้สัญญาที่จะจัดทำเพิ่มเติมขึ้นใหม่ดังกล่าวรอบคอบและมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ขอให้ส่วนราชการที่ต้องถูกปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกหาวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด

3. กรณีส่วนราชการที่ต้องถูกปรับเปลี่ยน หรือยุบเลิกมีข้าราชการที่ปฏิบัติผิดสัญญาและอยู่ในระหว่างเรียกชดใช้หรืออยู่ในระหว่างผ่อนชำระ ให้ส่วนราชการดังกล่าวแจ้งให้หน่วยงานใหม่ที่รับโอนข้าราชการดังกล่าวทราบถึงภาระผูกพันดังกล่าว และในกรณีที่สามารถกระทำได้ให้โอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาดังกล่าวไปยังหน่วยงานใหม่เพื่อติดตามเรียกชดใช้เงินต่อจากหน่วยงานเดิมต่อไป กรณีโอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาดังกล่าว ขอให้หาหรือแนวทางปฏิบัติไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเช่นกัน

ที่ กค 0406.3/ว 115

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

18 ตุลาคม 2545

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 27 และข้อ 28 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาผ่อนผันกรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้และขอผ่อนชำระโดยให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและกรณีเป็นเรื่องการประนีประนอมยอมความจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร รวมทั้งเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ตามประกาศที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไปเล่ม 119 ตอนพิเศษ 90 ง วันที่ 27 กันยายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สมหมาย ภาษี

(นายสมหมาย ภาษี)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 1

โทร. 0 2271 3135

110

งานด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรและเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 27 และข้อ 28 กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ” หมายความว่า จำนวนเงินที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

“พ้นจากราชการ” หมายความว่า การออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

ข้อ 2 การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ต้องมีเงื่อนไขที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

ข้อ 3 เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดเสนอขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

(3.1) ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย และทรัพย์สินทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรือหน่วยงานของข้อมูล แล้วแต่กรณีเพื่อประกอบการพิจารณา

(3.2) ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูป ความรับผิดชอบที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

(3.2.1) กรณีผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา 1 ปี โดยไม่จำกัดวงเงินที่ผ่อนชำระ

(3.2.2) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน 500,000 บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี

(3.2.3) กรณีวงเงินที่ขอผ่อนชำระเกินกว่า 500,000 บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือนภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 10 ปี

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระต้องสิ้นสุดก่อนเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดพ้นจากราชการ

ข้อ 4 ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกันการผ่อนชำระด้วย

ข้อ 5 เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อนชำระแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระและสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้ แล้วจัดส่งสำเนาให้กระทรวงการคลัง 1 ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใด และนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน หรือ นำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่คลังรับ วัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้ กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคลดังกล่าวผิดนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือปิดพลั่วหรือประวิงเวลาชำระหนี้ ให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ข้อ 6 ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้ชดใช้จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อนส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่ เว้นแต่ผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา 1 ปี ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ

ข้อ 7 กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบผ่อนชำระเพิ่มจำนวนตามคำฟ้องในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ไม่ว่าจะอยู่ในศาลชั้นใด ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 ถึงข้อ 6 โดยอนุโลม และให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบรับภาระค่าใช้จ่ายในชั้นศาลทั้งหมดแทนส่วนราชการ

ข้อ 8 หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 9 หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ 10 บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ 11 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับคำเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐได้รับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2545

สมใจนึก เองตระกูล

ปลัดกระทรวงการคลัง

ที่ กค 0418.7/ว.105

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

24 ตุลาคม 2545

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ด้วยปรากฏว่า มีส่วนราชการหลายแห่งขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยกรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้เงินที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ เช่น เงินเดือน เงินค่ารักษาพยาบาล เงินค่าเล่าเรียนบุตร เงินสวัสดิการหรือเงินอื่นใดของทางราชการ และกรณีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวชดใช้เงินคืนภายในกำหนดเวลา แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้ชดใช้เงินตามกำหนดเวลาดังกล่าว ในการเรียกคืนจะคิดดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดจากการชำระหนี้ในชั้นตอนใดอย่างไร หรือไม่ โดยแต่ละส่วนราชการจะถือปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งการที่ต้องใช้คืนเงินที่เบิกจ่ายไปจากทางราชการหรือการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทางละเมิดก็ดี หากเป็นกรณีมีคดีขึ้นสู่ศาล ศาลก็จะมีคำพิพากษาให้มีการชำระดอกเบี้ยตามคำขอของโจทก์ ประกอบกับขณะนี้กระทรวงการคลังยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ แต่จะพิจารณาให้เป็นการเฉพาะรายโดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นและภาระของผู้ที่ต้องรับผิด

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาคิดดอกเบี้ยอันเกิดจากนี้ดังกล่าวข้างต้นมีหลักเกณฑ์ที่ให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้และเกิดประโยชน์แก่ทางราชการจึงเห็นควรกำหนดเป็นแนวทางการคิดดอกเบี้ยไว้ โดยปรับใช้กับเหตุที่เกิดขึ้นและพฤติการณ์ในการปฏิบัติชำระหนี้ของผู้ที่ต้องรับผิด และใช้หลักเกณฑ์ในการคิดดอกเบี้ยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 206 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด” และมาตรา 224 ซึ่งบัญญัติว่า “หนี้เงินนั้นท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี...” โดยพิจารณาเป็น 2 กรณี ดังนี้

1. กรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้เงินที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ

1.1 กรณีเจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์จงใจที่จะเบิกเงินหรือรับเงินของทางราชการไปโดยทราบอยู่แล้วว่าตนเองไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิที่จะได้รับ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการโดยไม่สุจริต ถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นผิดนัดนับแต่วันที่ได้รับเงินไป ให้ส่วนราชการเรียกชดใช้ดอกเบี้ยตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ได้รับเงิน

1.2 กรณีเจ้าหน้าที่เบิกเงินไปเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิโดยสุจริต กรณีนี้ทางราชการไม่ควรลงโทษเจ้าหน้าที่ที่รับเงินไปให้ต้องชดใช้ในส่วนของดอกเบี้ย แต่ถ้าปรากฏว่าส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นนำเงินที่รับไปดังกล่าวคืนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นยังไม่ยอมชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ส่วนราชการเรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

2. กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2.1 เมื่อส่วนราชการได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากไม่ชำระหนี้ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

2.2 กรณีเจ้าหน้าที่จงใจทุจริตยกยอกเงิน หรือทรัพย์สินของทางราชการไป และมีมูลความผิดทางอาญาด้วย ให้ส่วนราชการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระดอกเบี้ยของเงินหรือทรัพย์สินที่ต้องชดใช้ตั้งแต่วันที่กระทำการทุจริต

2.3 กรณีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้เรียกดอกเบี้ยตามสิทธิของเจ้าหน้าที่ตั้งแต่วันที่ทำการละเมิด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งหน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติ ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถือ

สมหมาย ภาชี

(นายสมหมาย ภาชี)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมายและระเบียบ

ส่วนกฎหมายและระเบียบ 7

โทร. 0-2271-0916

114

สำนักงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

ที่ กค 0406.4/ว.118

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

12 ธันวาคม 2545

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิด
ต่อบุคคลภายนอก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ
กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้กำหนดให้ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจาก
เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย และความเสียหายเป็นไปตาม
คำนิยามในข้อ 4 ซึ่งหมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ
เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอแล้วจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด 2 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ
ดังกล่าว และข้อ 34 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงาน
ของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด” นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามนัยข้อ 34 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงได้กำหนด
หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ตามประกาศ
กระทรวงการคลังที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 119 ตอนที่ 92 ง
วันที่ 1 ตุลาคม 2545

อนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติตามนัยประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
กระทรวงการคลังจึงขอเรียนชักข้อความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

1. ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544 ข้อ 2 กำหนดว่า ความเสียหายเกิดแก่ส่วนราชการ
เกิดจากสาเหตุทั่วไป ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 40,000 บาท ไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนั้น

ความเสียหายที่เกิดจากสาเหตุทั่วไปเกินกว่า 40,000 บาท ส่วนราชการจึงต้องส่งสำนวนการสอบสวนเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

2. กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับคำขอจากผู้เสียหาย และได้พิจารณาคำขอตามหลักเกณฑ์ ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ 27 กันยายน 2545 แล้ว เห็นว่าจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ผู้ยื่นคำขอเป็นจำนวนเงินเกินกว่า 40,000 บาท ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามขั้นตอนของประกาศ กระทรวงการคลังฉบับนี้ให้ครบถ้วนก่อน แล้วจึงส่งสำนวนการสอบสวนเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ 1 ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามนัยข้างต้น และประกาศ กระทรวงการคลังต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สมหมาย ภาษี

(นายสมหมาย ภาษี)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มตรวจสอบวินิจจัยงานละเมิดและแพ่ง 2

โทร. 0 2271 3339

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานของรัฐตามข้อ 30 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐให้เป็นกรอบ และแนวทางในการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอให้หน่วยงานใช้ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ฉะนั้น อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 34 วรรคหนึ่ง กระทรวงการคลังจึงประกาศกำหนด เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ 2 ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด 2 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว หากเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินแก่ร่างกายหรือชีวิต ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ 3 และข้อ 4 แล้วแต่กรณี

ข้อ 3 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือให้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้าง หรือร้าน ที่ทำการซ่อมและใบกำกับภาษี เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินนั้น ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนดในการเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ 4 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

(1) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาลให้ชดใช้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นแต่ไม่เกิน 20,000 บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน

(2) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยผู้เสียหายต้องขาดประโยชน์การทำมาหาได้ไป ให้ชดใช้ความเสียหายได้ตามช่วงเวลาที่ไม่สามารถไปทำงานได้ แต่ไม่เกิน 60 วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย ทั้งนี้ ให้คำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน สำหรับผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำหากว่าในระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้ชดใช้ความเสียหายโดยจ่ายให้ตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับแต่ไม่เกินเดือนละ 9,000 บาท และไม่เกิน 2 เดือน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(3) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญหายไปโดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้น ทำให้เป็นอุปสรรค หรือเสียความสามารถในการทำงาน หรือในการประกอบวิชาชีพ หรือในการดำรงชีพมากน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ พ.ศ. 2544 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2543 โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ให้จ่ายได้ไม่เกิน 50,000 บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(4) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพตามประเพณีทางศาสนา หรือประเพณีแห่งท้องถิ่น โดยกำหนดให้ชดใช้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน 20,000 บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

(5) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจ่ายให้ไม่เกิน 30,000 บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย ถ้าผู้เสียหายมีทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากกว่าสามคนขึ้นไปให้จ่ายเพิ่มขึ้นได้อีกไม่เกิน 20,000 บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ 5 การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ 3 และข้อ 4 จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ 6 ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว กรณีเป็นที่พอใจของผู้เสียหายให้ดำเนินการตามข้อ 7 ต่อไป แต่ถ้าผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ 7 การเบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายให้กระทำภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ผู้เสียหายตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ 6

ข้อ 8 ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าที่กำหนดตามข้อ 3 และข้อ 4 หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่น อันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณีไป

ข้อ 9 ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2545

ประกอบ ตันติยาพงศ์

รองปลัดกระทรวงฯ รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

ที่ กค 0406.6/ว 121

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม.10400

26 ธันวาคม 2545

เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ด้วยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมหรือความผิด หรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งจึงกำหนดค่าสินไหมทดแทนในกรณีต่างๆ ตามความเหมาะสมของหน่วยงานของตน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมและความไม่เสมอภาคแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีมาตรฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ดังนี้

1. กรณีกระทำด้วยความจงใจ ซึ่งเป็นการกระทำที่มีได้เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่แต่เป็นการจงใจกระทำหรือละเว้นการกระทำที่ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในความเสียหาย โดยผิดกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐจากการกระทำดังกล่าว กรณีเป็นความเสียหายลักษณะพฤติการณ์ระดับความร้ายแรงสูงสุด สมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหายหรือในอัตราร้อยละ 100

2. กรณีกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงซึ่งเป็นการกระทำที่มีได้ตั้งใจเพื่อประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในการกระทำ แต่ผู้กระทำได้กระทำโดยผิดกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหาย เนื่องจากการมิได้ระมัดระวังตามที่บุคคลจะระวังในลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก โดยสมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่เป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับที่ 1 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำหรือละเว้นการกระทำโดยฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงหรือละเลยการใช้หรือบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการจนเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ

อย่างร้ายแรงโดยมิได้มีการแก้ไขและบรรเทาความเสียหายให้แก่ทางราชการ กรณีเป็นความเสียหายลักษณะ
พฤติการณ์ระดับร้ายแรง สมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีนี้ในระหว่าง
อัตราร้อยละ 91-95

- ระดับที่ 2 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำ หรือละเว้นกระทำในลักษณะการฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยง หรือ
ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการจนเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ
แต่ได้เข้ามาช่วยแก้ไขและบรรเทาความเสียหายให้แก่ทางราชการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้น หรือทำให้
เสียหายน้อยลง กรณีเป็นความเสียหายลักษณะพฤติการณ์ระดับค่อนข้างร้ายแรง สมควรกำหนดความรับผิด
ของเจ้าหน้าที่ให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีนี้ในระหว่างอัตราร้อยละ 81-90

- ระดับที่ 3 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำหรือละเว้นการกระทำโดยขาดความระมัดระวังในลักษณะ
ที่คาดเห็นหรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ สมควรกำหนดความรับผิด
ของเจ้าหน้าที่ให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีนี้ในระหว่างอัตราร้อยละ 65-80

3. สำหรับการให้หักส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ออกในกรณีหน่วยงานของรัฐมีส่วนในความ
รับผิดด้วยตามนัยมาตรา 8 กรณีการละเมิดของเจ้าหน้าที่เกิดจากความผิด หรือบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือ
ระบบการดำเนินการส่วนรวมนั้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดมาก และเงื่อนไขในทางปฏิบัติที่ยังขาด
ข้อเท็จจริงที่จะนำมาพิจารณาและตั้งเป็นหลักเกณฑ์ได้ จึงเห็นสมควรให้แต่ละหน่วยงานของรัฐหักลดลงได้ตาม
สมควรแก่กรณี โดยกระทรวงการคลังจะได้พิจารณาถึงความเหมาะสมให้อีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งหน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับดูแล ถือเป็น
หลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจัยงานละเมิดและแพ่ง 4
โทร. 0 2271 1217

ที่ กค 0406.4/ว 245

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

21 สิงหาคม 2546

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
เรียน

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539

ตามระเบียบที่อ้างถึงข้อ 8 กำหนดว่า “เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ันต้องชดใช้” และข้อ 17 วรรคหนึ่งกำหนดว่า “เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ” และวรรคสองกำหนดว่า “ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ...” นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ขอเรียนว่า ตามระเบียบดังกล่าวข้อ 21 กำหนดว่า “ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง” ซึ่งในทางปฏิบัติในการนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง กรมบัญชีกลางจะต้องประมวลเรื่องและสรุปรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตลอดจนข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย รวมทั้งคำให้การพยานผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดพิมพ์เอกสารค่อนข้างมากทำให้ไม่สามารถนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งได้รวดเร็วเท่าที่ควร และในปัจจุบันปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐส่วนมากได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการสอบสวนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Word บนระบบปฏิบัติการ Windows แล้ว ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบสำนวนสอบสวนของกรมบัญชีกลางเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ได้เร็วขึ้นและทันเหตุการณ์จึงใคร่ขอความร่วมมือดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดส่งสำนวนสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สำหรับเอกสารซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ใช้สำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้อง ส่วนเอกสารต้นฉบับให้เก็บรักษาที่หน่วยงาน เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือใช้ประกอบเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องคดีได้ทันที

2. นอกจากสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานต่างๆ ที่จะต้องส่งให้กระทรวงการคลังตามระเบียบแล้ว หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดได้จัดพิมพ์รายงานการสอบสวนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Word บนระบบปฏิบัติการ Window ขอให้หน่วยงานของรัฐทำการบันทึกข้อมูลรายงานผลการสอบสวนนั้นลงบนแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) และจัดส่งแผ่นบันทึกข้อมูลนั้นมาให้กระทรวงการคลังพร้อมกับสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเวียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและ/หรือหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

สุธีพร ดวงโต

(นางสาวสุธีพร ดวงโต)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มตรวจสอบวินิจัยงานละเมิดและแพ่ง 2

โทร. 0-2271-3339

โทรสาร 0-2271-3339

ที่ กค 0406.3/ว 332

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

3 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

ด้วยปัจจุบันการพิจารณากรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิ หรือได้รับเงินไป
โดยไม่มีสิทธิ ซึ่งไม่สามารถชำระเงินดังกล่าวคืนแก่ทางราชการได้ในคราวเดียวและขอผ่อนชำระยังไม่มีหลักเกณฑ์
กำหนดแนวทางการปฏิบัติเป็นการทั่วไป โดยส่วนราชการจะต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง
เป็นรายกรณี ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ
หรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินโดยไม่มีสิทธิ ผ่อนชำระเงินในอัตราที่เป็นธรรม และเป็นแนวทาง
เดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ
หรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิตามประกาศที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุ
เบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 120 ตอนพิเศษ 113 ง วันที่ 30 กันยายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สุธีพร ดวงโต

(นางสาวสุธีพร ดวงโต)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 1

โทร. 0-2217-3135

124

สำนักงานด้านความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ ทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิ หรือได้รับเงินโดยไม่มีสิทธิ ผ่อนชำระหนี้ในอัตราที่เป็นธรรม และเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ” หมายความว่า จำนวนเงินที่ได้รับไปเกินสิทธิ หรือโดยไม่มีสิทธิ

“พ้นจากราชการ” หมายความว่า การออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

“ผู้ขอผ่อนชำระ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่หรือทายาทผู้ได้รับเงินเกินสิทธิ หรือโดยไม่มีสิทธิหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 2 การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ต้องมิใช่กรณีที่เกิดจากการกระทำโดยไม่สุจริตของผู้ขอผ่อนชำระ ต้องเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องชดใช้คืนและต้องมิใช่การขอผ่อนชำระในชั้นศาล

ข้อ 3 เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือทายาทผู้ได้รับเงินเกินสิทธิ หรือโดยไม่มีสิทธิเสนอขอผ่อนชำระให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.1 ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย และทรัพย์สินของผู้เสนอขอผ่อนชำระและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากบุคคลดังกล่าว หรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูลแล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณา

3.2 ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผัน และกำหนดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายงวดแรกอัตราร้อยละ 20 ของวงเงินที่ได้รับเกินสิทธิหรือโดยไม่มีสิทธิในโอกาสแรกก่อน ส่วนที่เหลือให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือนภายใต้เงื่อนไขดังนี้

(1) กรณีวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี

(2) กรณีวงเงินเกินกว่า 50,000 บาท แต่ไม่เกิน 500,000 บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี

(3) กรณีวงเงินเกินกว่า 500,000 บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 10 ปี

ข้อ 4 ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้คืนเงินจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อน ส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่

เว้นแต่การผ่อนชำระเงินทั้งจำนวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลา 6 เดือน ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ ซึ่งหากได้มีการคิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระไปแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐคำนวณดอกเบี้ยคืนให้โดยหักจากเงินต้นที่ต้องชำระในงวดสุดท้าย

ข้อ 5 ให้ผู้ขอผ่อนชำระจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกันการผ่อนชำระด้วย

ข้อ 6 เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อนชำระแล้ว ให้ผู้ขอผ่อนชำระทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้แล้วจัดส่งสำเนาให้กระทรวงการคลัง 1 ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใด และนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินหรือนำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่คลังรับ วัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคลดังกล่าวมีนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือปิดตัวหรือประวิงเวลาชำระหนี้ให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ข้อ 7 หากเจ้าหน้าที่พ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้ชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 8 หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ 9 บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ 10 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับคำเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐได้รับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2546

สมหมาย ภาษี

(นายสมหมาย ภาษี)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

หนังสือรับสภาพหนี้

กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

เลขที่..... /

เขียนที่.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้ไว้แก่

.....ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า ข้าพเจ้าตกลงยินยอมคืนเงินที่ได้รับเกินสิทธิ / โดยไม่มีสิทธิ กรณี.....

.....เป็นเงินรวมทั้งสิ้น

.....บาท (.....) พร้อมดอกเบี้ย

ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี / งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น โดยชำระงวดแรกจำนวน.....บาท

(.....) ภายในวัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ส่วนที่เหลือขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน ตามสัญญา

ผ่อนชำระหนี้ เลขที่..... /ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หนังสือนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้ฉบับนี้

ด้วยดีโดยตลอดเวลา จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

สัญญาผ่อนชำระหนี้

กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล / แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่

.....โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้าพเจ้ายินยอมคืนเงินที่ได้รับเกินสิทธิ / โดยไม่มีสิทธิ จำนวน.....

.....บาท (.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตรา

ร้อยละ 7.5 ต่อปี / งวดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น ตามสัญญาฉบับที่.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....โดยจะชำระงวดแรกจำนวน.....บาท

(.....) ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

และส่วนที่เหลือจำนวน.....บาท (.....)

ขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเว.....ปี.....เดือน ตามตารางรายละเอียด

การผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2 จำนวนเงินที่เหลือตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละ.....บาท

(.....) จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องชำระและขอรับรองว่าจะไม่เรียกร้อง

เพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่เดือน.....พ.ศ.....

เป็นต้นไป

ข้อ 3 การชำระเงิน

3.1 กรณีเป็นเจ้าของหนี้

- ข้าพเจ้าจะนำเงินงวดแรกมาชำระและยินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หัก

เงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือนทุกๆ เดือนจนกว่าจะครบ

3.2 กรณีเป็นทายาทหรือผู้เกี่ยวข้อง

- ข้าพเจ้ายินยอมจะนำเงินมาชำระ ณ.....

เป็นการชำระงวดแรกและงวดต่อไปเป็นรายเดือน ทุกๆ เดือนจนกว่าจะครบ

ข้อ 4 หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 5 หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 6 หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญานี้ด้วยประการใดก็ตาม ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้คงดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้ายินยอมให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญาผ่อนชำระหนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่าน และมีความเข้าใจ ข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ

ผู้รับสัญญา คือผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

สัญญาค้ำประกัน

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....(1).....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

สถานภาพ โสด สมรส คู่สมรสตาย / หย่าร้าง

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล / แขวง.....

อำเภอ / เขต.....จังหวัด.....คู่สมรสชื่อ.....

ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ตามที่.....(2).....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ

.....(3).....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่...../.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าว

โดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ.....(3).....ว่า

ถ้า.....(2).....กระทำความผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วย

ประการใดๆ ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทุกประการให้แก่.....

.....(3).....ทันที โดย.....(3).....

มีจำต้องเรียกร้องให้.....(2).....ชำระหนี้ก่อนและข้าพเจ้าจะรับผิดชอบ

สัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 2 ไม่ว่าในกรณีใดๆ ที่.....(3).....ผ่อนเวลา

หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวให้แก่.....(2).....

โดยจะได้แจ้ง หรือมิได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก็ตาม ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลา หรือผ่อน

จำนวนเงินในการชำระหนี้ด้วยทุกครั้ง ข้าพเจ้ายอมมิให้เอาการผ่อนเวลา หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้

ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดชอบของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไป

จนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 3 ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใดๆ

อันจะทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่าเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(3).....

.....ดังนี้

ที่ดิน

1) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระหว่าง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประเมิน.....บาท
(.....)

2) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระหว่าง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประเมิน.....บาท
(.....)

หลักทรัพย์อื่น

1)
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

2)
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

ข้อ 4 ข้าพเจ้าจะไม่จำหน่าย จ่าย โอน ก่อหนี้สินและภาระผูกพันใดๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตาม
ที่ได้ระบุไว้ในข้อ 3 ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่เว้นแต่จะได้รับความยินยอม
เป็นหนังสือจาก.....(3).....

ข้อ 5 ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่.....(2).....
.....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

สัญญาค้ำประกันนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจ
ข้อความในสัญญานี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ความยินยอมของคู่สมรส

ข้าพเจ้า..... คู่สมรสของ.....

..... ผู้ค้าประกัน ได้ทราบข้อความในสัญญาค้าประกันแล้ว ยินยอมให้

..... ทำสัญญาค้าประกันฉบับนี้ได้

ลงชื่อ..... คู่สมรสผู้ยินยอม

(.....)

ลงชื่อ..... พยาน

(.....)

ลงชื่อ..... พยาน

(.....)

หมายเหตุ

- (1) ชื่อผู้ทำสัญญาค้าประกัน
- (2) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
- (3) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ที่ กค 0406.2/ว.139

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม.10400

29 พฤศจิกายน 2547

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด
- เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
- อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
3. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0905/628 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2547

ด้วยกรมบัญชีกลางรายงานว่าได้หาข้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการเกิดเพลิงไหม้บ้านพักที่ทางราชการจัดให้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักในบ้านพักดังกล่าวมีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพักเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักการพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่า เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่เท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เนื่องจากปัจจุบันนี้มีหน่วยงานของรัฐต่างๆ แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเกิดเพลิงไหม้บ้านพักของทางราชการในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเป็นจำนวนมาก โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และผู้แต่งตั้งได้พิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งไม่เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันกระทรวงการคลังเห็นควรเวียนแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อให้

หน่วยงานของรัฐต่างๆ ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป สำหรับรายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน

กระทรวงการคลัง
กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง
โทร. 0 2271 1999
Call center 0-2271-0686-90 ต่อ 6415
Email : civilbur@cgd.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง หรือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 : กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ที่ กค 0406.6/13983 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2547 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สรุปความได้ว่า ด้วยกรมทางหลวงได้แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านพักแขวงกรมทางอุบลราชธานี ที่ 1 ซึ่งเป็นบ้านไม้มีลักษณะเป็นห้องแถว อยู่ในสภาพทรุดโทรมในขณะที่เกิดเหตุผู้ที่พักอยู่ได้ยินเสียงคล้ายไฟฟ้าช็อตดังมาจากห้องพักที่ไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่และถูกล็อกไว้ จากนั้นเพลิงก็ลุกไหม้ขึ้น ความเห็นของช่างผู้ชำนาญการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุระบุว่า สาเหตุการเกิดเพลิงไหม้ อาจเกิดจากมีสิ่งของ หรือสัตว์เข้าไปทำให้เกิดประกายไฟ และมีสะเก็ดไฟลุกไหม้ขึ้นไปถูกสิ่งของอื่นที่ติดไฟทำให้เกิดเพลิงไหม้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด และกรมทางหลวงพิจารณาแล้วเห็นว่า สาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ไม่ได้เกิดจากการวางเพลิงหรือโดยความประมาทเลินเล่อของบุคคลใด แต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยซึ่งไม่มีผู้ใดต้องรับผิด

กรมบัญชีกลางชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งมีปัญหาในการพิจารณาเกี่ยวกับหน้าที่ของข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดให้ จึงขอรื้อดังนี้

1. ข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ มีหน้าที่ต้องระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักของทางราชการให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และไม่เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินของทางราชการอย่างวิญญูชนจะพึงปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งที่ทางราชการได้จัดหาบ้านพักให้ข้าราชการเข้าพักด้วยหรือไม่
2. หากเกิดความเสียหายแก่บ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ เช่น กรณีเกิดเพลิงไหม้ โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้าราชการที่พักในบ้านพักดังกล่าวไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักอย่างวิญญูชนจะพึงปฏิบัติ จะถือว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการละเว้นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ และจะถึงขั้นที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ อย่างไร
3. กรณีตามตัวอย่างข้างต้นในชายที่ต้องพิจารณาความรับผิดของข้าราชการหรือลูกจ้างที่พักอยู่ในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ว่ากระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่ อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร 0905/627 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2547 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้มีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพัก เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการ ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพัก การพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เมื่อความรับผิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ เท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม 2547

มาตรา 10 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

ด่วนมาก

ที่ กค 0406.2/ว.9

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม.10400

18 มกราคม 2548

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ
- เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
- อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
3. คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม 2541
4. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.7/ว 22 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2542

ตามที่ได้เกิดเหตุภัยธรรมชาติ (ธรณีพิบัติภัยอันสืบเนื่องจากแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์สึนามิ) บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ส่งผลให้ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน สูญหายหรือได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนชักข้อแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติดังกล่าวและภัยธรรมชาติประเภทอื่นๆ ดังนี้

1. หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค
 - 1.1 กรณีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายจนไม่สามารถซ่อมแซมได้หรือหากซ่อมแซมได้จะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 หมวด 3 เรื่อง การควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ
 - 1.2 กรณีทรัพย์สินได้รับความเสียหายแต่ยังสามารถซ่อมแซมได้ ให้ดำเนินการตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.7/ว 22 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2542 โดยการเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณที่จะพิจารณาอนุมัติตามความจำเป็นเหมาะสมและประหยัด
2. หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาและหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ให้ดำเนินการควบคุมและจำหน่าย หรือซ่อมแซมตามระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานนั้นๆ
3. ส่วนการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ให้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการ

ร่างกฎหมายคณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม 2541 โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเนื่องจากกรณีดังกล่าวไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

อย่างไรก็ดี หน่วยงานของรัฐควรตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อนว่า ทรัพย์สินที่สูญหาย หรือเสียหายดังกล่าว ขณะเกิดเหตุได้ถูกนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือไม่ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายมิได้ถูกนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงาน หน่วยงานของรัฐก็ยังคงต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อไป

สำหรับรายละเอียดของหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.7/ว 22 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2542 และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม 2541 สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 0916
Call center 02 2271 0686-90 ต่อ 6415
Email : civilbur@cgd.go.th

5 มีนาคม 2541

เรื่อง หรือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เรียน ปลัดกระทรวงการคลัง

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/30944 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ว่า

1. การที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่ากรณีเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ 3 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบฯ หรือไม่ เพราะเหตุใด

2. คำว่า “เหตุอันควรเชื่อ” ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หมายความว่าอย่างไร

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นตามประเด็นข้อหารือ ดังนี้

1. กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวงหรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวทราบ เพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณีพิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ต่อไปหรือไม่

กรณีตามข้อหาเรื่องนี้ เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดก่อนที่จะพิจารณาสั่งการตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. คำว่า “เหตุอันควรเชื่อ” ที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น ไม่มีความหมายแตกต่างจากความหมายโดยทั่วไป ฉะนั้น เหตุอันควรเชื่อจึงต้องพิจารณาจากมาตรฐานวิญญูชนผู้เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐโดยต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาร่วมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

อักษราทร จุฬารัตน์

(นายอักษราทร จุฬารัตน์)

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฝ่ายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

โทร. 0 2623 6379

โทรสาร 0 2226 3612

บันทึก

เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ที่ กค 0526.6/30944 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2540 ขอรื้อแนบปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยมีข้อเท็จจริงฟังได้ว่า กระทรวงการคลังได้รับแจ้งจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่า เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 กระจกหน้ารถยนต์ หมายเลขทะเบียน 5 ร-4101 กรุงเทพมหานครของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแตกโดยไม่ทราบสาเหตุขณะเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานปรับปรุงระวางแผนที่ เพื่อกลับเข้าพักแรมที่จังหวัดหนองบัวลำภู ค่าเสียหายเป็นเงิน 2,500 บาท ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่า กรณีดังกล่าวเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ แต่อย่างใด จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในการซ่อมเปลี่ยนกระจก จึงขอหารือว่า

1. การที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่จึงมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบฯ หรือไม่ เพราะเหตุใด

2. คำว่า "เหตุอันควรเชื่อ" ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หมายความว่าอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ได้เบิกรถยนต์ราชการ หมายเลขทะเบียน 5ร.4101 พร้อมด้วยพนักงานขับรถราชการเพื่อไปปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานการปรับปรุงระวางแผนที่ ณ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏว่า เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 เวลาประมาณ 17.00 น. ขณะเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการเพื่อเข้าที่พักรแรม เมื่อเดินทางถึงบริเวณหน้าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู กระจกด้านหน้าของรถยนต์ดังกล่าวได้แตกโดยไม่ทราบสาเหตุและไม่มีผู้กระทำความเสียหาย เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงเลขาธิการ ส.ป.ก. ว่า เหตุที่เกิดขึ้นนั้นเชื่อได้ว่าไม่ได้เกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด เลขาธิการ ส.ป.ก. เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นกรณีเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของราชการเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในการซ่อมเปลี่ยนกระจกรถยนต์ดังกล่าวจำนวน 2,500 บาท และได้รายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบตามหนังสือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ 1203/4239 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2540

กระทรวงการคลังเห็นว่ากรณีที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามข้อ 8¹ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ กระทรวงการคลังจึงขอหารือว่าการปฏิบัติดังกล่าวถูกต้องตามระเบียบฯ หรือไม่ และคำว่า “เหตุอันควรเชื่อ” ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว หมายความว่าอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย และพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นตามประเด็นข้อหารือ ดังนี้

1. กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใดในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงตามรับผิดชอบตามระเบียบฯ แต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวทราบเพื่อปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวแล้วแต่กรณี จะได้พิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามข้อ 12² ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ต่อไปหรือไม่

กรณีตามข้อหารือนี้ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดก่อนที่จะพิจารณาสั่งการตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

¹ ข้อ 8 เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบ และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้ ฯลฯ

² ข้อ 12 ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควร หรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

2. คำว่า “เหตุอันควรเชื่อ” ที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น ไม่มีความหมายแตกต่างจากความหมายโดยทั่วไป ฉะนั้น เหตุอันควรเชื่อจึงต้องพิจารณาจากมาตรฐานวิญญูชนผู้เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นเกณฑ์ โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป

อัครราชทูต จุฬารัตน์
(นายอัครราชทูต จุฬารัตน์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม 2541

ที่ กค 0526.7/ว 22

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท.10400

31 มีนาคม 2542

เรื่อง การเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของทางราชการ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0514 / ว 82 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2538

ตามที่กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งมีสาเหตุจากการเสื่อมสภาพ หรือมิได้ชำรุดเสียหายจากการใช้งานตามปกติ ตามนัยหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าว ให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลังที่อ้างถึง และอนุมัติให้การเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งมีสาเหตุจากการเสื่อมสภาพ หรือมิได้ชำรุดเสียหายจากการใช้งานตามปกติอยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณที่จะพิจารณาอนุมัติตามความจำเป็นเหมาะสมและประหยัด เพื่อประโยชน์ของทางราชการ และเมื่อเบิกจ่ายค่าซ่อมแซมทรัพย์สินแล้วให้ดำเนินการสอบสวนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งหน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
มณีมัย วุฒิธรเนติรักษ์
(นางมณีมัย วุฒิธรเนติรักษ์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักการเงินการคลัง 1
ส่วนอนุมัติพิเศษ
โทร. 0 2279 3024 ต่อ 4465

144

งานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

ที่ กค 0406.2/ว 48

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

16 มีนาคม 2548

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย
- เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
- อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 วรรคสอง กำหนดว่ากระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้ นั้น

เนื่องจากปัจจุบันจากผลการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการใช้นยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐมักจะมีประสบอุบัติเหตุบ่อยครั้งมากและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการนำยานพาหนะของหน่วยงานไปใช้ มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ยังพบว่าอุบัติเหตุเกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นการขัดต่อนโยบายของรัฐที่มุ่งจะลดอุบัติเหตุที่เกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องเสียเวลามาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวบุคคลผู้ต้องรับผิดโดยไม่ใช้เหตุอันสมควร

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เพื่อป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องสูญเสียเวลากับการสอบสวนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกรณีดังกล่าว จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีมาตรการควบคุมการใช้นยานพาหนะของหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้นและควบคุมพนักงานผู้ขับขี่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานผู้ขับขี่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะการดื่มสุราในระหว่างขับขี่ยานพาหนะ ทั้งนี้ หากการใช้นยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐยังประสบอุบัติเหตุได้รับความเสียหายให้หน่วยงานของรัฐจะต้องมีรายงานการสอบข้อเท็จจริงดังนี้

1. พฤติการณ์การใช้ยานพาหนะของผู้ขับขี่ ผู้ควบคุมและผู้อนุญาตว่าได้ใช้ยานพาหนะของหน่วยงานไปในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ตลอดจนพฤติการณ์ในการขับขี่ของผู้ขับขี่ว่า เป็นการประมาทเลินเล่อ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูง ขับรถยนต์โดยไม่เว้นระยะให้ห่างรถคันหน้า พอลมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถหรือขับรถยนต์ฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น
2. สรุปผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในทุกกรณี
3. ผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ที่ประกอบสำนวนการสอบสวน และหากไม่มีรายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ดังกล่าว จะต้องชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องข้อถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 1999
Call center 0 2271 0686 - 90 ต่อ 6415
Email : civilbur@cgd.go.th

ที่ กค 0406.2/ว.60

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

29 มีนาคม 2548

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้มีคำวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กรณีการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 18 และเจ้าหน้าที่ผู้ถูกบังคับตามคำสั่งนั้นได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวรวมทั้งการมีคำสั่งไปก่อนที่กระทรวงการคลังจะให้ความเห็นโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นโดยสรุปว่า

1. การมีคำสั่งตามข้อ 18 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย

2. กรณีหน่วยงานของรัฐได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบในระหว่างนั้นได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนและผู้รับคำสั่งดังกล่าวได้อุทธรณ์คำสั่ง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ควรรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังก่อน แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าไม่ดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการก็สามารถวินิจฉัยอุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง

3. หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นต่างจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นต้องมีคำสั่งใหม่ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยเพิกถอนคำสั่งเดิมทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี

(รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ กรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th)

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สามารถปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ชำรงต้นและลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ จึงขอแนะนำขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

1. กรณีผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไปก่อนโดยไม่รอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคห้า และผู้ถูกบังคับได้อุทธรณ์คำสั่งให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังทราบภายในกำหนดเวลา 5 วัน นับแต่ได้รับคำอุทธรณ์และรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้รับผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1.1 กรณีผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไปก่อนโดยไม่รอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคห้า และผู้ถูกบังคับได้อุทธรณ์คำสั่งให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังทราบภายในกำหนดเวลา 5 วัน นับแต่ได้รับคำอุทธรณ์และรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้รับผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1.1.1 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

1.1.2 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามเห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามเห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

2. กรณีผู้แต่งตั้งได้มีคำสั่งหลังจากทราบผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 18 วรรคหนึ่งแล้ว และผู้ถูกบังคับตามคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

2.1 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ดังกล่าวตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังโดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์มาให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

2.2 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามเห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

อย่างไรก็ดี ในการวินิจฉัยสั่งการอุทธรณ์กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หากได้วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์ไปโดยแตกต่างไปจากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง และการวินิจฉัยสั่งการและหรือการพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในภายหลัง ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม หรือผู้มีอำนาจคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

อนึ่ง เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ออกคำสั่งที่จะใช้ดุลพินิจ ดังนั้น จึงเห็นควรให้นำขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติข้างต้นไปประกอบการพิจารณาในการใช้ดุลพินิจต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร 0-2271-1999
Call Center 0-2271-0686-90 ต่อ 6415
Email : Civibur@cgd.go.th

ที่ กค 0406.2/ว.64

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

1 เมษายน 2548

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ตามที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังและเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นว่าการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาล ส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีสามารถพิจารณาได้โดยหารือกระทรวงการคลังซึ่งเป็นส่วนราชการผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินตามบทบัญญัติมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 (ในขณะนั้น) ก่อน ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการเกี่ยวกับการถอนฟ้อง และประนีประนอมยอมความของส่วนราชการต่างๆ ได้ (รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาสารวจตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th) ทำให้ในการพิจารณาเกี่ยวกับคดีความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของแผ่นดินที่ส่วนราชการเป็นคู่ความในคดี หากประสงค์ที่จะถอนฟ้องหรือประนีประนอมยอมความเพื่อยุติคดีจะต้องทำความตกลงกับกระทรวงการคลังทุกกรณี จึงทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้า ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคดีได้ นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้กระทรวงการคลังจะมีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลัง และกิจการเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ซึ่งการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาล ส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีจะต้องหารือกระทรวงการคลังก่อนก็ตาม แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติกระทรวงการคลัง จะมีได้เข้าร่วมเป็นคู่ความในคดีด้วยและจะไม่ทราบกระบวนการพิจารณาและฐานะคดีมาตั้งแต่แรก ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดีและสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 42 ที่ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่นปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ที่เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ข้ำซ้อนหรือความล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็วตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็นและการกระจายอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงาน จึงควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งขึ้น โดยให้ส่วนราชการเจ้าของคดีสามารถใช้ดุลยพินิจร่วมกับพนักงานอัยการในการพิจารณาเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความสำหรับคดีแพ่งบางประเภทได้ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 2,000,000 บาท ไม่ว่าจะส่วนราชการจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นสอดคล้องเป็นประการใด ให้พิจารณา ดำเนินการตามความเห็นดังกล่าวได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และไม่ต้องส่งเรื่องให้ กระทรวงการคลังพิจารณา

2. คดีตามข้อ 1 หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

3. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์เกิน 2,000,000 บาท ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีส่งเรื่องให้กระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

Call center 0 2271 0686 ต่อ 6415

E-mail : civilbur@cgd.go.th

20 มิถุนายน 2548

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539
อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0530.6/ว 133 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2544

ตามที่กระทรวงการคลังอาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคสอง ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 111 ง วันที่ 7 พฤศจิกายน 2544 และได้แจ้งเวียนให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าวและได้ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ประกาศ ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2548 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 122 ตอนพิเศษ 41 ง วันที่ 6 มิถุนายน 2548 พร้อมทั้งกำหนดแบบให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เพื่อรายงานให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

สำหรับการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังขอเรียนชักชวนความเข้าใจ ดังนี้

1. กรณีความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐอันมีสาเหตุและค่าเสียหายเป็นไปตามนัยประกาศกระทรวงการคลัง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดหรือการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังมีได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ นับตั้งแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ
2. สำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ 1 ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกกระยะ 3 เดือน ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด

3. ในกรณีที่เกิดความสงสัยและเห็นสมควร กระทรวงการคลังอาจเรียกสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อตรวจสอบได้ตามความเหมาะสม

ประกาศกระทรวงการคลังและแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด ตลอดจนเหตุผลในการออกประกาศหน่วยงานของรัฐ สามารถค้นหาและตรวจสอบได้ที่ www.cgd.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร.0 2271 1999

Call center 0 2271 0686 90 ต่อ 6415

Email : civilbur@cgd.go.th

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน

ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544 และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติและให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 17 วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กระทรวงการคลังจึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544 และให้ใช้ข้อความตามประกาศฉบับนี้แทน

1. ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐจากสาเหตุทั่วไป (เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น) ซึ่งมีได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่างๆ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

1.1 สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 500,000 บาท

1.2 สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 1,000,000 บาท

1.3 ความเสียหายที่มีจำนวนเกินกว่า ข้อ 1.1 และ 1.2 และหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องรับผิดต้องชดใช้ค่าเสียหายตั้งแต่ร้อยละ 75 ของค่าเสียหายทั้งหมด

2. ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่างๆ (เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง การจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุหรือฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น) หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

2.1 ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชดใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว

2.2 ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการที่เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่างๆ และต้องมีได้เกิดจากการทุจริต เมื่อหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว

ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้น ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดไปให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ 3 เดือน

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับนับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

รายงานความเสียหายที่ต้องส่งจำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น พ.ศ. 2539 ข้อ 17
ชื่อหน่วยงานของรัฐ.....

ลำดับที่	หน่วยงานย่อย	เหตุแห่งความเสียหายและ จำนวนความเสียหาย	วัน เดือน ปี	สถานที่เกิดเหตุ	ข้อเท็จจริงโดยย่อ	ความเห็นหัวหน้า หน่วยงานของรัฐ

*หมายเหตุ การรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ 3 เดือน ให้รายงานเป็นรายไตรมาส

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้ประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้เนื่องจากในปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 42 กำหนดให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศนั้นเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ข้ำซ้อนหรือล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่น และปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็ว ซึ่งประกาศกระทรวงการคลังฉบับเดิม (ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544) อาจก่อให้เกิดความล่าช้าต่อการออกคำสั่ง และการบังคับทางปกครองกับผู้ต้องรับผิด ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องรับผิดแล้ว ประกอบกับขณะนี้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาและศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัย และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เป็นบรรทัดฐานจำนวนมาก ซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถนำคำวินิจฉัยและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เป็นบรรทัดฐานดังกล่าวมาปรับใช้กับการวินิจฉัยสั่งการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ความเสียหายที่มีได้เกิดจากการทุจริตเงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่างๆ จะเป็นความเสียหายทั่วไป ที่เกิดกับทรัพย์สินของหน่วยงาน สมควรให้หน่วยงานเจ้าของทรัพย์สินได้บริหารจัดการทรัพย์สินของตนเองได้อย่างมีเอกภาพสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่โดยกระทรวงการคลังจะให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง

สำหรับความเสียหายที่มีมูลค่าสูงมากหรือมีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่างๆ เป็นความเสียหายที่มีลักษณะกระทบถึงระบบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรวมและจากสำนวนสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐต่างๆ ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบที่ผ่านมา โดยเฉพาะสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตมักจะพบว่าหน่วยงานของรัฐจะวินิจฉัยสั่งการให้เพียงผู้ทุจริตเท่านั้นเป็นผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ทุจริตจะหลบหนีหรือหน่วยงานไม่ได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากบุคคลดังกล่าว แต่ในข้อเท็จจริงปรากฏว่า การทุจริตเกิดจากความบกพร่องของผู้เกี่ยวข้องตลอดจนผู้บังคับบัญชาที่มีได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ทุจริตจนเป็นช่องทางให้ผู้ทุจริตสามารถกระทำการทุจริตได้ อันเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การตรวจสอบของกระทรวงการคลังจะเป็นผลให้รัฐได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดเพิ่มขึ้น เป็นการรักษาประโยชน์ของรัฐ สามารถป้องกันการรั่วไหลของทรัพย์สินของแผ่นดินและควบคุมให้หน่วยงานรักษาวินัยการเงินการคลังโดยเคร่งครัด ตลอดจนป้องปรามการทุจริตตามนโยบายของรัฐบาลในแง่ของการตรวจสอบควบคุมการจ่ายเป็นเงินแผ่นดินให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพได้ส่วนหนึ่ง

ที่ กค 0406.2/15595-15597

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

24 มิถุนายน 2548

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส)
อ้างถึง สำเนาความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ 91/2541

เนื่องจากปัจจุบันมีส่วนราชการต่างๆ ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น กรณีการวางระเบิด หรือการเกิดเพลิงไหม้สถานที่ราชการ หรือยานพาหนะของทางราชการ เป็นต้น เพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า เหตุแห่งความเสียหายเกิดจากบุคคลภายนอกที่ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนชักข้อความเข้าใจว่า กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น หากรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น หรือปรากฏรายงานความเห็นของพนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงและความสงบโดยแจ้งชัดว่า เจ้าหน้าที่ได้ทรัพย์สินของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ และเหตุแห่งความเสียหายเกิดจากบุคคลภายนอกที่ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา
(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) เรื่องเสรีที่ 91/2541 ที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร.0 2271 1999

Call center 0 2271 0686 90 ต่อ 6415

Email : civilbur@cgd.go.th

ที่ กค 0406.2/ว.44

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม.10400

23 มิถุนายน 2549

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
อำนวยการ หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค 0406.2/ว 23 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547
สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคำพิพากษา
ของศาลในคดีแพ่งใดๆ เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดี หรือ
ชนะคดีไม่เต็มตามที่ขอ นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และเกิดความสะดวก
รวดเร็วต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ลดกระบวนการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้า หรือไม่จำเป็น
ของส่วนราชการ จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ ว 23 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547 และ
ให้ส่วนราชการ (กระทรวง กรม หรือส่วนราชการอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึง
ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ) ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์
ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 1999
www.cgd.go.th

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

1. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งในศาลยุติธรรม

1.1 คดีแพ่งที่มีจำนวนทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาไม่เกิน 10,000,000 บาท และศาลพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือพิพากษาให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง กรณีจะอุทธรณ์ ฎีกาหรือไม่ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้พิจารณาว่า การอุทธรณ์ ฎีกา จะเป็นประโยชน์กับทางราชการและผลของคำพิพากษาจะใช้เป็นบรรทัดฐาน ให้ดำเนินการอุทธรณ์ฎีกาต่อไป โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

1.2 คดีแพ่งที่มีจำนวนทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาเกินกว่า 10,000,000 บาท และศาลพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือพิพากษาให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายเห็นควรอุทธรณ์ ฎีกา ให้ส่วนราชการดำเนินการอุทธรณ์ ฎีกาโดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้พิจารณาว่า การอุทธรณ์ ฎีกา จะเป็นประโยชน์กับทางราชการและผลของคำพิพากษาจะใช้เป็นบรรทัดฐานให้ดำเนินการอุทธรณ์ ฎีกาต่อไป โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดี และพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายเห็นตรงกันว่าคดีไม่ควรอุทธรณ์ ฎีกา ให้ดำเนินการอุทธรณ์ ฎีกา ไปก่อน เนื่องจากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์สูงแล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยเร็ว โดยให้ส่งเอกสารและแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ดังนี้

1.2.1 สำเนาคำฟ้อง คำให้การ ประเด็นที่อุทธรณ์ ฎีกา

1.2.2 สำเนาคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

1.2.3 ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของคดี

1.2.4 ความเห็นของพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย

2. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์คดีปกครองในศาลปกครอง

2.1 คดีปกครองที่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินไม่เกิน 10,000,000 บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตาม ข้อ 2.3) และศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมีส่วนราชการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดี โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

2.2 คดีปกครองที่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินเกินกว่า 10,000,000 บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตาม ข้อ 2.3) และศาลปกครองชั้นต้น มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมีส่วนงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม หากส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นควรอุทธรณ์ ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้โดยให้คำวินิจฉัยถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นว่าคดีไม่ควรอุทธรณ์ ให้ดำเนินการอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อน เนื่องจากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์สูง แล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยเร็ว โดยให้ส่งเอกสารและแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ดังนี้

- 2.2.1 สำเนาคำฟ้อง คำให้การแก้คำฟ้อง ประเด็นที่อุทธรณ์
- 2.2.2 สำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น
- 2.2.3 ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของคดี
- 2.2.4 ความเห็นของพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย(หากมีพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดี)

2.3 คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และเป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบฉบับลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2548 ซึ่งกระทรวงการคลังมอบให้เป็นดุลพินิจของส่วนราชการในการวินิจฉัยสั่งการ หากมีการดำเนินคดีในศาลปกครอง กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดีโดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

สำหรับคดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดที่ส่วนราชการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง หากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อนแล้วจึงแจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

2.4 คดีปกครองที่ไม่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน เช่น คดีที่เกี่ยวกับสถานะของบุคคล เป็นต้น กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ เป็นอำนาจของส่วนราชการเจ้าของคดีโดยไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ที่ กค 0406.3/ว.336

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม.10400

19 กันยายน 2549

เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

- อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540
2. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.4/ว 245 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2546

ตามหนังสือที่อ้างถึงกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด
ทางละเมิดและการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยกำหนดให้ส่งเป็นสำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่
รับรองสำเนาถูกต้องพร้อมขอความร่วมมือจัดส่งแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) รายงานผลการสอบสวนสำหรับหน่วยงาน
ที่ทำการบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูลดังกล่าว นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่พิจารณาแล้วขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานต่างๆ ปรากฏว่า สำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดส่วนใหญ่
มีเอกสารประกอบการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่องเป็นเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการพิจารณา บางเรื่อง
เป็นการส่งเอกสารซ้ำซ้อนหรือเป็นเอกสารภายในที่ไม่เกี่ยวข้องกับสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด หรือบางเรื่อง
มีเอกสารไม่มากแต่ก็จัดส่งไม่ครบถ้วนซึ่งเอกสารดังกล่าวก่อให้เกิดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการส่งเอกสารแก่หน่วยงานนั้น
และกรมบัญชีกลางในฐานะผู้ตรวจสอบสำนวนและเก็บรักษาเอกสาร ประกอบกับปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ได้นำ
เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระดังกล่าวและลดการใช้ทรัพยากร
ขณะเดียวกันเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานจึงขอยกเลิก
หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.4/ว 245 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2546 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวน
สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยขอให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบเอกสารประกอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ครบถ้วน เช่น
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หนังสือมอบอำนาจการวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง
คำสั่งให้การของผู้ต้องรับผิดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชาตามสายงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
ดังนี้

1.1 กรณีทุจริตทางการเงิน เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ฎีกาเบิกจ่ายเงิน เช็ค
สั่งจ่ายเงิน หรือเอกสารอื่นอันแสดงให้เห็นว่ามีกรทุจริต เป็นต้น

1.2 กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง รายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างและเอกสารคำนวณราคากลาง เป็นต้น

1.3 กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ เช่น ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ผลการดำเนินคดี ผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ และภาพถ่ายหรือแผนที่เกิดเหตุ เป็นต้น

1.4 กรณีทรัพย์สินสูญหาย เช่น ภาพถ่ายสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน แผนที่บริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน หลักฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและแผนที่แสดงช่องทางที่คนร้ายเข้ามาโจรกรรม (กรณีทรัพย์สินสูญหายจากการโจรกรรม) เป็นต้น

1.5 กรณีอาคารสถานที่ราชการถูกเพลิงไหม้ เช่น มาตรการในการป้องกันเพลิงไหม้ของหน่วยงาน ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสถานที่ราชการ การจัดเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ตลอดจนความเห็นของกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

2. Scan เอกสารประกอบการพิจารณา และทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) โดยหากเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรือคำให้การของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิดชอบจะต้อง Scan ส่วนที่ปรากฏลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิดชอบ

3. ทำการบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้น เช่น รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc)

4. ทำการบันทึกข้อมูลตามข้อ 2 และข้อ 3 ลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กรมบัญชีกลางอีก

ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
มนัส แจ่มเวหา
(นายมนัส แจ่มเวหา)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจัยงานละเมิดและแพ่ง 1
โทร. 0 2271 3135

ที่ กค 0406.2/ว.1

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม.10400

8 มกราคม 2550

เรื่อง การขอข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนการขอข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ผู้
แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการแล้วให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการขอข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มี
ผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่ามีหลายกรณีที่ไม่มีผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย
เช่น กรณีไม่มีพัสตุให้ตรวจสอบแต่พบพัสตุในภายหลังหรือไม่เอกสารทางการเงินแสดงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ในขณะที่รับการตรวจแต่พบเอกสารในภายหลัง หรือกรณีสามารถชี้แจงได้ว่าได้ดำเนินการไปโดยชอบแล้วตามระเบียบ
หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการในเรื่องนั้นแล้ว เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวยังไม่ถือว่าเป็นการเกิดความเสียหายขึ้นกับ
หน่วยงานของรัฐ เนื่องจากหน่วยรับตรวจสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงโดยการส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อ
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ดังนั้น เพื่อมิให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสอบสวนแก่
หน่วยงานของรัฐ จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับการทักท้วงจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณา
และตรวจสอบเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและหากเห็นว่าสามารถชี้แจงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้
ให้ดำเนินการชี้แจงไปก่อนที่จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขอข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ทั้งนี้ เมื่อได้ชี้แจงแล้ว หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังคงยืนยันให้หน่วยรับตรวจดำเนินการประการใด ก็ให้
หน่วยรับตรวจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

อุทิศ ธรรมวาทีน

(นายอุทิศ ธรรมวาทีน)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

www.cgd.go.th

Faint, illegible text covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
314-316 ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100
นายพีรพล กนกวลัย ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
โทร. 0-2223-3351, 0-2223-5548

Faint text or stamp in the bottom left corner.

Faint text or stamp in the bottom right corner.

THE HISTORY OF THE

CHAPTER

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

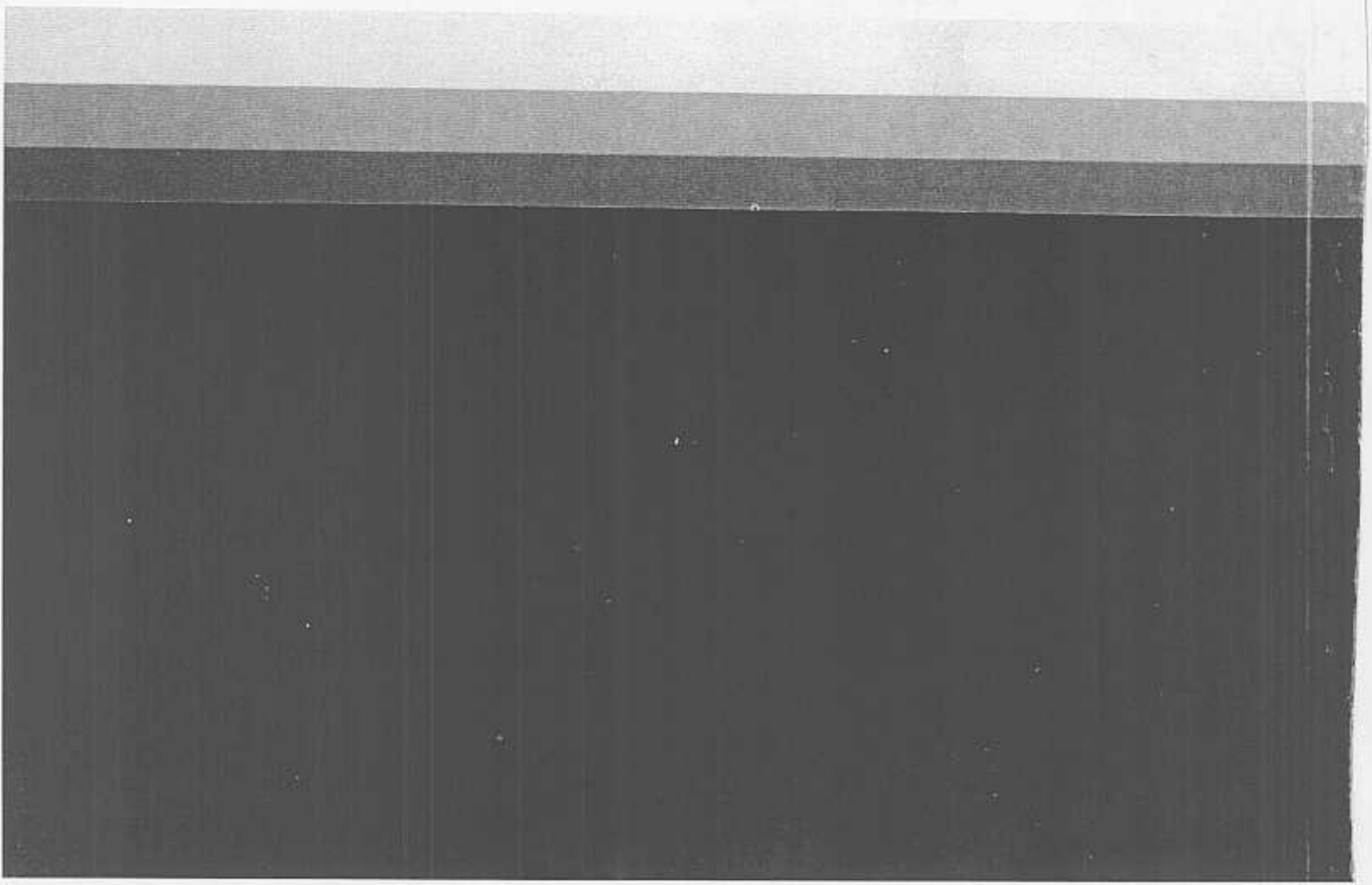
OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

สำเนาฉบับ บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมธนารักษ์ กลุ่มงานกฎหมาย โทร. 0-2618-6355 โทรสาร 0-2270-1479

ที่ กค 0317/ 4434 วันที่ 10 เมษายน 2550

เรื่อง คู่มือปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ตามที่กรมบัญชีกลางได้จัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ จำนวน 1 เล่ม ไปให้กรมธนารักษ์ใช้เป็นคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ นั้น

กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเห็นว่า คู่มือดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่จะทำให้การปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงใคร่ขออนุญาตที่จะสแกนคู่มือดังกล่าวเพื่อนำลงเผยแพร่ในระบบ Intranet ของกรมธนารักษ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ทั่วประเทศสามารถเข้าถึงข้อมูลตามคู่มืออันจะเป็นประโยชน์โดยรวมกับทางราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้กรมธนารักษ์สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

๓๐๓
10 เม ๕๐

(นายประสิทธิ์ สืบชนะ)
รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมธนารักษ์

ส่งกรมบัญชีกลางแล้ว

10 เม ๕๐

๙ เม ๕๐
๙๐๖.๕๐